

Strategia

Raport z monitorowania inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego

Stan za 2018 r.

Olsztyn, 2019 r.

www.warmia.mazury.pl

Spis Treści

Wstęp.....	3
1. Metodologia monitoringu inteligentnych specjalizacji	4
2. Gospodarka Warmii i Mazur – ujęcie horyzontalne	5
3. Rozwój inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego	15
3.1 Inteligentna specjalizacja: Ekonomia Wody	20
3.2 Inteligentna specjalizacja: Żywność wysokiej jakości	27
3.3 Inteligentna specjalizacja: Drewno i meblarstwo.....	36
4. Wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	44
5. Wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji funduszami strukturalnymi dostępnymi na poziomie krajowym	61
6. Przegląd wybranych przedsięwzięć realizowanych w roku 2018 w ramach RPO WiM 2014-2020 związanych z inteligentnymi specjalizacjami.....	63
7. Wnioski.....	66
Wykaz skrótów.....	69
Spis wykresów, rysunków oraz tabel.....	70
Załącznik nr 1. Wybór rodzajów działalności wpisujących się w inteligentne specjalizacje wg PKD 2007, do poziomu podklas włącznie.....	75
Załącznik nr 2. Lista 20 projektów realizowanych w roku 2018 ze środków RPO na rzecz inteligentnych specjalizacji o największej wartości ogółem.....	78

Wstęp

Niniejszy raport stanowi drugą edycję monitorowania inteligentnych specjalizacji (IS) województwa warmińsko-mazurskiego, tj.: *ekonomia wody, żywność wysokiej jakości oraz drewno i meblarstwo*, które zostały zidentyfikowane w zaktualizowanej w roku 2013 *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025*.

Głównym celem monitorowania inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego jest cykliczne dostarczenie informacji zwrotnej dla decydentów Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz ogółu interesariuszy o tym, czy strategia realizowana jest zgodnie z planem, osiągane są zakładane rezultaty i czy pojawiają się nowe obszary o potencjale tworzenia przewag konkurencyjnych regionu. Zebrane dane nie tylko umożliwiają obserwację rozwoju inteligentnych specjalizacji, ale również mogą np. wskazywać jednostkom naukowym kierunki, w które społeczność naukowa powinna się włączać a instytucje otoczenia biznesu, samorządy lokalne oraz organizacje zrzeszające przedsiębiorców uzyskują możliwość pogłębienia wiedzy dotyczącej uwarunkowań i kierunków rozwoju specjalizacji, co sprzyja przygotowaniu adekwatnej oferty wsparcia dla biznesu.

Do sporządzenia raportu wykorzystane zostały dane Głównego Urzędu Statystycznego, Krajowej Administracji Skarbowej, Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego, Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE, Urzędu Patentowego RP, czy Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie.

Drugi raport z monitorowania inteligentnych specjalizacji dotyczy roku 2018, jednak ze względu na dostępność niektórych danych w dokumencie przedstawione zostały te najbardziej aktualne (2017 lub 2016).

Raport zawiera następujące informacje:

- gospodarka Warmii i Mazur – ujęcie horyzontalne
- rozwój inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego
- wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020
- wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji funduszami strukturalnymi dostępnymi na poziomie krajowym
- przegląd wybranych przedsięwzięć realizowanych w roku 2018 w ramach RPO WiM 2014-2020 związanych z inteligentnymi specjalizacjami
- działalność badawcza uczelni z terenu województwa warmińsko-mazurskiego uwzględniająca inteligentne specjalizacje
- wnioski

1. Metodologia monitoringu inteligentnych specjalizacji

Raport został opracowany zgodnie z metodologią przyjętą przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. System monitorowania IS uwzględnia założenia metodologiczne i organizacyjne monitorowania *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025*.

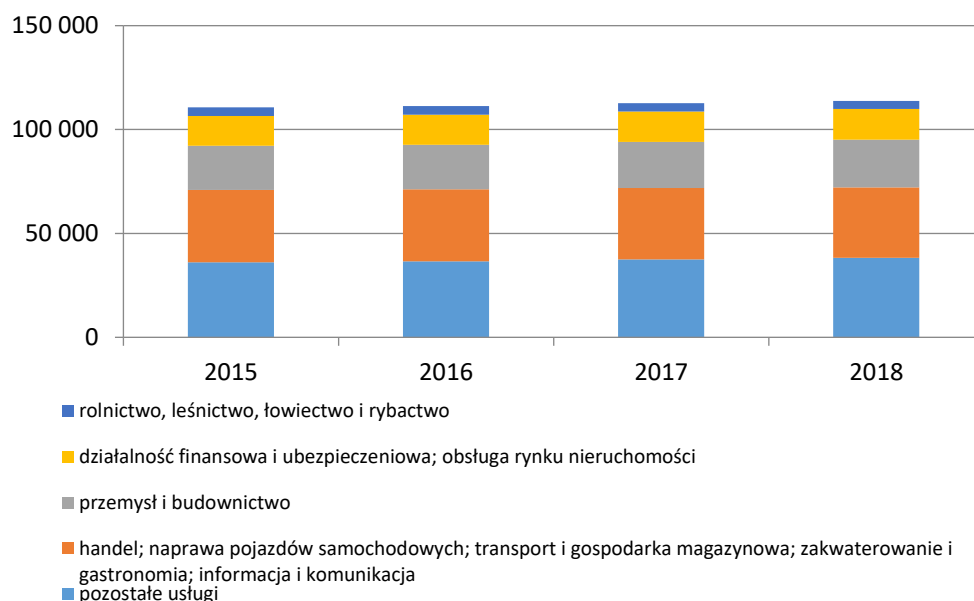
Monitoring inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego obejmuje trzy poziomy:

- Poziom pierwszy: **monitorowanie wzrostu konkurencyjności Warmii i Mazur osiągananej poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji** – odnosi się do całości sytuacji gospodarczej regionu. Do badania tego poziomu wykorzystywane są wybrane wskaźniki już monitorowane, lub planowane do monitorowania, w ramach SRWWiM 2025, RSI WiM 2020 oraz RPO WiM 2014-2020. Celem monitorowania poziomu pierwszego jest formułowanie i aktualizacja polityki gospodarczej na poziomie całego regionu i w przekroju różnych sektorów i branż, aktualizacja dokumentów strategicznych, wyłanianie nowych inteligentnych specjalizacji.
- Drugi poziom: **monitorowanie rozwoju inteligentnych specjalizacji Warmii i Mazur** – odnosi się do specjalizacji badanych łącznie i każdej z osobna. Wskaźniki tego poziomu są rozszerzeniem wskaźników stosowanych do monitorowania celu operacyjnego 1.1 *Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji* w SRWWiM 2025. Monitorowanie poziomu drugiego służy formułowaniu i aktualizacji polityki gospodarczej w obrębie poszczególnych inteligentnych specjalizacji, aktualizacji dokumentów strategicznych, w tym SRWWiM 2025 i RSI WiM 2020 oraz raportów z badań potencjału innowacyjnego i rozwojowego przedsiębiorstw funkcjonujących w obszarze inteligentnych specjalizacji.
- Trzeci poziom: **monitorowanie oddziaływania wsparcia udzielanego inteligentnym specjalizacjom Warmii i Mazur** – odnosi się do badania oddziaływania wsparcia udzielanego podmiotom reprezentującym inteligentne specjalizacje regionu. Zastosowane wskaźniki dotyczą monitorowania RPO WiM 2014-2020 w zakresie osi 1 *Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur*, dla priorytetów inwestycyjnych 1a, 1b (dedykowanych projektom IS) oraz 3a, 3b i 3c (preferencje dla projektów z obszaru IS).

Wartości docelowe były ustalane wg różnych metodologii, w zależności od typu wskaźnika, dostępności danych oraz istnienia długoterminowych prognoz rozwoju i zostały wskazane w raporcie „*Monitoring inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego*”.

2. Gospodarka Warmii i Mazur – ujęcie horyzontalne

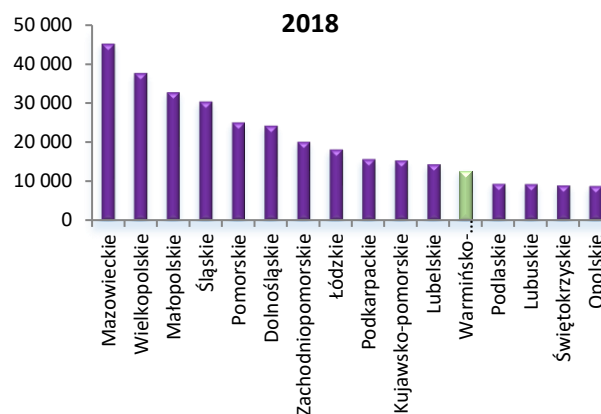
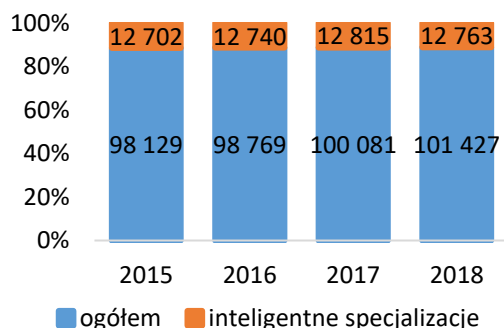
Wykres 1 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON, deklarujące prowadzenie działalności, według PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2018 w województwie warmińsko-mazurskim prowadzenie działalności gospodarczej deklarowało 113,8 tys. przedsiębiorstw. W okresie 2015-2018 ilość firm wzrosła o 2,72%. Najwięcej firm działało w sektorze „pozostałych usług” – 38,3 tys. (33,65%). W branżach: handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia funkcjonowało 33,9 tys. firm (29,78%). Działalność związaną z przemysłem i budownictwem prowadziło 22,9 tys. (20,16%) w zakresie działalności finansowej i ubezpieczeń oraz obsługi rynku nieruchomości działało 14,9 tys. firm (13,08%), liczba firm działających w branżach związanych z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem wynosiła 3,8 tys. (3,33%).

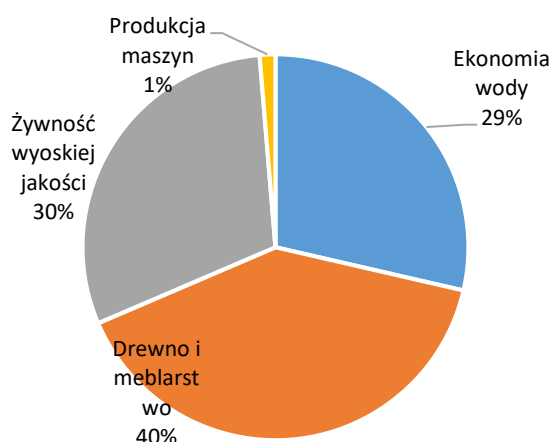
Wykres 2 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON, deklarujące prowadzenie działalności, według PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2018 w województwie warmińsko-mazurskim zarejestrowanych było 12763 firm deklarujących prowadzenie działalności w branżach wpisujących się w inteligentne specjalizacje, co stanowiło 12,58% ogółu firm. W okresie 2015-2018 ilość firm działających w branżach z zakresu inteligentnych specjalizacji wzrosła o 0,88%. W 2018 r. podmioty z województwa warmińsko-mazurskiego stanowiły 3,84% wszystkich tego typu podmiotów gospodarczych w Polsce, co uplasowało województwo podobnie jak w roku 2017 na 12 miejscu. Największa ilość firm z tych sektorów znajdowała się w województwie mazowieckim – 45106, a najniższa w województwie opolskim – 8780.

Wykres 3 Podmioty deklarujące prowadzenie działalności, według PKD 2007 wpisujące się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego.

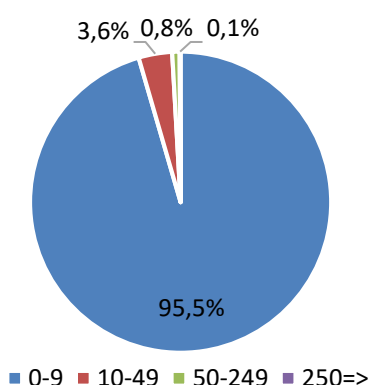

W 2018 roku wśród podmiotów wpisujących się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego dominowały przedsiębiorstwa specjalizacji drewno i meblarstwo - 40%. Podmioty związane z ekonomią wody stanowiły łącznie 29%, Podmioty należące do specjalizacji żywność wysokiej jakości stanowiły w 2018 roku 30% wszystkich podmiotów wpisujących się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego.

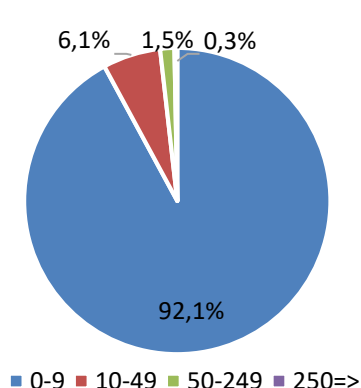
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 4 Struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, deklaruujących prowadzenie działalności, według PKD 2007

w gospodarce ogółem

w zakresie inteligentnych specjalizacji

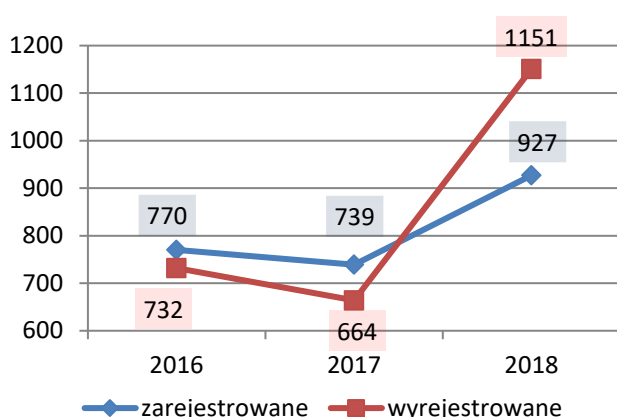

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2018 struktura podmiotów gospodarki narodowej deklaruujących prowadzenie działalności w zakresie inteligentnych specjalizacji różniła się nieznacznie od struktury całej gospodarki

w regionie. W obu przypadkach dominowały mikroprzedsiębiorstwa, w których przewidywana liczba zatrudnionych nie przekraczała w 9 osób – w całej gospodarce było to 95,47% (w porównaniu do roku 2017 nastąpił wzrost o 0,3 pkt. proc.), w podmiotach działających w IS - 92,1% (wzrost o 0,48 pkt. proc.) Małe firmy (10-49 osób) stanowiły odpowiednio 3,63% (spadek o 0,2 pkt. proc.) oraz 6,1% (spadek o 0,39 pkt. proc.) Średnie firmy (50-249 osób) stanowiły w gospodarce – 0,81% podczas gdy wśród podmiotów działających w inteligentnych specjalizacjach było ich 1,5%.

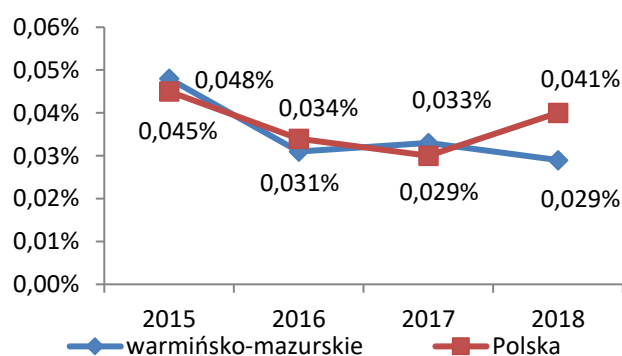
Wykres 5 Ilość nowopowstałych i zlikwidowanych przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2016-2018, według PKD 2007 wpisujących się w inteligentne specjalizacje

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2018 w województwie warmińsko-mazurskim powstało 12338 nowych przedsiębiorstw, z czego w obszarach IS zostało zarejestrowanych 927. W tym samym czasie zlikwidowanych zostało 10235 przedsiębiorstw, z czego 1151 firm, których PKD zgodne było z PKD inteligentnych specjalizacji. W roku 2017 oraz 2016 nastąpił wzrost różnicy pomiędzy liczbą firm nowopowstałych w branżach inteligentnych specjalizacji. W roku 2016 różnica wynosiła: +38, w roku 2017: +75, a w roku 2018: -224.

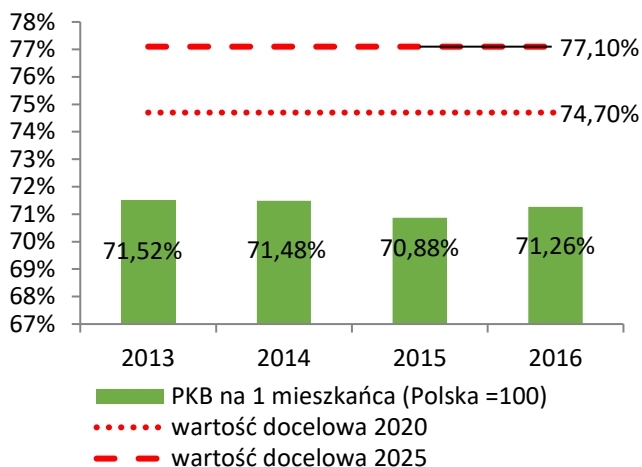
Wykres 6 Przedsiębiorstwa, które dokonały zgłoszeń patentowych jako % przedsiębiorstw ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Patentowego RP

W latach 2015-2017 odsetek przedsiębiorstw, które dokonały zgłoszeń patentowych utrzymywał się w regionie na poziomie zbliżonym do średniej krajowej. W roku 2018 odsetek przedsiębiorstw, które dokonały zgłoszeń patentowych wynosił w regionie 0,029% i był nieznacznie niższy od średniej krajowej o 0,012 pkt. proc.

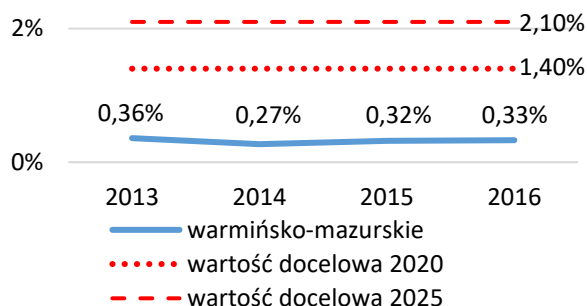
Wykres 7 PKB na mieszkańca jako % średniej krajowej (w cenach bieżących)

W latach 2013–2016 wartość PKB na mieszkańca w odniesieniu do średniej krajowej zmalała z 71,52% na 71,26%. W roku 2016 do osiągnięcia wartości docelowej na rok 2020 brakowało 3,44 pkt. proc., natomiast do osiągnięcia wartości docelowej na rok 2025 brakowało 5,84 pkt. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

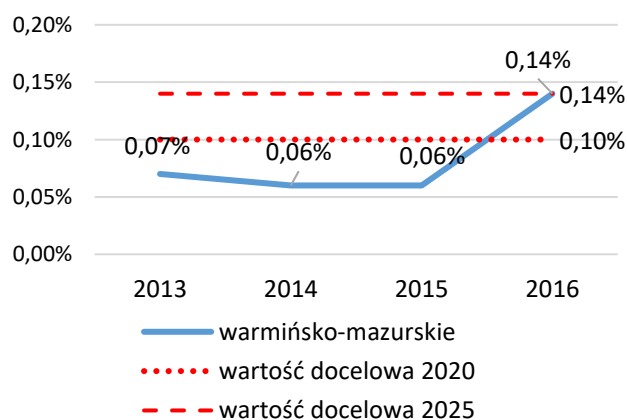
Wykres 8 Nakłady na działalność B+R (GERD) jako % PKB wg cen bieżących

W latach 2013-2014 zauważalny jest trend spadkowy wskaźnika: nakłady na działalność B+R jako % PKB wg cen bieżących. W roku 2015 i 2016 nastąpił nieznaczny wzrost kolejno o 0,05 pkt. proc. oraz 0,01 pkt. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

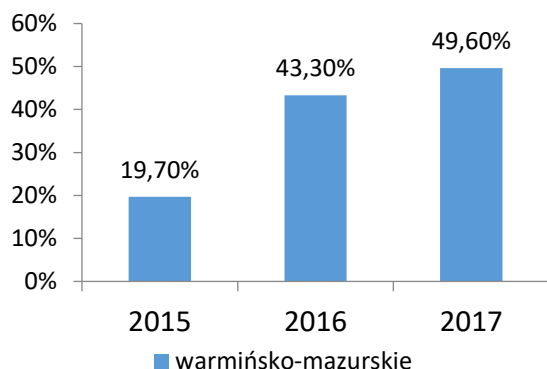
Wykres 9 Nakłady wewnętrzne na działalność B+R sektora przedsiębiorstw w relacji do PKB

W roku 2016 nastąpił znaczny wzrost (w porównaniu do lat 2014-2015) nakładów na B+R ponoszonych przez organizacje gospodarcze z 0,06% do 0,14% osiągając tym samym wyznaczoną na rok 2025 wartość docelową.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

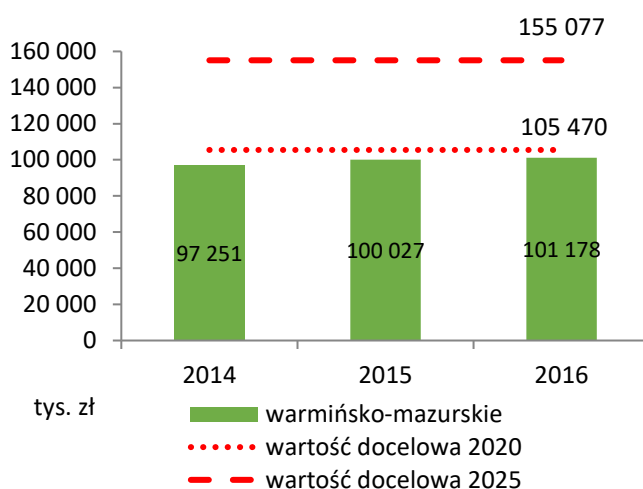
Wykres 10 Udział nakładów sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w nakładach na działalność B+R ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Udział nakładów sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w nakładach na działalność B+R ogółem w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 roku znacząco wzrósł osiągając poziom 43,30% (w stosunku do roku poprzedzającego wzrost o 23,6 pkt. proc.). W roku 2017 odnotowano dalszy wzrost, do 49,60%, co uplasowało nasze województwo na 13 pozycji w kraju (awans o jedną pozycję w stosunku do 2016). W przypadku średniej krajowej (64,5 %) odnotowano spadek o 1,79 pkt. proc.

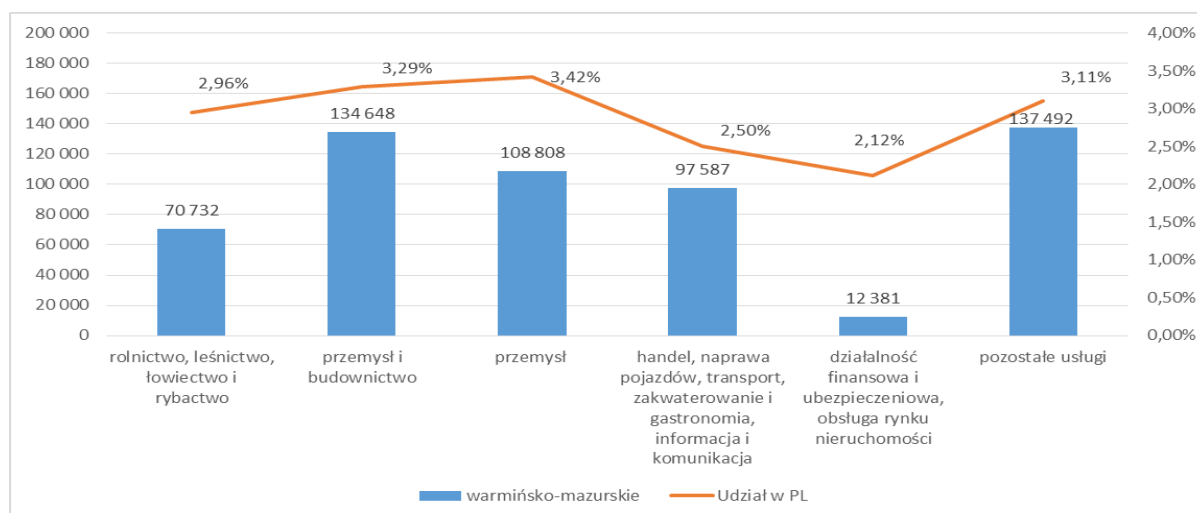
Wykres 11 Wartość dodana brutto (w cenach bieżących) na jednego pracującego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2014-2016 wartość dodana brutto na 1 pracującego w województwie warmińsko-mazurskim wzrastała osiągając w roku 2016 wartość 101 178 tys. zł (wzrost o 4,04%). W roku 2016 region uplasował się na 11 pozycji w kraju, (awans o jedną pozycję w stosunku do 2015 r.) Średnia krajowa stopniowo wzrastała osiągając w roku 2016 poziom 113 872 zł (wzrost od 2014 r. o 3,57 %). Do osiągnięcia wartości docelowej na rok 2020 brakuje 4 292 tys. zł, to jest 4,07%.

Wykres 12 Pracujący w gospodarce regionu według faktycznego miejsca pracy w 2017 r.

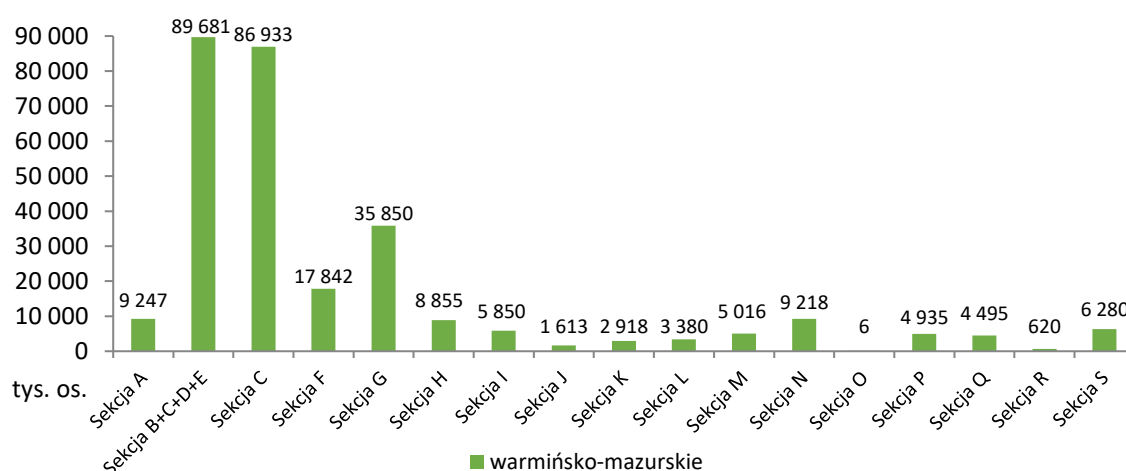

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2017 liczba osób pracujących w gospodarce według faktycznego miejsca pracy w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 561 648 tys. osób. Udział pracujących w gospodarce regionu w poszczególnych sektorach gospodarki kraju wyniósł kolejno:

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo: 2,96%
- przemysł i budownictwo: 3,29%
- przemysł: 3,42%
- handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja: 2,50%
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości: 2,12%
- pozostałe usługi: 3,11%

Wykres 13 Zatrudnieni w sektorze prywatnym według sekcji PKD 2007 w 2017 r.

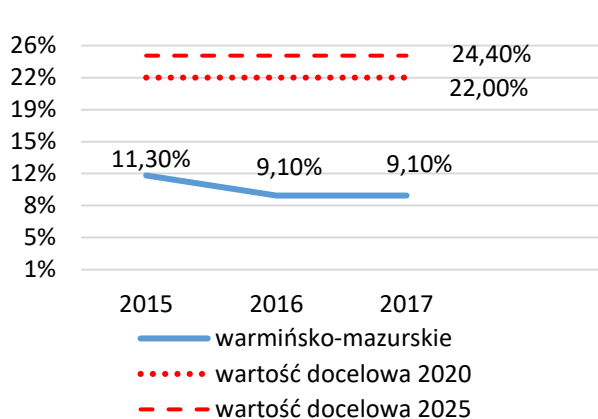

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sekcje PKD	Nazwa
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa

Liczba osób zatrudnionych w sektorze prywatnym w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła ogółem w 2017 roku 205 806 tysięcy. Najwięcej osób znalazło zatrudnienie w branżach związanych z przetwórstwem przemysłowym: 86 933 tysięcy, na drugim miejscu znalazł się handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych: branże te zatrudniały 35 850 tysięcy osób. 17 842 tysięcy osób znalazło zatrudnienie w branży budowlanej.

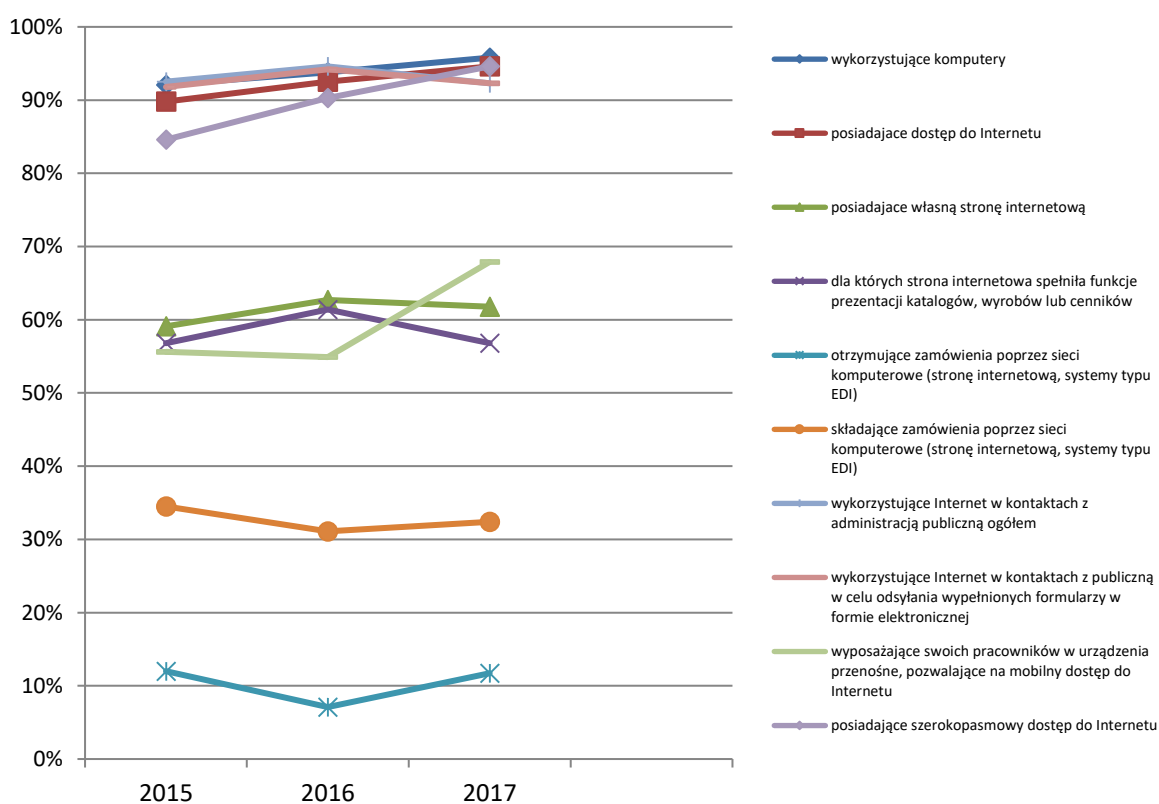
Wykres 14 Odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych w przemyśle i usługach

Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim w roku 2017 wyniósł 9,10%, wskaźnik utrzymał się na tym samym poziomie co w roku poprzedzającym. Od roku 2015 nastąpił spadek udziału przedsiębiorstw innowacyjnych o 2,2 pkt. proc. W roku 2017 do osiągnięcia wartości docelowej wyznaczonej dla roku 2020 brakowało 12,9 pkt. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 15 Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach

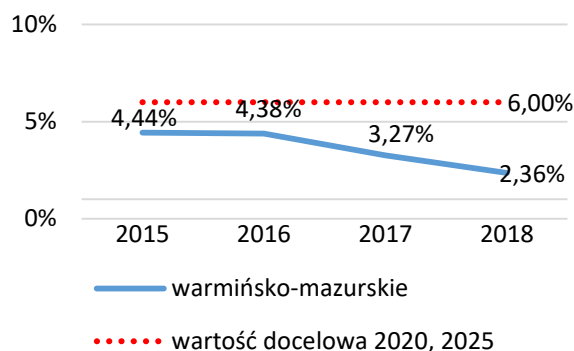

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2017 roku przedsiębiorstwa wykorzystujące komputery oraz posiadające dostęp do Internetu w województwie warmińsko-mazurskim stanowiły, kolejno: 95,80% oraz 94,60%, przekroczone zostały wartości docelowe wyznaczone na lata 2020 (wykorzystanie komputerów o 2,61 pkt. proc. i posiadających dostęp do Internetu 3,43 pkt. proc.) oraz 2025 (wykorzystanie komputerów o 1,66 pkt. proc. i posiadających dostęp do Internetu 2,22 pkt. proc.). Wykorzystanie przez przedsiębiorstwa Internetu szerokopasmowego było również na wysokim poziomie (94,60%) w porównaniu do roku 2015 nastąpił wzrost o 10 pkt. proc. Firmy korzystające z Internetu w kontaktach z administracją publiczną stanowiły 92,30%. Nastąpił również wzrost firm wyposażających swoich pracowników w urządzenia przenośne (67,90%) o 12,3 pkt. proc. w odniesieniu do roku 2015. W roku 2017 przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia poprzez sieci komputerowe stanowiły jedynie 11,70%. Poniżej tabela przedstawiająca wartości docelowe oraz punkty procentowe przekraczające bądź brakujące do osiągnięcia niniejszych wartości docelowych.

Przedsiębiorstwa:	Wartość docelowa (2020) w %	Różnica w pkt. proc. (rok 2017)	Wartość docelowa (2025) w %	Różnica w pkt. proc. (rok 2017)
• wykorzystujące komputery	93,19	+ 2,61	94,14	+ 1,66
• posiadające dostęp do Internetu	91,17	+ 3,43	92,38	+ 2,22
• posiadające własną stronę internetową	62,73	- 0,93	66,23	- 4,43
• dla których strona internetowa spełniła funkcje prezentacji katalogów, wyrobów lub cenników	60,48	- 3,68	64,07	- 7,27
• otrzymujące zamówienia poprzez sieci komputerowe (stronę internetową, systemy typu EDI)	13,58	- 1,88	15,34	- 3,64
• składające zamówienia poprzez sieci komputerowe (stronę internetową, systemy typu EDI)	37,89	- 5,49	41,42	- 9,02
• wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną ogółem	92,93	- 0,63	93,91	- 1,61
• wykorzystujące Internet w kontaktach z publiczną w celu odsyłania wypełnionych formularzy w formie elektronicznej	92,93	- 0,63	93,91	- 1,61
• wyposażające swoich pracowników w urządzenia przenośne, pozwalające na mobilny dostęp do Internetu	59,30	+ 8,60	62,92	+ 4,98
• posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu	90,91	+ 3,69	92,15	+ 2,45

Wykres 16 Udział podmiotów z województwa warmińsko-mazurskiego na tle kraju w pozyskiwaniu środków z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój

W latach 2015-2018 udział podmiotów z województwa warmińsko-mazurskiego w pozyskiwaniu środków z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020 spadł o 2,08 pkt. proc. Udział podmiotów z regionu na tle kraju wyniósł 2,36% w roku 2018. Do osiągnięcia wartości docelowych dla roku 2020 oraz 2025 brakowało 3,64 pkt. proc.¹

Źródło: Opracowanie własne na podstawie
www.funduszeuropejskie.gov.pl

Tabela 1 Udział podmiotów z województwa warmińsko-mazurskiego na tle kraju w pozyskiwaniu środków z Programu Horyzont 2020

	2016			2017			2018		
	Liczba uczestnictw w projektach z podpisanym GA	Dofinansowanie Netto	Liczba koordynacji	Liczba uczestnictw w projektach z podpisanym GA	Dofinansowanie Netto	Liczba koordynacji	Liczba uczestnictw w projektach z podpisanym GA	Dofinansowanie Netto	Liczba koordynacji
WWM	7	645 580 €	1	7	713 584 €	0	3	272 613 €	0
Polska	357	80 349 436 €	47	379	91 330 712 €	59	328	80 912 298 €	35

Źródło: Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE na podstawie baz eCORDA oraz Eurostatu

Liczba uczestnictw = liczba uczestnictw organizacji w projektach (1projekt = wiele uczestnictw / jedna organizacja może brać udział w więcej niż jednym projekcie)

GA (Grant Agreement) = umowa grantowa

Liczba koordynacji = liczba projektów, w których podmiot pełnił funkcję koordynatora

W latach 2016-2018 podmioty z województwa warmińsko-mazurskiego uczestniczyły w 17 projektach w ramach programu Horyzont 2020 na łączną kwotę 1 631 777 mln EUR. Funkcja koordynatora przez podmioty z regionu pełniona była tylko jeden raz: w roku 2016. W roku 2018 podpisano 3 umowy grantowe na łączną kwotę 272 613 tys. EUR.

¹ Różnica w wartości bazowej podanej w Raporcie końcowym *Monitoring inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego*, a widocznej na wykresie wynika z aktualizacji danych dostępnych na 31 marca 2019 r. (w związku z rozwiązywaniem/aneksowaniem części umów w ramach POIR).

Tabela 2 Udział pomiotów z kraju w pozyskiwaniu środków z Programu Horyzont 2020 z podziałem na województwa

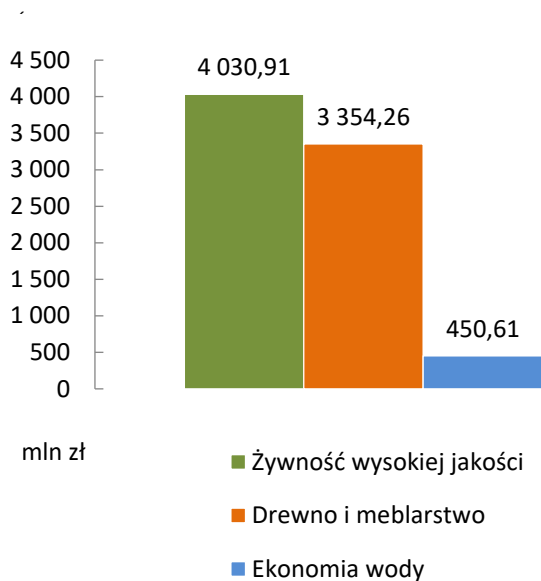
2018			
Woj.	Liczba uczestnictw w projektach z podpisanym GA	Dofinansowanie Netto	Liczba koordynacji
Mazowieckie	129	35 704 074 €	16
Małopolskie	58	12 665 059 €	5
Wielkopolskie	41	9 684 780 €	4
Pomorskie	30	7 542 644 €	2
Dolnośląskie	16	3 453 027 €	1
Śląskie	14	5 494 910 €	3
Kujawsko-Pomorskie	9	1 550 558 €	0
Lubelskie	7	1 236 513 €	0
Podkarpackie	7	712 750 €	3
Łódzkie	5	476 210 €	0
Zachodniopomorskie	5	1 409 125 €	1
Warmińsko-Mazurskie	3	272 613 €	0
Lubuskie	2	682 436 €	0
Podlaskie	1	27 600 €	0
Opolskie	1	0,00 €	0
Suma końcowa	328	80 912 298 €	35

Źródło: Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE na podstawie baz eCORDA oraz Eurostatu

Spośród wszystkich województw najskuteczniejsze w pozyskiwaniu środków oferowanych w ramach programu Horyzont 2020 są podmioty z województwa mazowieckiego (129 podmiotów biorących udział w projektach). Podmioty z województwa mazowieckiego na swoje uczestnictwo w ramach projektów Horyzont 2020 uzyskały łącznie 35,70 mln EUR netto dofinansowania. Również podmioty z województw małopolskiego (58 podmiotów), wielkopolskiego (41 podmiotów) oraz pomorskiego (30 podmiotów) wykazywały dużą aktywność w pozyskiwaniu wsparcia oferowanego w ramach programu. łączna kwota, którą podmioty z Polski otrzymały na swoją działalność w ramach projektów dofinansowywanych z środków programu Horyzont 2020 wyniosła blisko 81 mln EUR netto.

3. Rozwój inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego

Wykres 17 Eksport towarów wpisujących się w inteligentne specjalizacje w ujęciu łącznym w 2018 r.

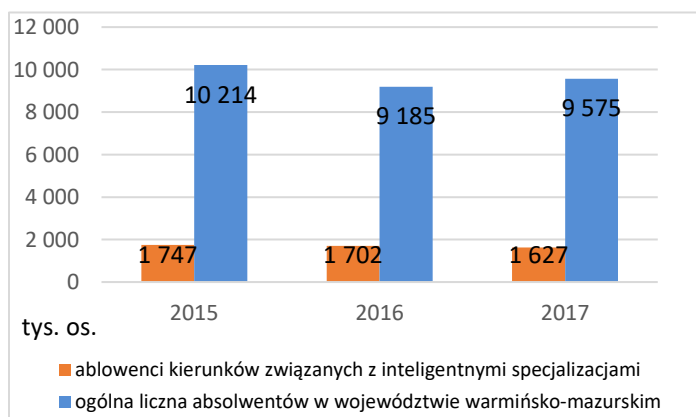

Eksport produktów z branż wpisujących się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2018 osiągnął poziom kolejno:

żywność wysokiej jakości – 4 030,26 mln zł, drewno i meblarstwo – 3 354,26 mln zł oraz ekonomia wody – 450,61 mln zł.

Łącznie eksport towarów inteligentnych specjalizacji regionu wyniósł ponad 7 835,79 mln zł. W każdej z inteligentnych specjalizacji odnotowano wzrost eksportu w stosunku do roku 2017 (żywność wysokiej jakości wzrost o 11,35%, drewno i meblarstwo o 1,69%, ekonomia wody o 23,78%).

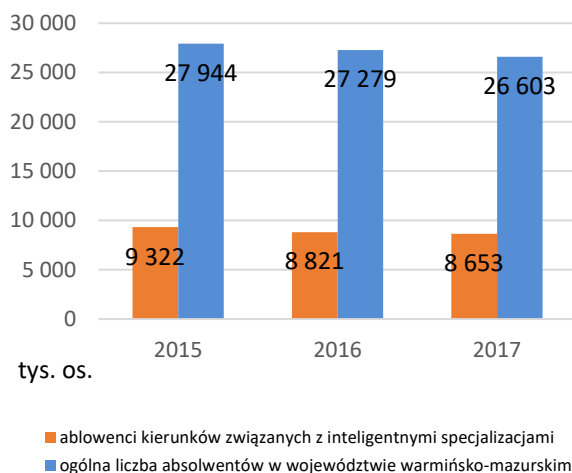
Wykres 18 Udział absolwentów grup kierunków związanych z inteligentnymi specjalizacjami w ogóle absolwentów szkół wyższych w województwie warmińsko-mazurskim (publicznych i prywatnych)

Udział absolwentów grup kierunków studiów wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu wynosił kolejno: 17,10% w roku 2015 (1747 absolwentów), 18,53% w roku 2016 (1702 absolwentów) oraz 16,99% w roku 2017 (1627 absolwentów). W porównaniu do roku 2015 nastąpił niewielki spadek o 0,11 pkt. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

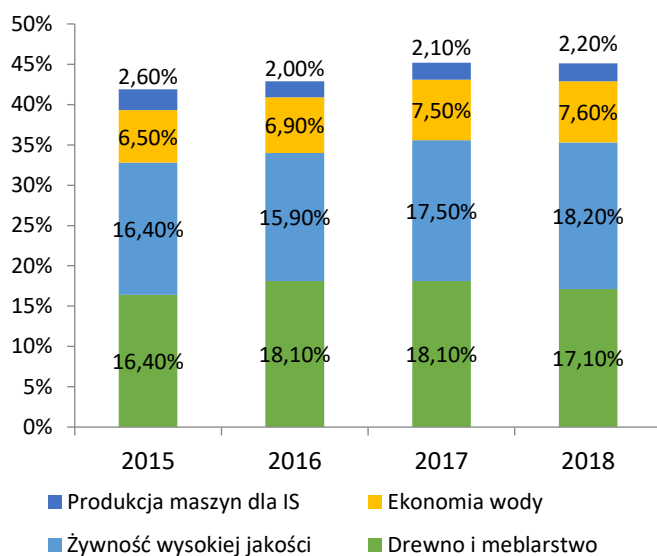
Wykres 19 Udział uczniów zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych (bez specjalnych) z grup kierunków związanych z inteligentnymi specjalizacjami w ogóle uczniów tego typu szkół

Udział uczniów zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych grup kierunków wpisujących się w inteligentne specjalizacje w ogóle uczniów szkół tego rodzaju wynosił kolejno: 33,36% w roku 2015 (9322 uczniów), 32,35% w roku 2016 (8821 uczniów) oraz 32,53% w roku 2017 (8653 uczniów). W porównaniu do roku 2015 nastąpił nieznaczny spadek o 0,83 pkt. proc., natomiast w porównaniu do roku 2016 nastąpił wzrost o 0,19 pkt. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

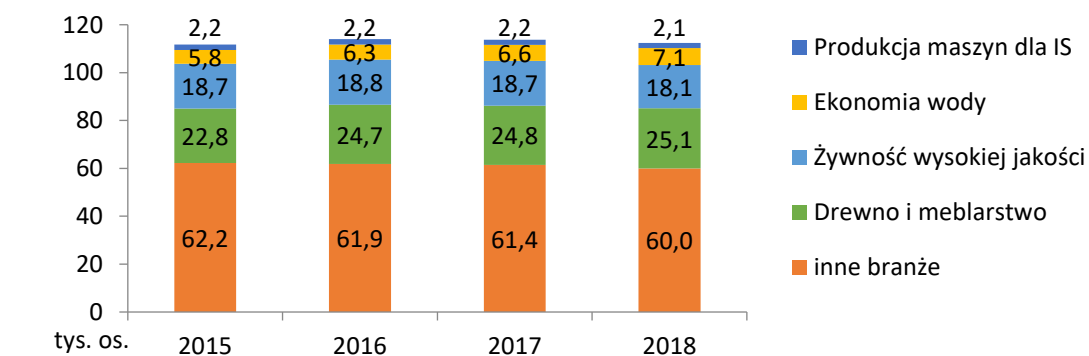
Wykres 20 Wartość dodana brutto w latach 2015-2018

Wartość dodana brutto w przedsiębiorstwach z branż powiązanych z inteligentnymi specjalizacjami regionu, stanowiła w roku 2018: 45,10% wartości dodanej brutto wypracowanej przez wszystkie przedsiębiorstwa zarejestrowane na terenie Warmii i Mazur, w których pracowało co najmniej 10 osób (nieznaczny spadek - 0,1 pkt. proc. w relacji do roku 2017). W latach 2015-2018 wartość wskaźnika wzrosła o 3,2 pkt. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

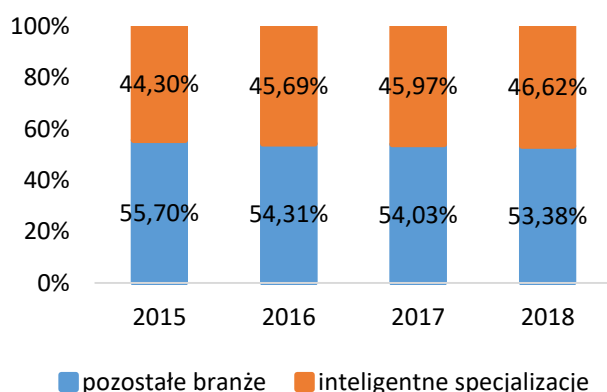
Wykres 21 Przeciętne zatrudnienie w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przeciętne zatrudnienie w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej wynosiło w roku 2018 - 52,4 tys. os. i wzrosło w porównaniu do roku 2015 o 2,9 tys. os. Najwięcej osób podobnie jak w latach poprzednich zatrudnionych było w ramach inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo - 25,1 tys., a następnie w żywności wysokiej jakości- 18,1 tys. W ekonomii wody zatrudnienie wynosiło 7,1 tys. os. W odniesieniu do roku 2017 przeciętne zatrudnienie w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji nieznacznie wzrosło o 120 osób.

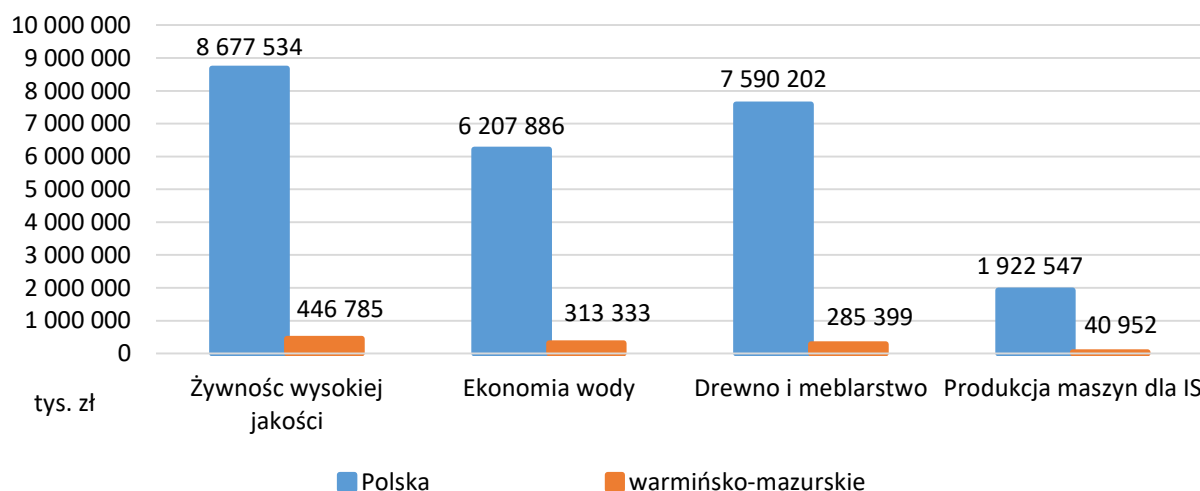
Wykres 22 Zatrudnienie w podmiotach z branż sklasyfikowanych do inteligentnych specjalizacji jako % zatrudnienia województwa ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przeciętne zatrudnienie w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej wynosiło w roku 2018 - 46,62% zatrudnienia województwa ogółem. Poczynając od roku 2015 obserwowany jest stały wzrost zatrudnienia w firmach o PKD zgodnym z inteligentnymi specjalizacjami (od 2015 roku nastąpił wzrost o 2,32 pkt. proc.).

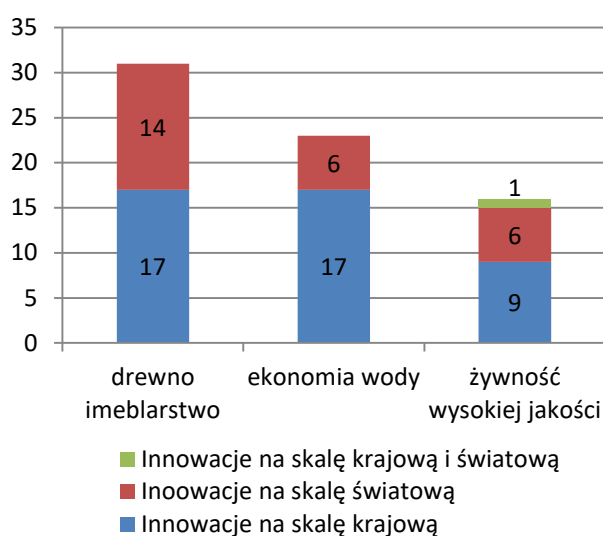
Wykres 23 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Nakłady inwestycyjne poniesione przez podmioty z województwa warmińsko-mazurskiego wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości, zatrudniające 10 osób i więcej, w roku 2018 stanowiły 5,15% w ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez ogół firm o PKD zgodnym z tą specjalizacją, zarejestrowanych w Polsce. Niższy udział w krajowych nakładach inwestycyjnych w swoim sektorze miały firmy ze specjalizacji ekonomia wody (5,05%) oraz drewno i meblarstwo (3,76%) .

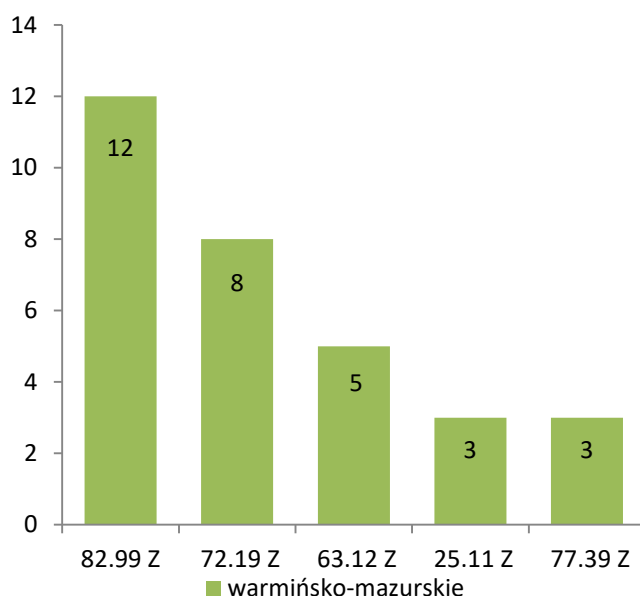
Wykres 24 Liczba projektów innowacyjnych wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu wspartych w ramach I osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur²

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego w Olsztynie

W ramach I osi priorytetowej – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur najwięcej innowacyjnych projektów (zarówno na poziomie krajowym jak i światowym) wykazywało wpływ na rozwój inteligentnej specjalizacji *drewno i meblarstwo* (31 projektów), 23 projekty innowacyjne na skalę wyższą niż regionalna dotyczyły *ekonomii wody*, a 16 projektów *żywności wysokiej jakości*. 1 projekt wpisujący się w *żywność wysokiej jakości* został zakwalifikowany jako innowacja na skalę krajową i światową.

Wykres 25 PKD firm spoza inteligentnych specjalizacji z największą liczbą innowacji na skalę krajową wspartych w ramach I osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur

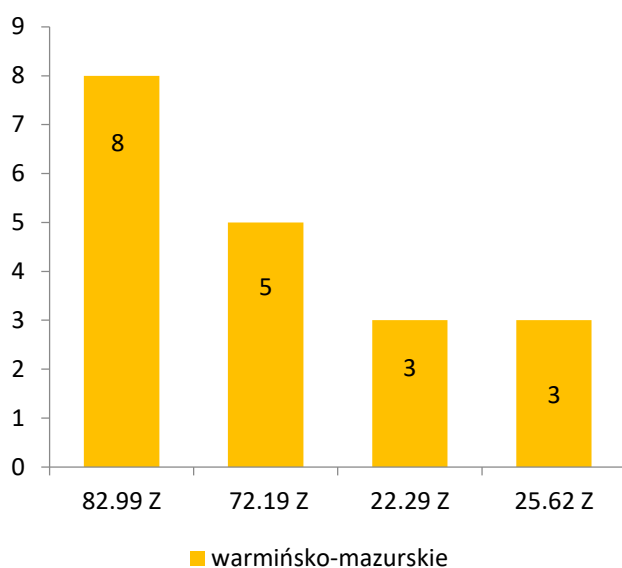

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego w Olsztynie

Największą liczbę innowacji na skalę krajową posiadają firmy o PKD 82.99 Z (Pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, gdzie indziej niesklasyfikowana): 12 projektów innowacyjnych, następnie firmy o PKD 72.19 Z (Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych): 8 projektów innowacyjnych, PKD 63.12 Z (Działalność portali internetowych): 5 projektów innowacyjnych oraz po 3 projekty innowacyjne w ramach PKD 25.11 Z (Produkcja konstrukcji metalowych i ich części) i PKD 77.39 Z (Wynajem i dzierżawa pozostałych maszyn, urządzeń oraz dóbr materialnych, gdzie indziej niesklasyfikowane).

² Dane przedstawiają liczbę projektów innowacyjnych zidentyfikowanych od początku wdrażania I osi priorytetowej RPO WiM do końca 2018 r.

Wykres 26 PKD firm spoza inteligentnych specjalizacji z największą liczbą innowacji na skalę światową wspartych w ramach I osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur

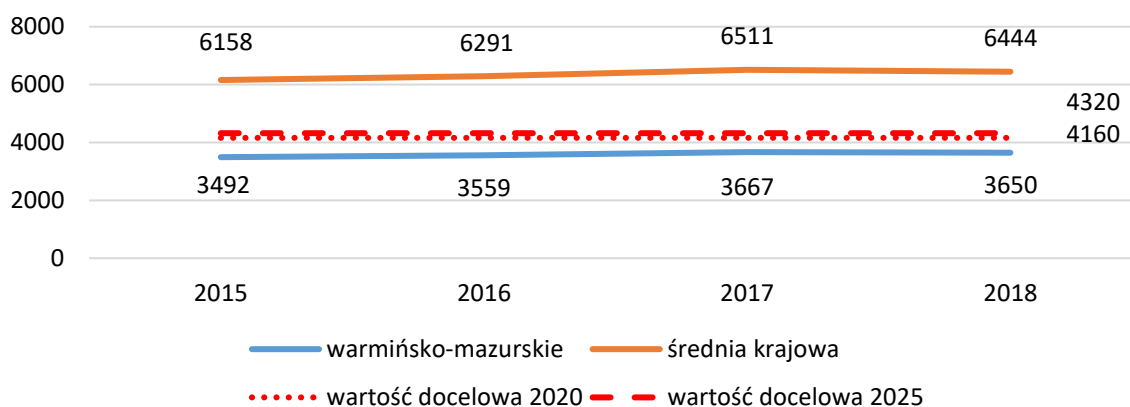

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego w Olsztynie

Największa liczba innowacji na skalę światową należy do firm o PKD 82.99 Z (Pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, gdzie indziej niesklasyfikowana): 8 projektów innowacyjnych, kolejna najwyższa liczba innowacji należy do firm o PKD 72.19 Z (Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych): 5 projektów innowacyjnych. Po 3 projekty innowacyjne należą do firm o PKD 22.29 Z (Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych) i firm o PKD 25.62 Z (Obróbka mechaniczna elementów metalowych).

3.1 Inteligentna specjalizacja: Ekonomia Wody

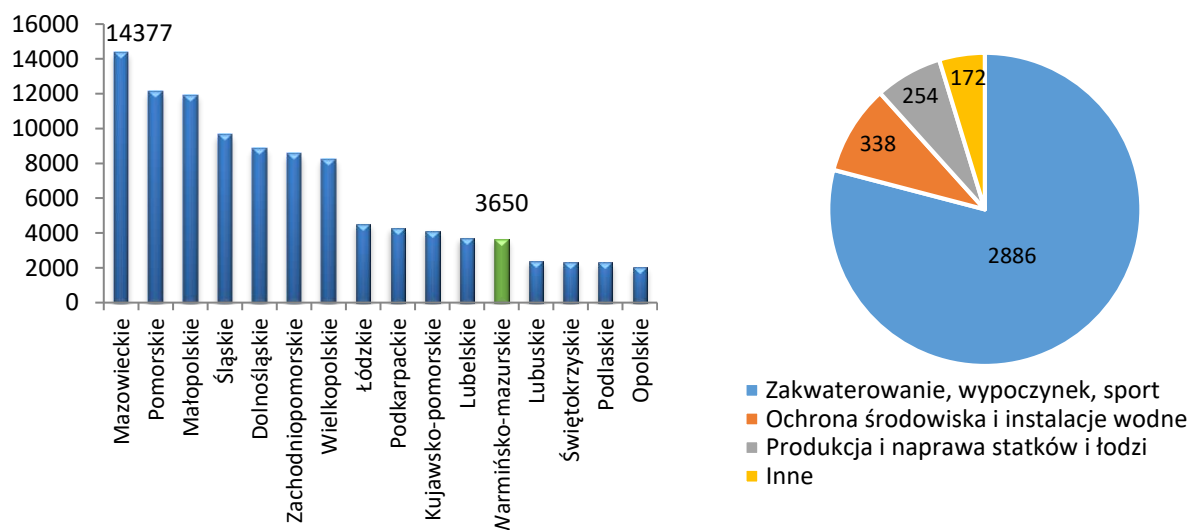
Wykres 27 Podmioty gospodarki narodowej³ wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody w latach 2015-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2015-2018 liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON wpisujących się w inteligentną specjalizację województwa warmińsko-mazurskiego - ekonomia wody zwiększyła się o 158 podmiotów (4,53%) do poziomu 3650. Średnia krajowa (6444) wzrosła w tym czasie o 4,65%. W roku 2018 do osiągnięcia wartości docelowej na 2020 r. (4160) brakowało 510 podmiotów.

Wykres 28 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody. Stan na 31 XII 2018 r.

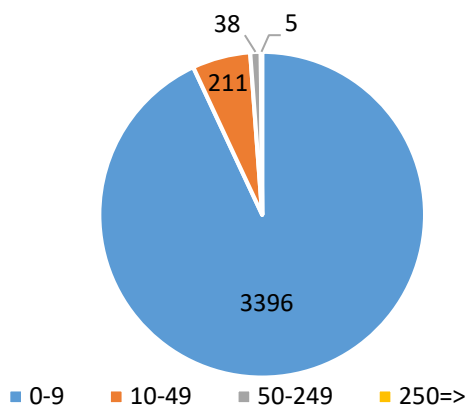
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2018 liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w województwie warmińsko-mazurskim, których działalność gospodarcza związana była z inteligentną specjalizacją

³ Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON, deklarujące prowadzenie działalności, według PKD 2007

województwa – ekonomia wody, stanowiła 3,52% wszystkich tego typu podmiotów gospodarczych w Polsce (12 miejsce). Największa ilość firm z tego obszaru znajdowała się w województwie mazowieckim – 14377. W regionie 79,07% stanowiły firmy z branży *Zakwaterowanie, wypoczynek, sport* - 2886. Podmioty z branży *Ochrona środowiska i instalacje wodne* stanowiły 9,26% wszystkich podmiotów województwa wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody (338 podmioty). Podmioty z branży *Produkcja i naprawa statków i łodzi* stanowiły - 6,96% (254 firmy).

Wykres 297 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody wg klas wielkości - liczba zatrudnionych. Stan na 31 XII 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Spośród podmiotów wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody na koniec roku 2018 w województwie warmińsko-mazurskim dominowały mikroprzedsiębiorstwa, w których liczba zatrudnionych nie przekraczała 9 osób – 93,04%. Małe firmy (liczba zatrudnionych 10-49 osób) w liczbie 211 stanowiły 5,78%, natomiast średnie (liczba zatrudnionych 50-249 osób) – 1,04%. 5 firm reprezentujących inteligentną specjalizację ekonomia wody zatrudnia powyżej 250 osób.

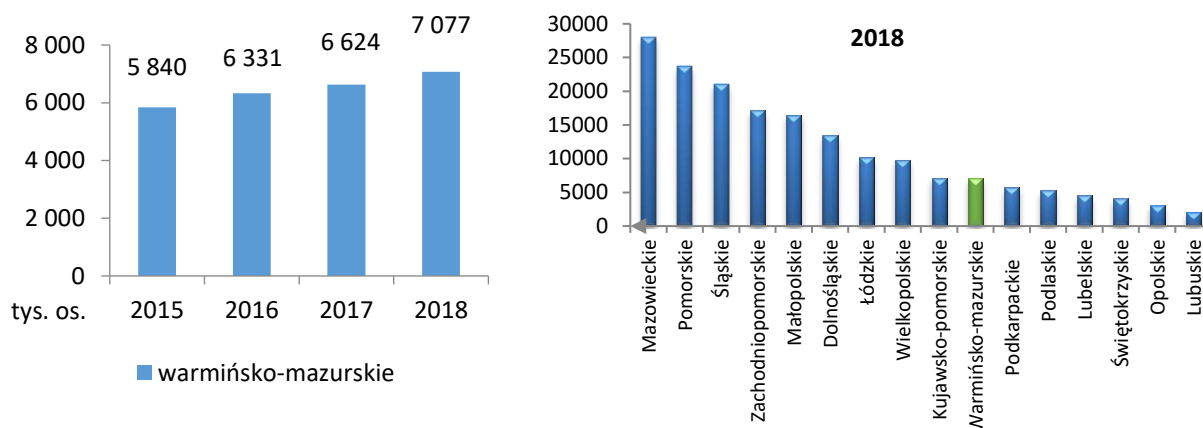
Wykres 30 Podmioty powstałe w 2018 r. wg branż

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2018 w województwie warmińsko-mazurskim powstało 390 nowych podmiotów gospodarczych wpisujących się w inteligentną specjalizację regionu - ekonomia wody (o 88 więcej niż w roku 2017). Największa liczba nowopowstałych podmiotów: 332 należała do branży *Zakwaterowanie, wypoczynek, sport*. Jest to branża, która pełni dominującą rolę w obszarze inteligentnej specjalizacji - ekonomia wody. W dziedzinie *Produkcji i naprawy statków i łodzi* utworzono 28 nowych przedsiębiorstw a w sektorze *Ochrony środowiska i instalacji wodnych* – 22.

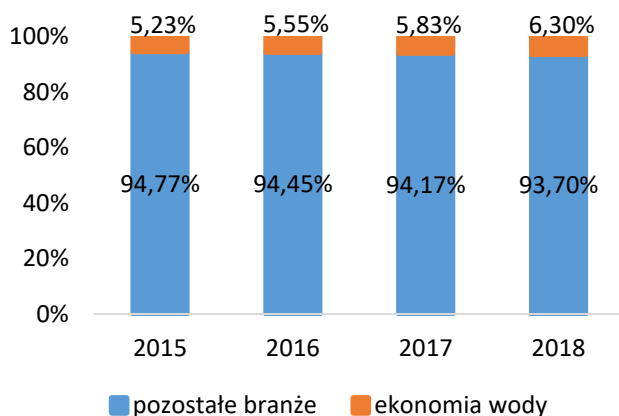
Wykres 31 Zatrudnienie w podmiotach gospodarki narodowej wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zatrudnienie w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody, prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej wynosiło 7077 tys. os. W okresie 2015-2018 wartość wskaźnika wzrosła o 1238 osoby (21,20%). W odniesieniu do roku 2017 zatrudnienie wzrosło o 6,83% (453 osoby). Województwo Warmińsko-Mazurskie, podobnie jak w roku 2017 uplasowało się na 10 miejscu w kraju. Najwięcej osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody działało w województwie mazowieckim – 27,97 tys. os., najmniej zaś w województwie lubuskim – 2089 tys. os.

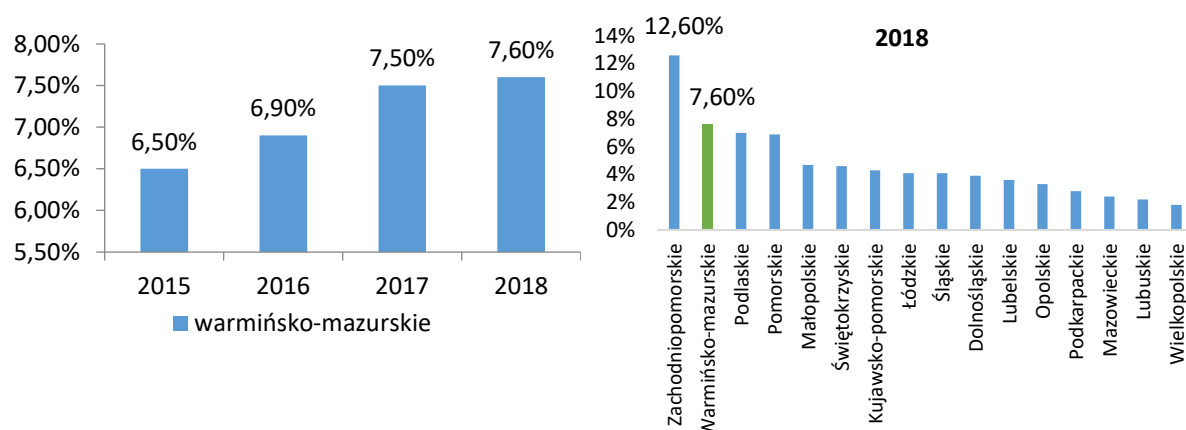
Wykres 32 Zatrudnienie w firmach z branż sklasyfikowanych do inteligentnej specjalizacji ekonomia wody jako % zatrudnienia województwa ogółem

Przeciętne zatrudnienie w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody (prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej) wynosiło w roku 2018 - 6,3% zatrudnienia województwa ogółem. Od roku 2015 obserwowany jest wzrost zatrudnienia w firmach o PKD zgodnym z inteligentną specjalizacją ekonomia wody (od 2015 roku nastąpił wzrost o 1,07 pkt. proc.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

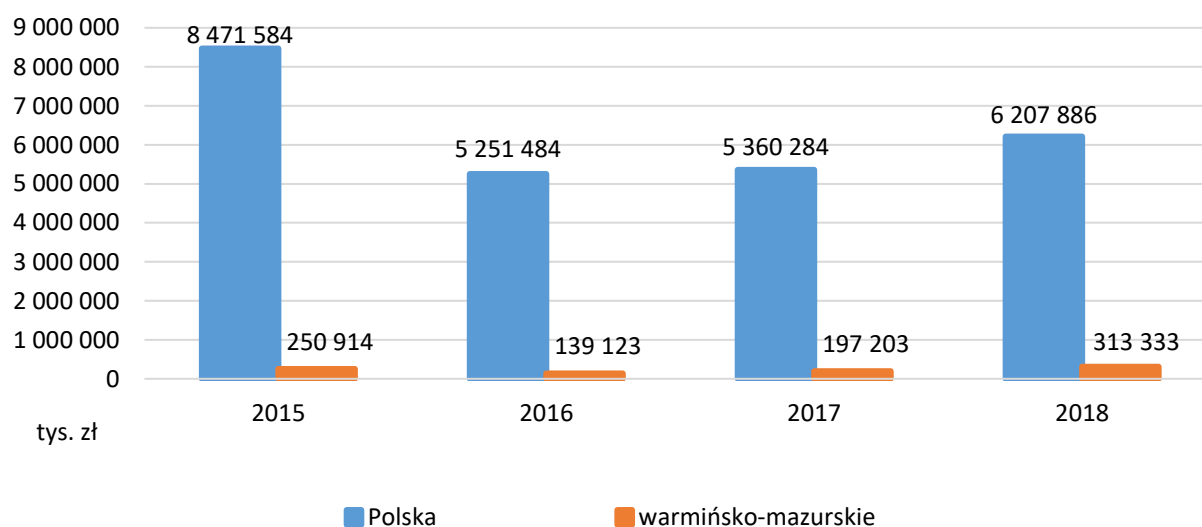
Wykres 33 Wartość dodana brutto w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji ekonomia wody

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wartość dodana brutto w podmiotach z ekonomii wody stanowiła w roku 2018 7,6% wartości dodanej brutto wszystkich firm z województwa w których pracowało powyżej 10 osób. W latach 2015-2018 wartość wskaźnika wzrosła o 1,1 pkt. proc. Region uplasował się na 2 pozycji w kraju (awans w stosunku do 2017 r. o 2 pozycje).

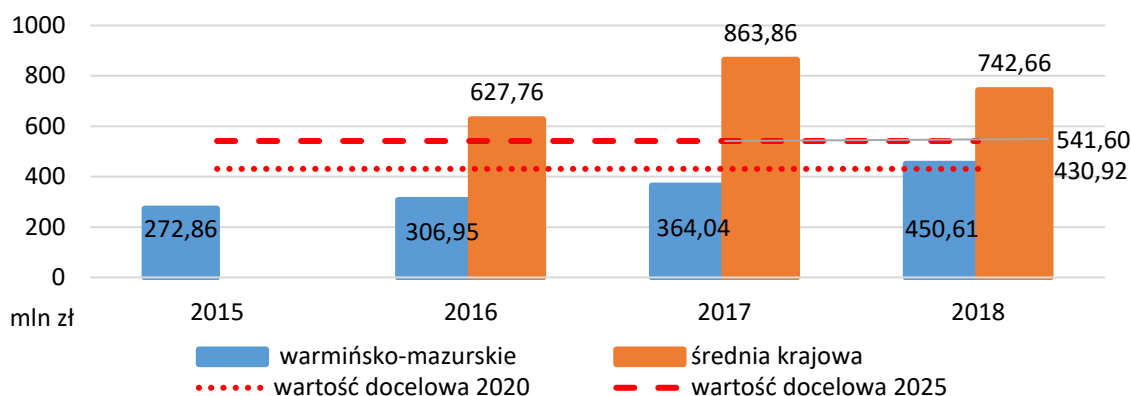
Wykres 34 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji ekonomia wody

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pod względem poniesionych nakładach inwestycyjnych w roku 2018 przedsiębiorstwa wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody zatrudniające 10 osób i więcej uplasowały się na drugim miejscu spośród trzech inteligentnych specjalizacji regionu. Poniesione nakłady inwestycyjne stanowiły 5,05% ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy o PKD zgodnym z tą inteligentną specjalizacją w kraju. Poniesione nakłady inwestycyjne zwiększyły się o 1,37 pkt. proc. w porównaniu do roku poprzedniego (w roku 2017 wynosiły 3,68%) i były najwyższe od początku monitorowania wskaźnika.

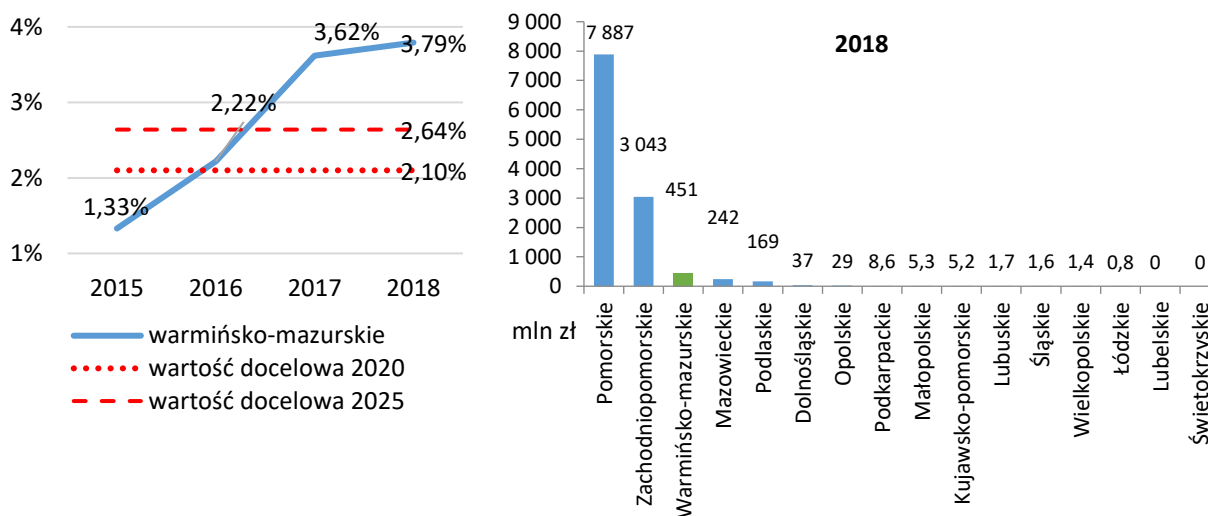
Wykres 35 Ekonomia wody – eksport w latach 2015-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

W latach 2015-2018 eksport produktów wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody w województwie warmińsko-mazurskim rósł sukcesywnie do poziomu 450 mln zł w roku 2018. Wartość eksportu towarów wpisujących się w ekonomię wody w porównaniu do roku 2017 wzrosła o 23,78%. W roku 2018 roku wartość docelowa oszacowana na rok 2020 (430,92) została przekroczona o 20 mln zł.

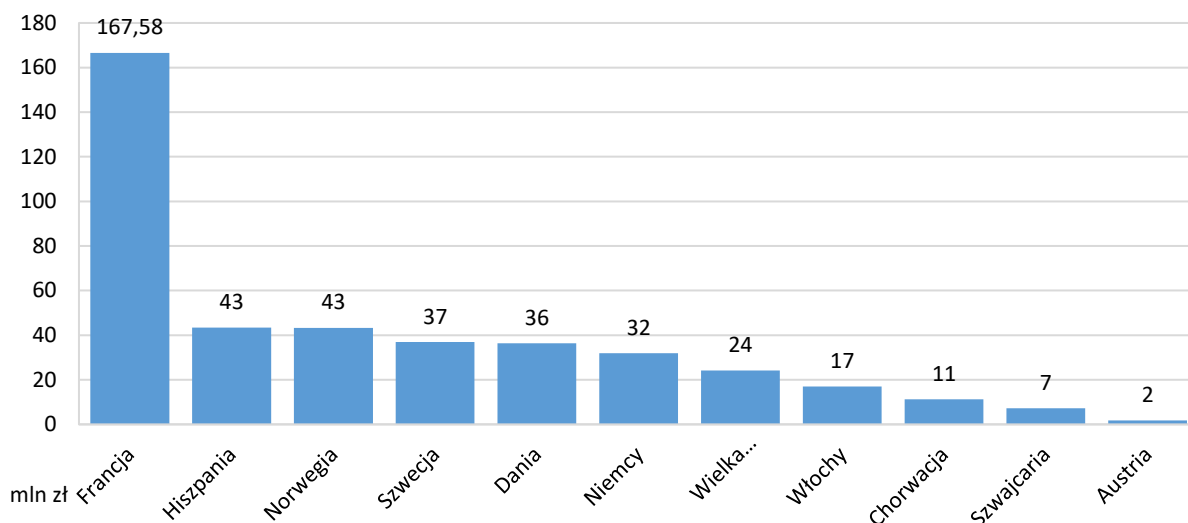
Wykres 36 Udział eksportu towarów w specjalizacji ekonomia wody

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

W latach 2015-2018 udział województwa warmińsko-mazurskiego w eksporcie towarów w specjalizacji ekonomia wody w Polsce zwiększył się z poziomu 1,33% w roku 2015 do poziomu 3,79% w roku 2018. Wartość docelowa dla roku 2020 została przekroczona o 1,69 pkt. proc., dla roku 2025 o 1,15 pkt. proc. Województwo warmińsko-mazurskie zajmowało 3 miejsce wśród eksporterów produktów wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody (w roku 2017 region zajmował miejsce 4). Na pierwszym miejscu podobnie jak w roku 2017 uplasowało się województwo pomorskie z udziałem 66,38% (7 887 211 607 zł) w całości eksportu w Polsce.

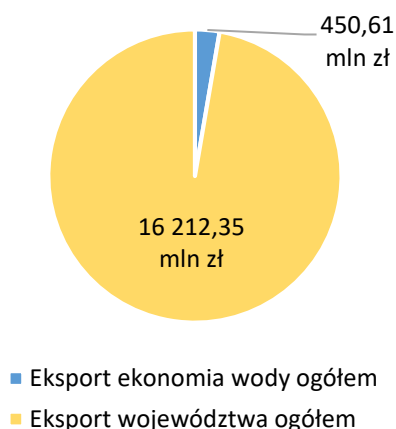
Wykres 37 Ekonomia wody – 10 krajów o największej wartości importu z województwa warmińsko-mazurskiego w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Eksport zagraniczny województwa warmińsko-mazurskiego produktów wpisujących się w specjalizację ekonomia wody w roku 2018 wyniósł 450,61 mln zł. Największym importerem dóbr wyprodukowanych w województwie podobnie jak w roku poprzednim była Francja, z importem o wartości blisko 167,58 mln zł. Kolejnymi co do wielkości importerami były Hiszpania oraz Norwegia z importem o zbliżonej wartości powyżej 43 mln zł.

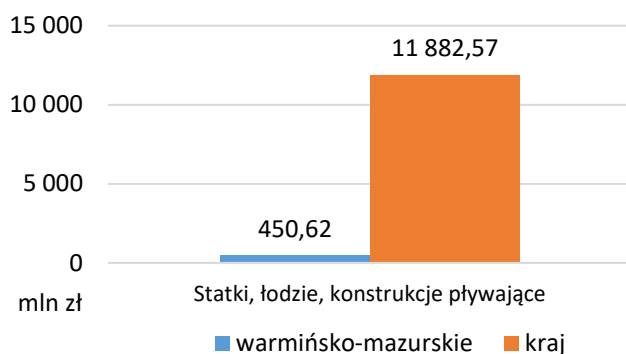
Wykres 38 Udział eksportu towarów inteligentnej specjalizacji ekonomia wody w łącznym eksporcie województwa w 2018 r.

Udział eksportu towarów należących do inteligentnej specjalizacji ekonomia wody w ogólnym eksporcie województwa wyniósł 2,78%. Eksport towarów ekonomii wody osiągnął poziom 450,61 mln zł, podczas gdy eksport wszystkich towarów województwa warmińsko-mazurskiego wynosił 16 212,35 mln zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

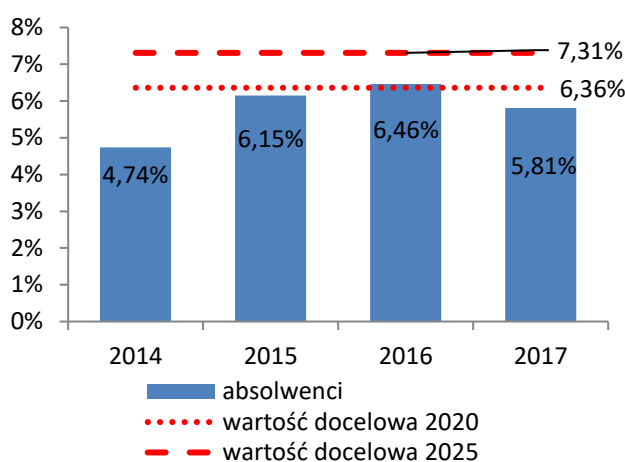
Wykres 39 Udział eksportu regionalnego poszczególnych towarów⁴ inteligentnej specjalizacji ekonomia wody w analogicznym eksporcie krajowym w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Całkowita wartość eksportu krajowego odpowiadającego inteligentnej specjalizacji ekonomia wody w roku 2018 wyniosła 11 882,56 mln zł. Udział eksportu towarów ekonomii wody województwa warmińsko-mazurskiego w analogicznym eksporcie krajowym wyniósł 3,79%. Jako grupy produktów wpisujących się w eksport specjalizacji ekonomia wody zaliczone zostały: *statki, łodzie oraz konstrukcje pływające*.

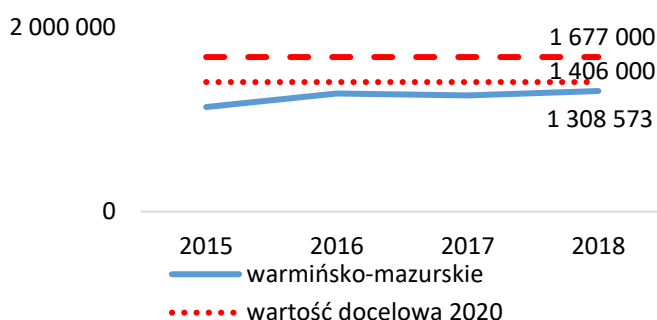
Wykres 40 Udział absolwentów grup kierunków studiów związanych ze specjalizacją ekonomia wody (nauk o środowisku, inżynieryjno-techniczne) w ogóle absolwentów szkół wyższych (publicznych i prywatnych)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od roku 2014 do roku 2016 udział absolwentów kierunków studiów związanych ze specjalizacją ekonomia wody w ogólnej liczbie absolwentów szkół wyższych wzrastał, osiągając poziom 6,46% w roku 2016 (wartość docelowa do roku 2020 została przekroczona o 0,10 pkt. proc.). W roku 2017 nastąpił spadek o 0,55 pkt. proc. w stosunku do wartości docelowej 2020 roku do poziomu 5,81%.

Wykres 41 Korzystający z turystycznych obiektów noclegowych

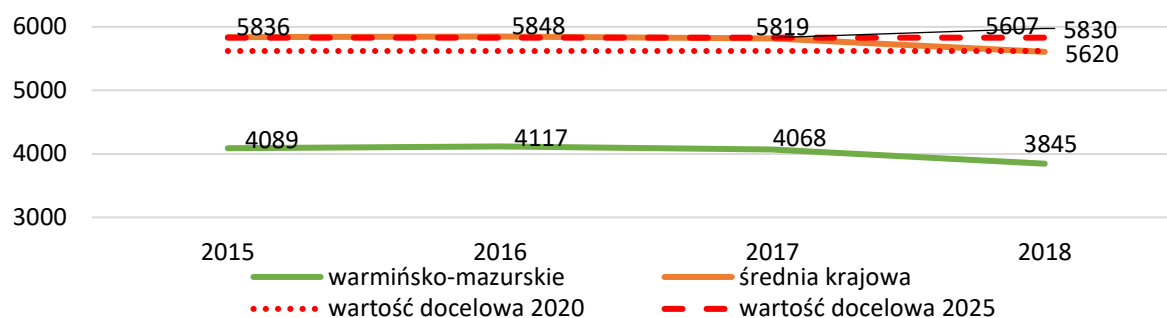
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z turystycznych obiektów noclegowych korzystało w roku 2018 ponad 1308 tys. osób (liczba ta uplasowała województwo podobnie jak w roku 2017 na 10 miejscu w kraju). Wartość wskaźnika w okresie 2015 -2018 wzrosła o 15,29%. Odległość do wartości docelowej określonej dla roku 2020 wynosiła 98 tys. osób, natomiast dla roku 2025: 369 tys. osób.

⁴ Sekcje i działy klasyfikacji CN dla inteligentnych specjalizacji zgodnie z raportem pn. Zarządzanie i monitoring inteligentnych specjalizacji w województwie warmińsko-mazurskim.

3.2 Inteligentna specjalizacja: Żywność wysokiej jakości

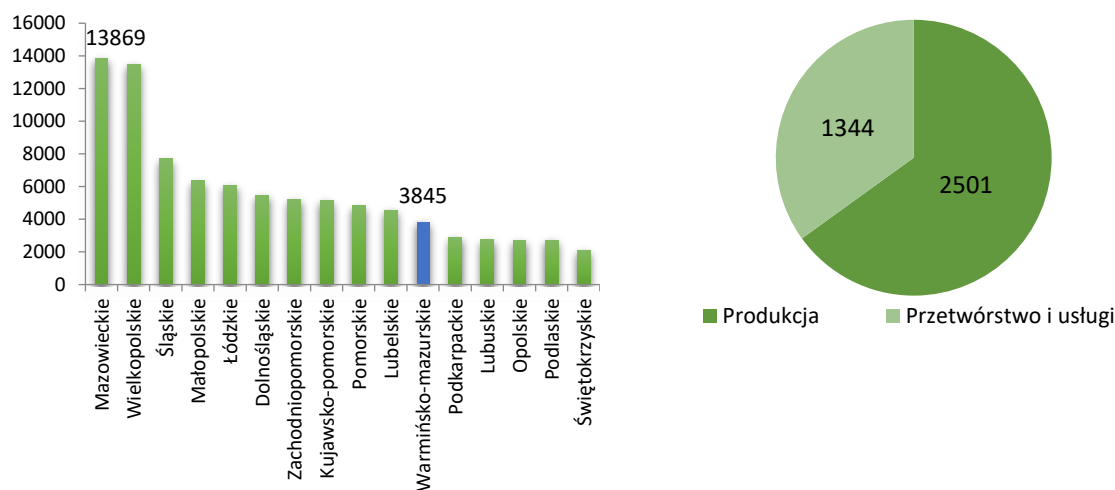
Wykres 42 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości w latach 2015-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w latach 2015-2018 w rejestrze REGON, wpisujących się w inteligentną specjalizację województwa warmińsko-mazurskiego – żywność wysokiej jakości zmniejszyła się o 244 podmioty, do poziomu 3845 (5,97%). Nastąpił również spadek średniej krajowej do poziomu 5607 podmiotów (3,92%). W roku 2018 do osiągnięcia wartości docelowej na 2020 r. (5620) brakowało 1775 podmiotów.

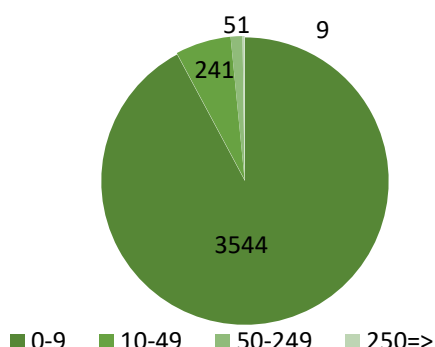
Wykres 43 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości. Stan w dniu 31 XII 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2018 liczba podmiotów, których działalność gospodarcza związana była z inteligentną specjalizacją żywność wysokiej jakości funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim stanowiła 4,29% wszystkich tego typu podmiotów gospodarczych w Polsce. Największa ilość firm z tego obszaru znajdowała się w województwie mazowieckim – 13869. Na Warmii i Mazurach 65,05% stanowiły firmy z branży *Produkcja* (2501). Drugą wyodrębnioną w specjalizacji żywność wysokiej jakości branżą jest *Przetwórstwo i usługi*. Działa w niej 34,95% firm (1344).

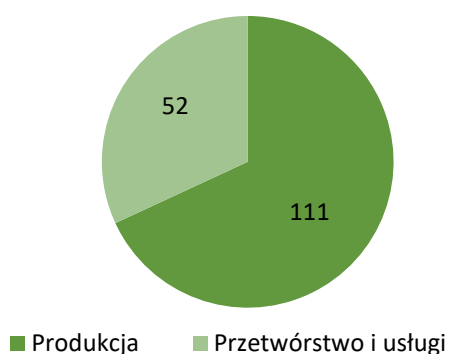
Wykres 44 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości wg klas wielkości – liczba zatrudnionych. Stan w dniu 31 XII 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające 0-9 osób) w roku 2018 stanowiły 92,17% ogółu przedsiębiorstw, których działalność gospodarcza wpisywała się w specjalizację żywność wysokiej jakości. Małe firmy (od 10-49 osób) w liczbie 241 stanowiły 6,27% wszystkich przedsiębiorstw, natomiast średnie firmy (od 50-249 pracowników) stanowiły 1,33%. 9 firm reprezentujących inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości zatrudniało powyżej 250 pracowników.

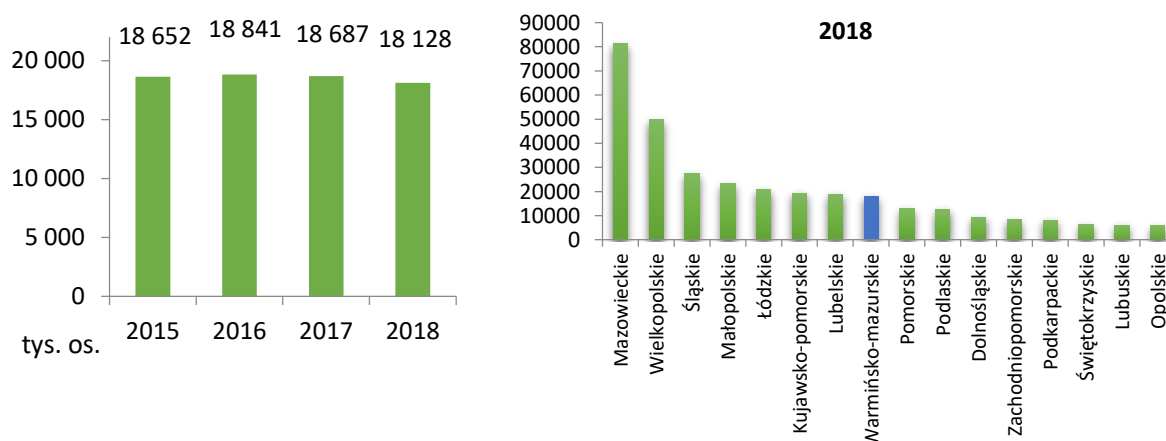
Wykres 45 Podmioty powstałe w 2018 r. wg branż

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2018 w województwie warmińsko-mazurskim powstały 163 nowe podmioty gospodarcze wpisujące się w inteligentną specjalizację regionu – żywność wysokiej jakości w porównaniu do roku 2017, w którym powstało 118 firm, nastąpił wzrost o 38,14%. 111 nowopowstałych podmiotów należało do branży *Produkcja*. W dziedzinie *Przetwórstwo i usługi* powstały 52 nowe przedsiębiorstwa.

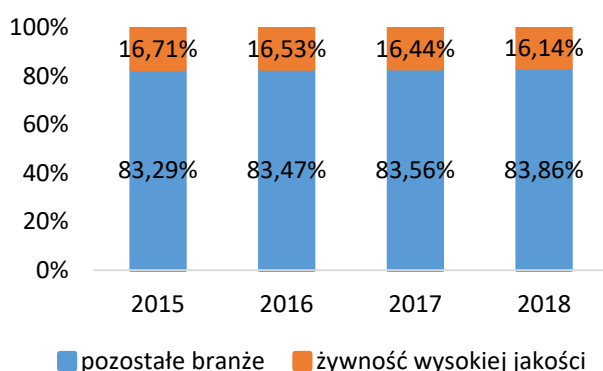
Wykres 46 Zatrudnienie w podmiotach gospodarki narodowej wpisujących się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zatrudnienie w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości, prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej wynosiło 18 128 tys. os. Było to o 559 osób mniej niż w 2017 r. W okresie 2015- 2018 wartość wskaźnika spadła o 524 osoby (2,81%). Województwo warmińsko-mazurskie podobnie jak w roku 2017 uplasowało się na 8 miejscu w kraju. Najwięcej osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach wpisujących się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości zaobserwowano w województwie mazowieckim – 81 153 tys. os., najmniej zaś w województwie opolskim – 5 824 tys. os.

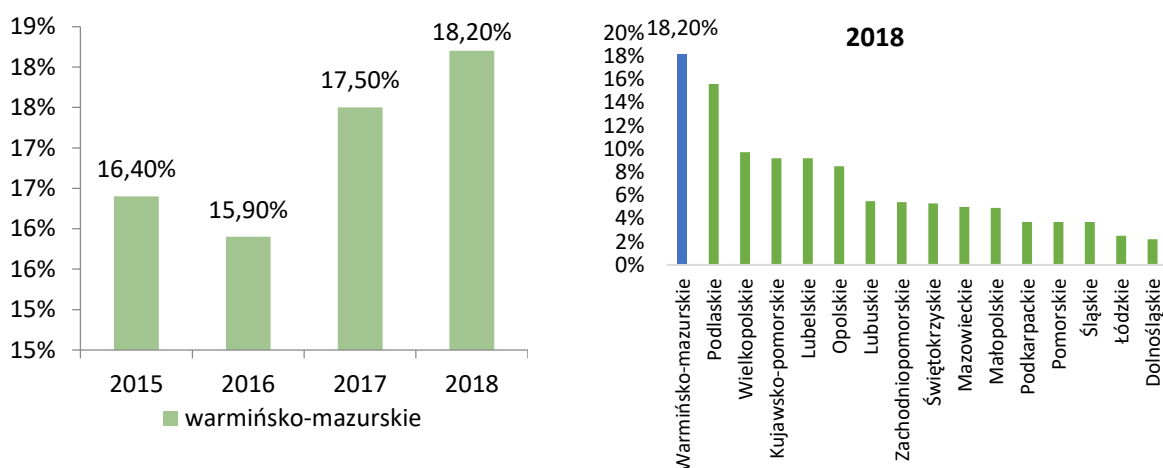
Wykres 47 Zatrudnienie w firmach z branż sklasyfikowanych do inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości jako % zatrudnienia województwa ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przeciętne zatrudnienie w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości (prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej) wynosiło w roku 2018 - 16,14% zatrudnienia województwa ogółem. Od roku 2015 obserwowany jest spadek zatrudnienia w specjalizacji (od 2015 roku o 0,57 pkt. proc.).

Wykres 48 Wartość dodana brutto w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości

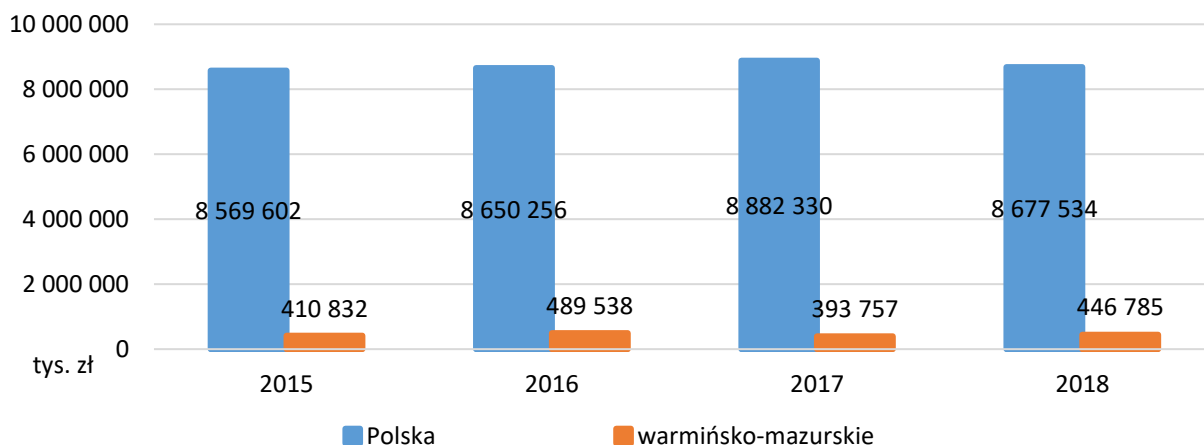

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wartość dodana brutto w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości stanowiła w roku 2018 18,20% wartości dodanej brutto wszystkich firm z województwa, w których pracowało powyżej 10 osób. Była to najwyższa wartość od początku monitorowania IS. W okresie 2015-2018 wartość wskaźnika wzrosła o 1,18 pkt proc. Warmia i Mazury zajęły 1 miejsce

w kraju pod względem odsetka wartości dodanej brutto firm o działalności PKD zgodnej z inteligentną specjalizacją regionu żywność wysokiej jakości do wartości dodanej brutto ogółem wypracowanej przez podmioty zatrudniające powyżej 10 osób (wzrost o jedną pozycję w relacji do roku 2017).

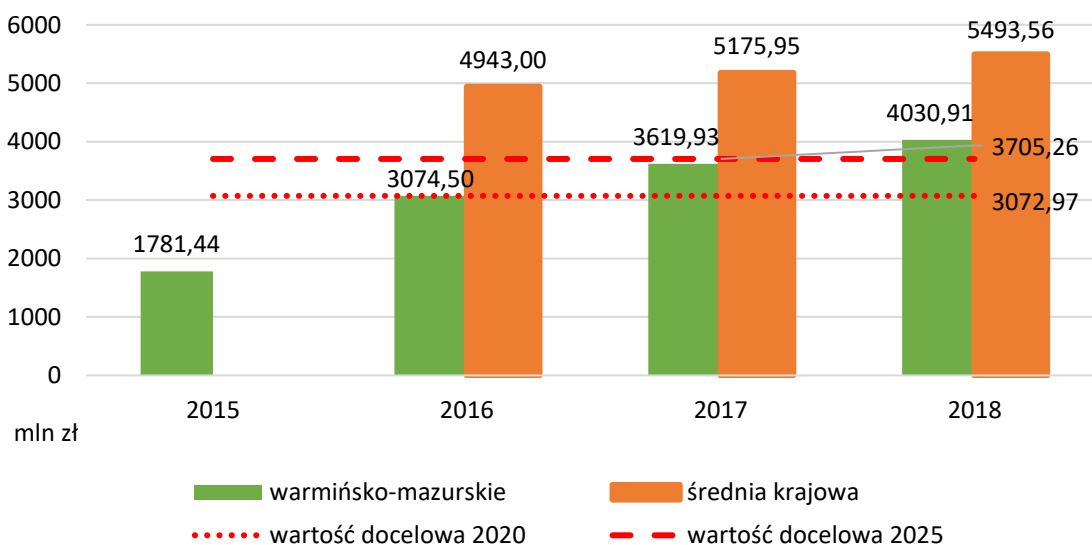
Wykres 49 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2018 przedsiębiorstwa wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości zatrudniające 10 osób i więcej poniosły najwyższe nakłady inwestycyjne spośród trzech inteligentnych specjalizacji regionu. Poniesione nakłady inwestycyjne stanowiły 5,15% ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy o PKD zgodnym z tą inteligentną specjalizacją w kraju. W porównaniu do roku 2017 zaobserwowano wzrost o 7,72 pkt. proc (2017 - 4,43%). Najwyższe nakłady inwestycyjne poniesione zostały w roku 2016 i stanowiły 5,66% ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy o PKD zgodnym z inteligentną specjalizacją żywność wysokiej jakości w kraju.

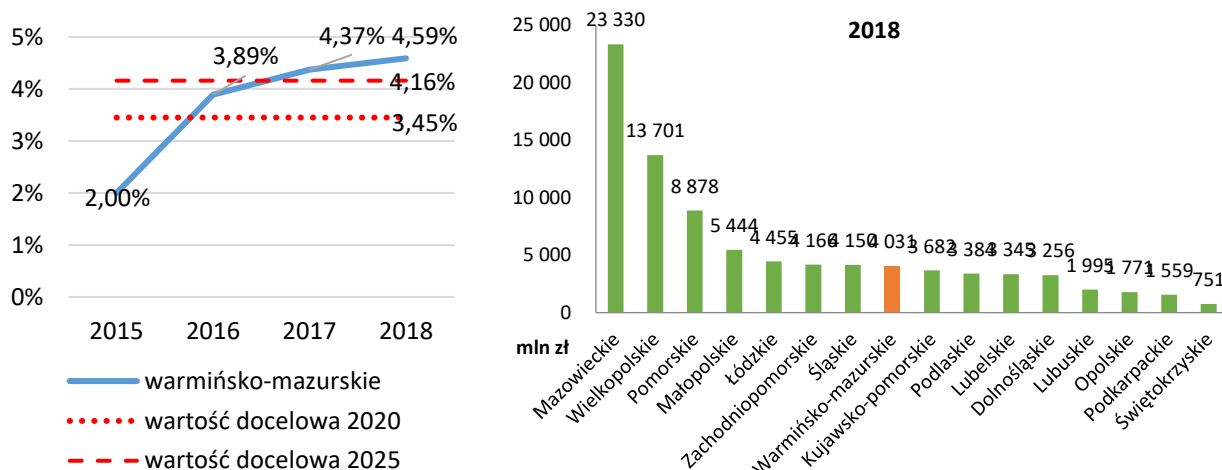
Wykres 50 Żywność wysokiej jakości – eksport w latach 2015-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Eksport żywności wysokiej jakości w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2015-2018 zwiększał się osiągając poziom 4 030,91 mln zł w roku 2018. Do osiągnięcia poziomu średniej krajowej w roku 2018 brakowało 1 462 mln zł. W porównaniu do roku 2017 eksport towarów inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości wzrósł o 11,35%. Przekroczono zostały przewidziane dla roku 2020 oraz roku 2025 wartości docelowe o 958 mln zł (rok 2020) oraz o 326 mln zł (rok 2025).

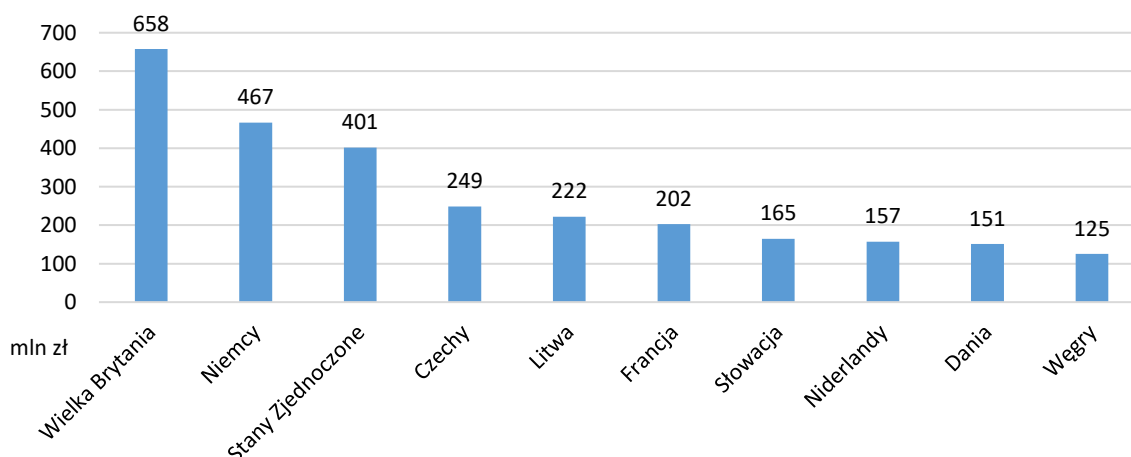
Wykres 51 Udział eksportu towarów w specjalizacji żywność wysokiej jakości na tle kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Udział województwa warmińsko-mazurskiego w eksporcie towarów specjalizacji żywność wysokiej jakości w Polsce w latach 2015-2018 wzrósł o 2,59 pkt. proc. osiągając poziom 4,59%. Przekroczono zostały wartości docelowe ustalone na rok 2020 o 1,14 pkt. proc. oraz dla roku 2025 o 0,43 pkt. proc. Województwo warmińsko-mazurskie pod względem eksportu żywności w roku 2018 utrzymało 8 miejsce w Polsce. Województwo mazowieckie w roku 2018 podobnie jak w roku poprzednim było największym eksporterem żywności w Polsce z udziałem na wysokości 26,54%.

Wykres 52 Żywność wysokiej jakości – 10 krajów o największej wartości importu z województwa warmińsko-mazurskiego w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Największym importerem dóbr wyprodukowanych w województwie podobnie jak w roku poprzednim była Wielka Brytania z importem o wartości blisko 658 mln zł (w roku poprzednim 558 mln zł). Kolejnymi największymi importerami były Niemcy oraz Stany Zjednoczone z importem o wartościach kolejno: 467 mln zł oraz 401 mln zł.

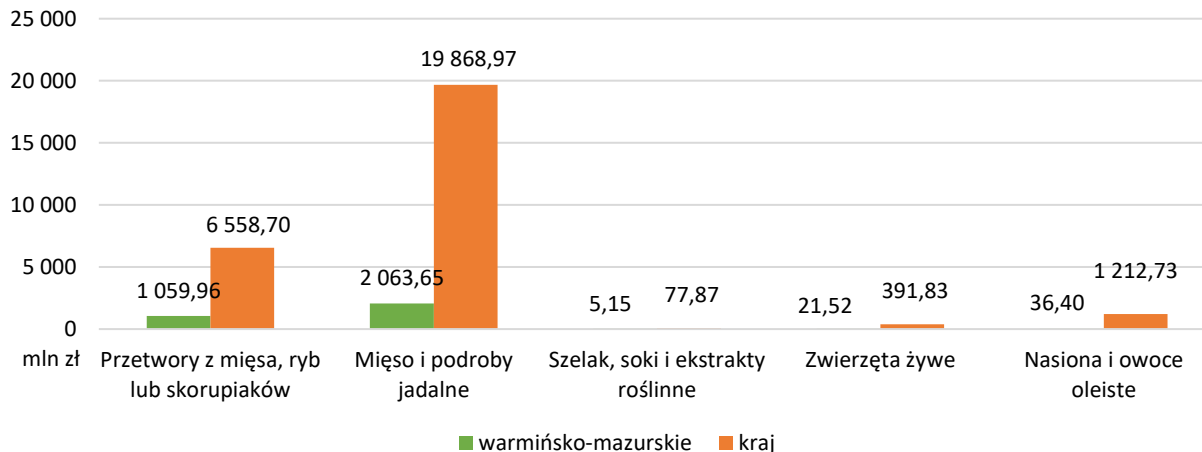
Wykres 53 Udział eksportu towarów inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości w łącznym eksporcie województwa w 2018 r.

Udział eksportu towarów należących do żywności wysokiej jakości w ogólnym eksporcie województwa był najwyższy spośród wszystkich towarów eksportowanych w ramach inteligentnych specjalizacji regionu i wyniósł 24,86%.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Wykres 54 Udział eksportu regionalnego poszczególnych towarów⁵ inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości w analogicznym eksporcie krajowym w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

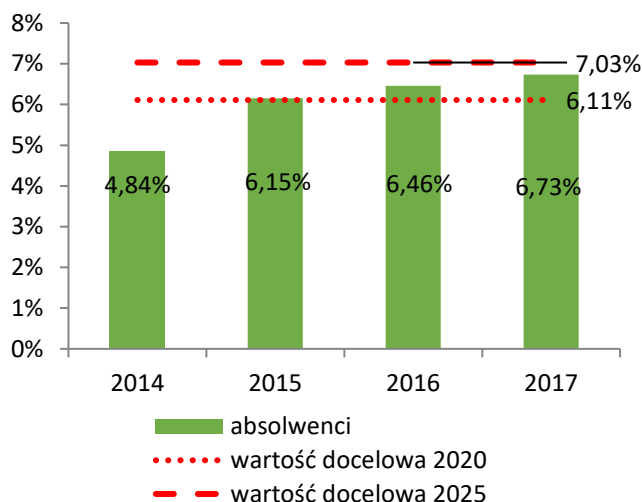
Grupy produktów wpisujących się w eksport specjalizacji żywność wysokiej jakości, w których odnotowany został najwyższy udział w odpowiadającym eksporcie krajowym to:

- przetwory z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych z udziałem na poziomie 16,16%,
- mięso i podroby jadalne z udziałem na poziomie 10,39%,
- szelak, gumy, żywice oraz pozostałe soki i ekstrakty roślinne z udziałem na poziomie 6,63%,
- zwierzęta żywe z udziałem na poziomie 5,49%,

⁵ Sekcje i działy klasyfikacji CN dla inteligentnych specjalizacji zgodnie z raportem pn. Zarządzanie i monitoring inteligentnych specjalizacji w województwie warmińsko-mazurskim.

- nasiona i owoce oleiste, ziarna, nasiona i owoce różne, rośliny przemysłowe lub lecznicze, słoma i pasza z udziałem na poziomie 3,00%.

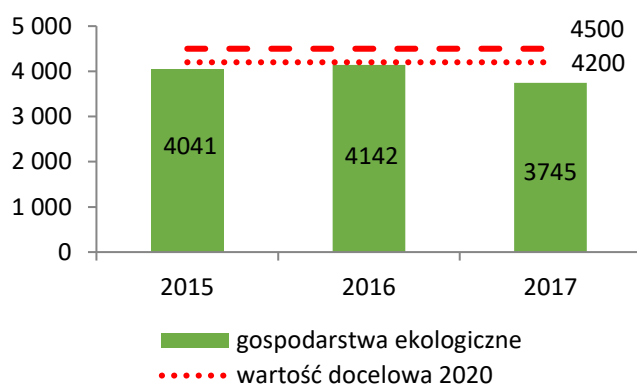
Wykres 55 Udział absolwentów grup kierunków studiów związanych ze specjalizacją żywność wysokiej jakości (rolnictwo, leśnictwo, rybactwo, weterynaria) w ogóle absolwentów szkół wyższych (publicznych i prywatnych)

Na przełomie lat 2014 i 2015 udział absolwentów kierunków studiów związanych ze specjalizacją żywność wysokiej jakości wzrósł o 1,31 pkt. proc. W latach 2015-2016 udział absolwentów kierunków studiów związanych ze specjalizacją w ogólnej liczbie absolwentów utrzymywał się na podobnym poziomie w roku 2015 - 6,15%, natomiast w roku 2016 - 6,46%. Wartość docelowa na rok 2020 (6,11%) została przekroczona w roku 2016 o 0,35 pkt. proc. oraz w roku 2017 o 0,62 pkt. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

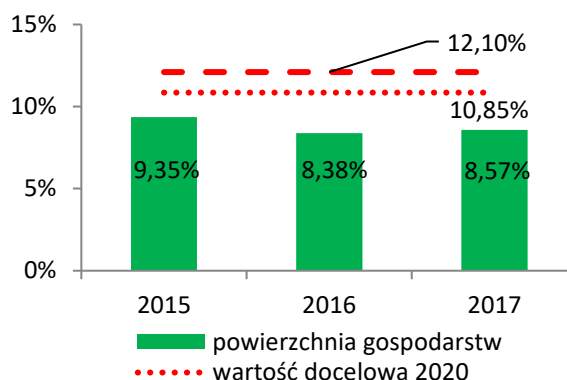
Wykres 56 Liczba ekologicznych gospodarstw rolnych

W roku 2017 w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowały 3745 ekologiczne gospodarstwa rolne. Ich liczba od roku 2016 spadła o 397 (9,58%), podczas gdy w okresie od 2015 do 2016 roku wzrosła o 101 (2,50%). Mimo spadku region Warmii i Mazur jest liderem pod względem liczby ekologicznych gospodarstw rolnych w Polsce. Odległość do wartości docelowej dla roku 2020 (4200) wyniosła w roku 2017 - 455 gospodarstw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

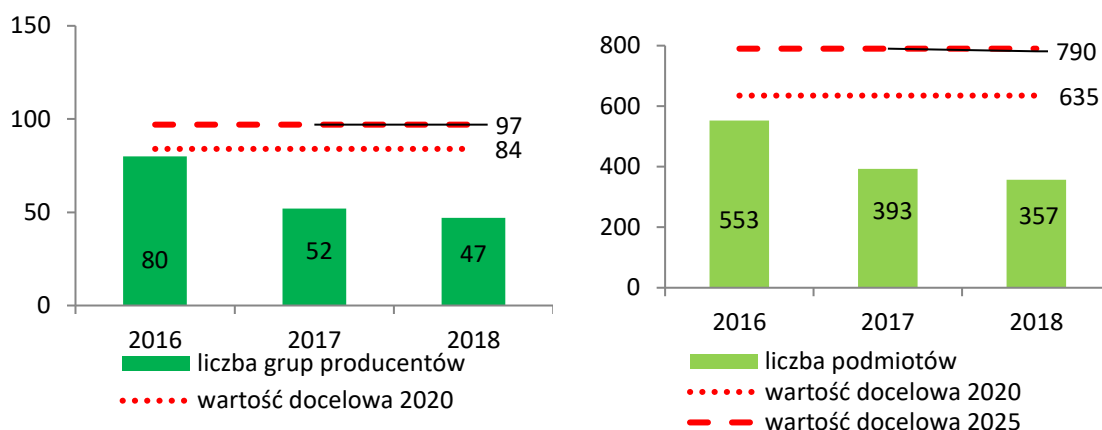
Wykres 57 Udział powierzchni ekologicznych gospodarstw rolnych z certyfikatem w powierzchni użytków rolnych ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2017 ekologiczne gospodarstwa stanowiły 8,57% powierzchni użytków rolnych ogółem województwa warmińsko-mazurskiego. W relacji do roku 2016 wartość wskaźnika wzrosła o 0,19 pkt. proc. Region w roku 2017 posiadał największy w Polsce udział powierzchni ekologicznych gospodarstw rolnych w powierzchni użytków rolnych ogółem. Odległość do wartości docelowej dla roku 2020 (10,85) wynosiła 2,28 pkt. proc.

Wykres 58 Liczba zarejestrowanych grup producentów rolnych i podmiotów zrzeszonych w grupach

Źródło: Bazy danych Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

W roku 2018 w województwie funkcjonowały 47 zarejestrowane grupy producentów rolnych. Ich liczba w porównaniu do roku 2016 spadła o 33 (41,25%). Odległość do wartości docelowej dla roku 2020 r (84) wynosiła 37. W roku 2018 podobnie jak w roku poprzednim odnotowano spadek liczby podmiotów zrzeszonych w grupach producentów rolnych. Wartość wskaźnika zmniejszyła się o 36 podmioty, czyli o 9,16% w porównaniu do roku 2017. Spadek liczby podmiotów powiązany jest z ilością wykreślonych z rejestru grup producentów rolnych Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Odległość do wartości docelowej dla roku 2020 wynosiła 278 podmiotów, dla roku 2025 – 433 podmioty.

Wykres 59 Liczba zarejestrowanych produktów tradycyjnych wpisana na listę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

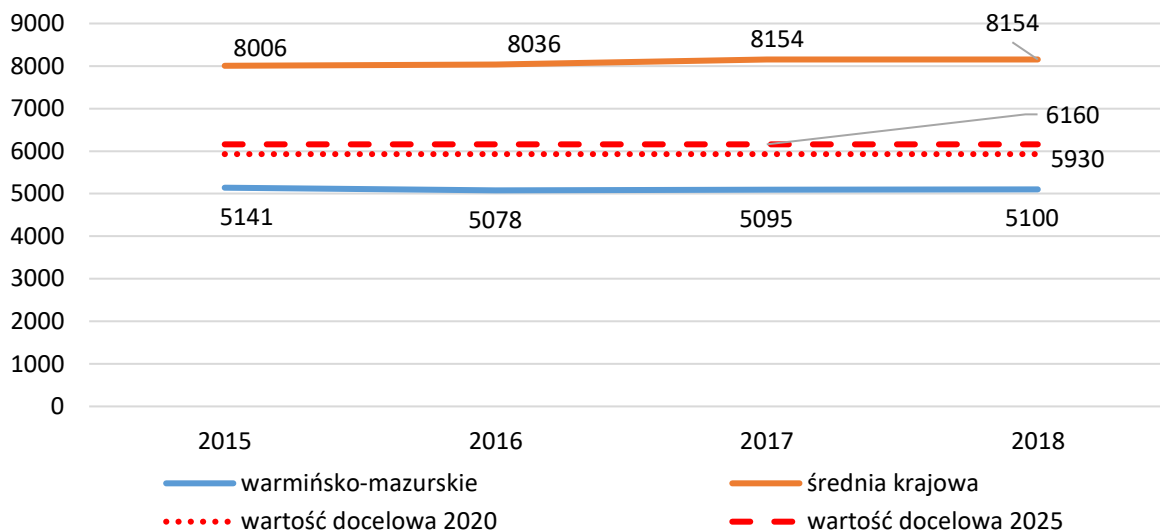

W województwie warmińsko-mazurskim w roku 2018 zarejestrowane były 34 tradycyjne produkty wpisane na listę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Lista produktów od roku 2016 wzrosła o 7, czyli o 25,93%. Do osiągnięcia wartości docelowej przewidzianej dla roku 2020 (38) w roku 2018 brakowało 4 produktów. Zakłada się, iż w roku 2025 liczba zarejestrowanych produktów tradycyjnych powinna wynieść 45.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

3.3 Inteligentna specjalizacja: Drewno i meblarstwo

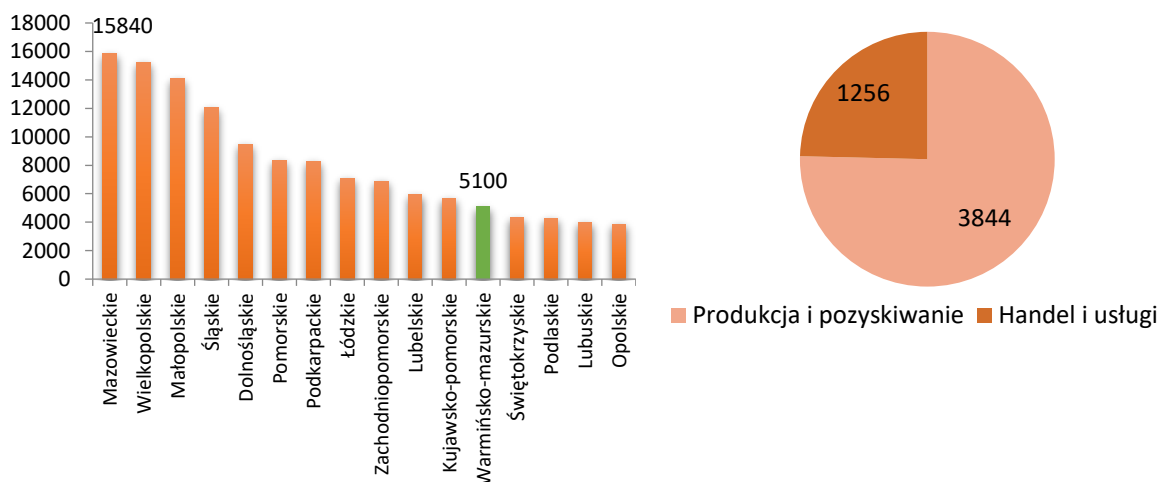
Wykres 60 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo w latach 2015-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W okresie 2015-2018 liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, wpisujących się w inteligentną specjalizację województwa warmińsko-mazurskiego – drewno i meblarstwo zmniejszyła się o 41 firmy do poziomu 5100 (0,80%), niemniej w 2018 roku odnotowano wzrost w stosunku do roku 2017 o 0,01%. Średnia krajowa wynosząca 8154 wzrosła od 2015 r. o 1,85% (utrzymując się na tym samym poziomie co w roku 2017). W roku 2018 do osiągnięcia wartości docelowej na 2020 r. (5930) brakowało 830 podmiotów.

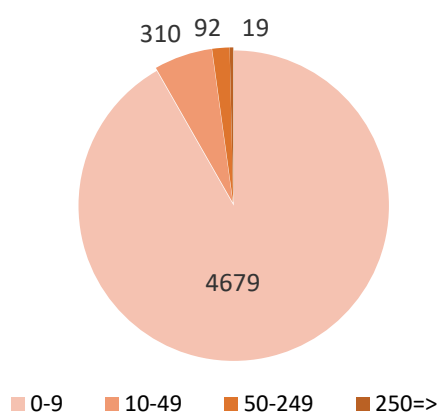
Wykres 61 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo. Stan w dniu 31 XII 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na koniec roku 2018 działało 5100 podmiotów, których działalność gospodarcza związana była z inteligentną specjalizacją regionu – drewno i meblarstwo, co uplasowało województwo na 12 miejscu w kraju (podobnie jak w roku 2017). Stanowiło to 3,91% wszystkich tego typu podmiotów gospodarczych w Polsce. Największa ilość firm z tego obszaru znajdowała się w województwie mazowieckim – 15840. Na Warmii i Mazurach firmy z branży *Produkcja i pozyskiwanie* stanowiły 75,37% (3844) wszystkich podmiotów ze specjalizacji. Drugą wyodrębnioną w specjalizacji drewno i meblarstwo branżą jest *Handel i usługi*, firmy w niej działające stanowiły 24,63% (1256).

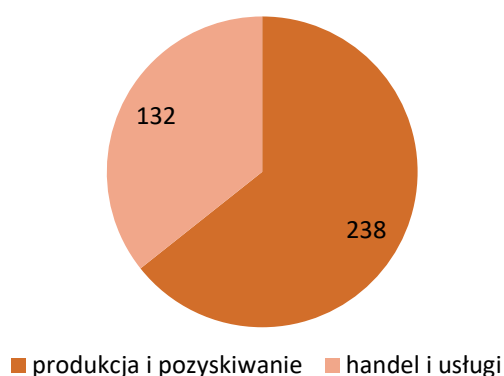
Wykres 62 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo wg klas wielkości-liczba zatrudnionych. Stan w dniu 31 XII 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na koniec roku 2018 spośród podmiotów powiązanych z inteligentną specjalizacją drewno i meblarstwo dominowały mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające 0-9 os.) 4679, co stanowiło 91,75% ogółu firm. Małe firmy (zatrudniające 10-49 os.) w liczbie 310 stanowiły 6,08%, natomiast firmy średnie (zatrudniające 50-249 os.) w liczbie 92, stanowiły – 1,80%. 19 przedsiębiorstw zatrudniało powyżej 250 os. (w inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo zlokalizowanych jest najwięcej firm zatrudniających powyżej 250 osób).

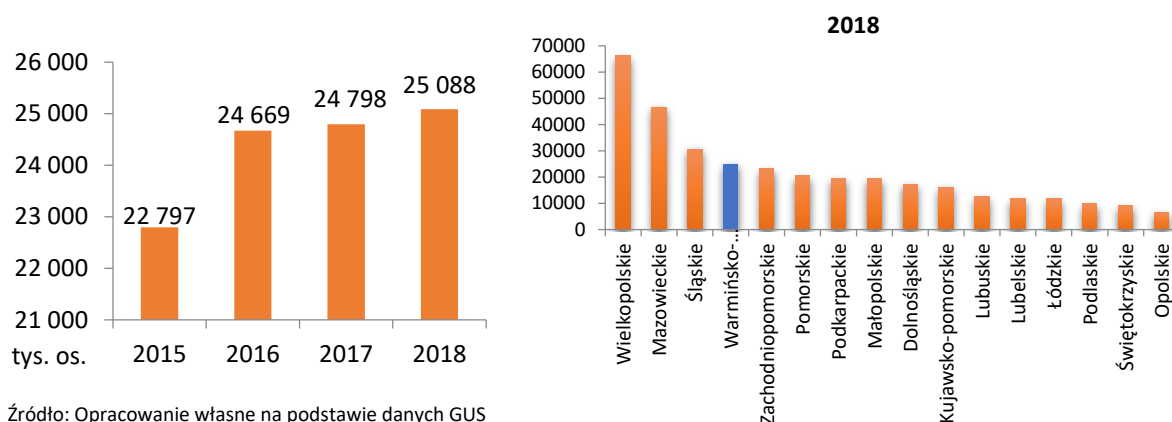
Wykres 63 Podmioty powstałe w 2018 r. wg branż

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród 370 powstałych w roku 2018 podmiotów gospodarczych wpisujących się w inteligentną specjalizację regionu – drewno i meblarstwo dominowały przedsiębiorstwa z branży *Produkcja i pozyskiwanie* 238 podmiotów (64,33%), w porównaniu do roku 2017 powstało o 38 podmiotów więcej. W branży *Handel i usługi* w roku 2018 powstały 132 nowe przedsiębiorstwa (35,68%) o 13 więcej niż 2017 roku.

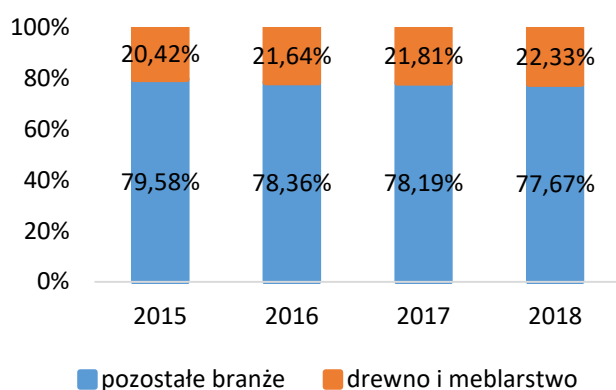
Wykres 64 Zatrudnienie w podmiotach gospodarki narodowej wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zatrudnienie w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo, prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej wynosiło 25 088 tys. os. W okresie 2015-2018 wartość wskaźnika zdecydowanie wzrosła o 2 291 osoby (10,05%). W odniesieniu do roku 2017 zatrudnienie wzrosło o 1,17% (290 osób). Warmińsko-mazurskie podobnie jak w roku 2017 uplasowało się na 4 miejscu w kraju. Najwięcej zatrudnionych w firmach wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo było w województwie wielkopolskim – 66 219 tys. os., najmniej w opolskim – 6 617 tys. os.

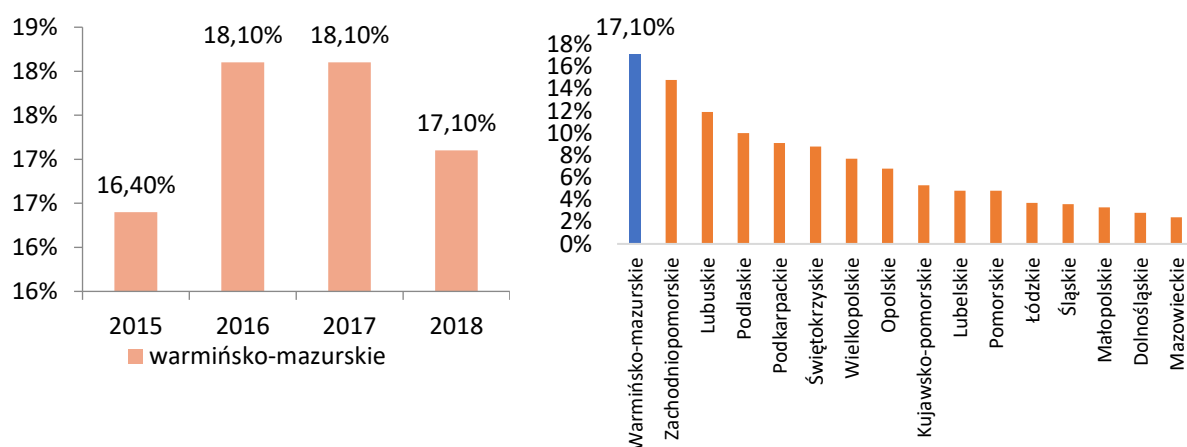
Wykres 65 Zatrudnienie w firmach z branż sklasyfikowanych do inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo jako % zatrudnienia województwa ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przeciętne zatrudnienie w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo (prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej) wynosiło w roku 2018 - 22,33% zatrudnienia województwa ogółem. Poczynając od roku 2015 obserwowany jest wzrost udziału zatrudnienia w firmach o PKD zgodnym z inteligentną specjalizacją drewno i meblarstwo w stosunku do pozostałych branż (o 1,91 pkt. proc.).

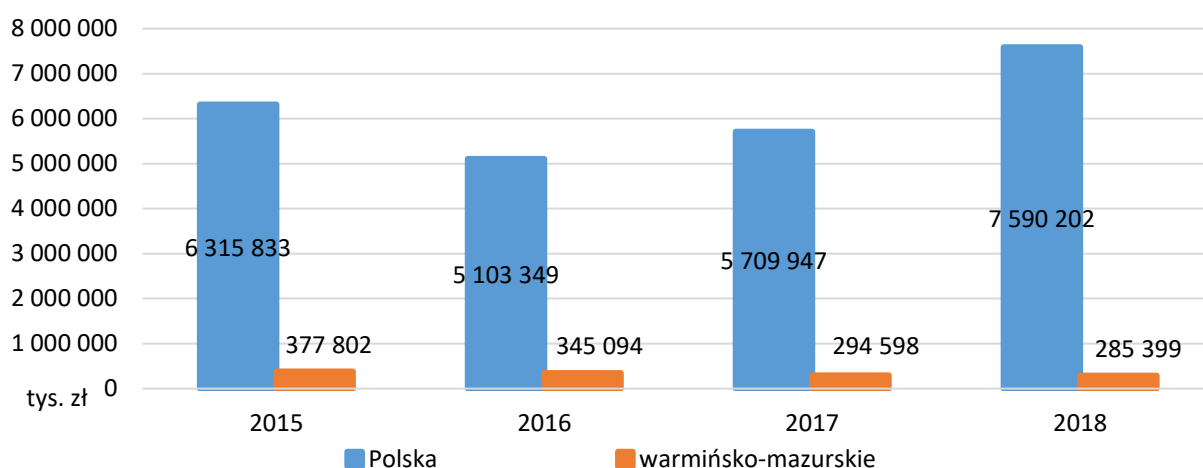
Wykres 66 Wartość dodana brutto w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2018 wartość dodana brutto w podmiotach wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo wynosiła 17,10% wartości dodanej brutto wszystkich firm z województwa, w których pracowało powyżej 10 osób. W relacji do roku 2017 wartość wskaźnika spadła o 1 pkt. proc. natomiast biorąc pod uwagę okres 2015-2018 wzrosła o 0,7 pkt. proc. W roku 2018 podobnie jak w latach poprzednich województwo warmińsko-mazurskie było liderem w kraju pod względem odsetka wartości dodanej brutto firm o działalności PKD zgodnej z inteligentną specjalizacją drewno i meblarstwo do wartości dodanej brutto ogółem wypracowanej w regionie przez podmioty zatrudniające powyżej 10 osób.

Wykres 67 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo

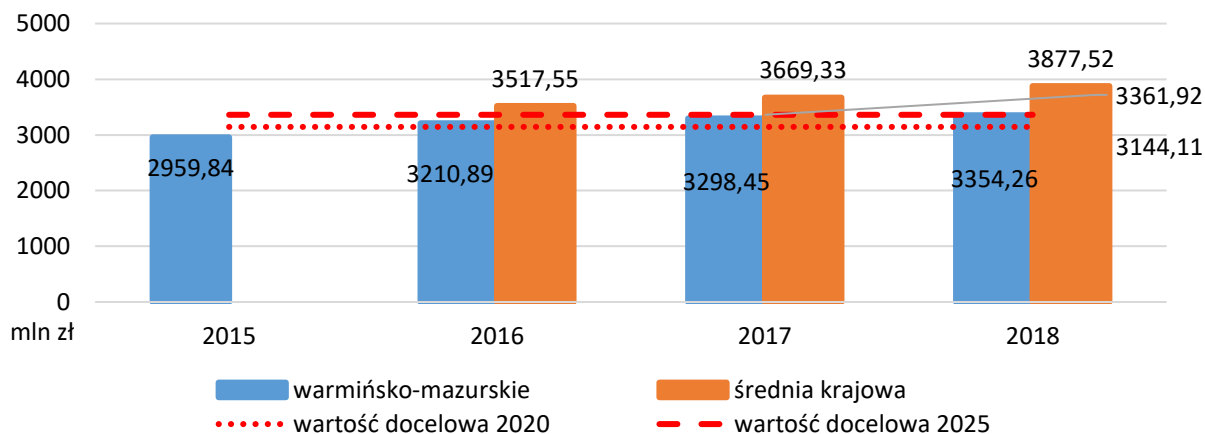

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2018 przedsiębiorstwa wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo zatrudniające 10 osób i więcej uplasowały się na trzecim miejscu w poniesionych nakładach inwestycyjnych spośród trzech inteligentnych specjalizacji regionu. Poniesione nakłady inwestycyjne

stanowiły 3,76% ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy o PKD zgodnym z tą inteligentną specjalizacją w kraju. W roku 2017 poniesione nakłady inwestycyjne stanowiły 5,16%, co oznacza, iż nakłady inwestycyjne poniesione w roku 2018 zmniejszyły się o 1,40 pkt. proc. Najwyższe nakłady inwestycyjne podobnie jak w przypadku inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości poniesione zostały w roku 2016 i stanowiły 6,76% ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez firmy o PKD zgodnym z inteligentną specjalizacją drewno i meblarstwo w kraju.

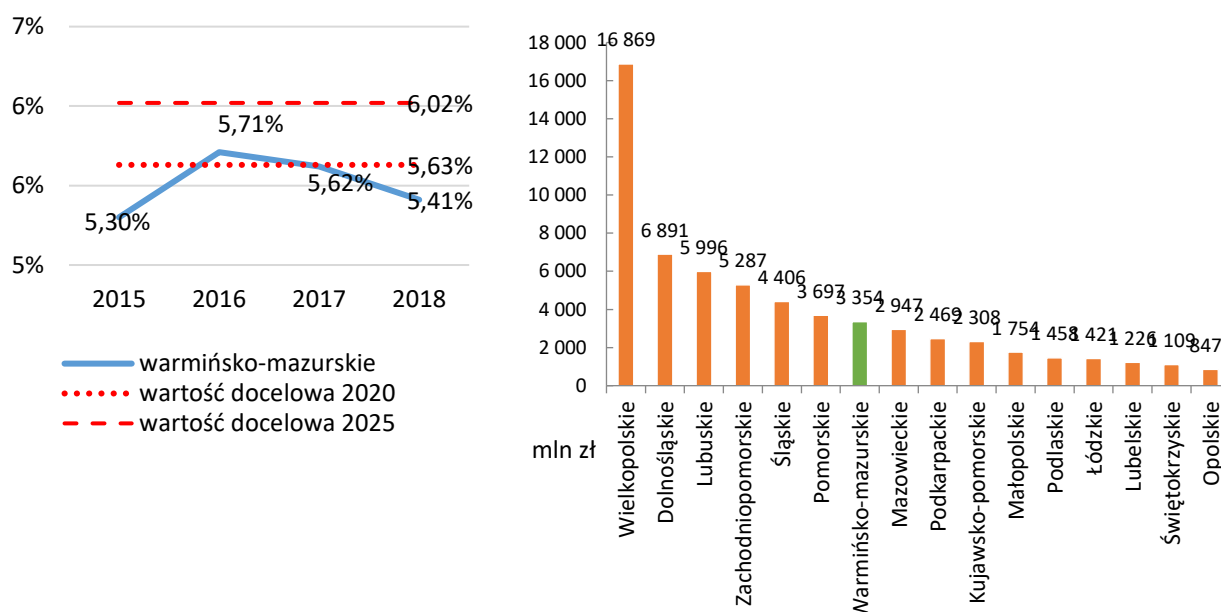
Wykres 68 Drewno i meblarstwo – eksport w latach 2015-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Eksport produktów inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2018 pozostawał na wysokim poziomie, osiągając w roku 2018 wartość 3 354,26 mln. Do średniej krajowej brakowało 523,26 mln. W stosunku do roku 2017 eksport towarów drewna i meblarstwa wzrósł o 1,69%. Przekroczenie wartości docelowej dla roku 2020 nastąpiło w roku 2016, natomiast do przekroczenia wartości docelowej dla roku 2025 brakowało w roku 2018 7,66 mln zł.

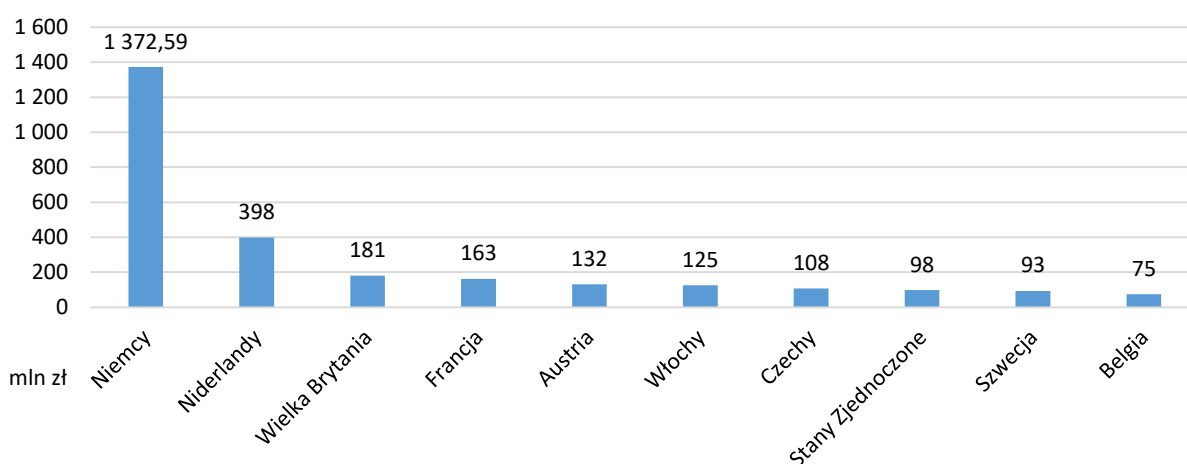
Wykres 69 Udział eksportu towarów w specjalizacji drewno i meblarstwo na tle kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Udział województwa warmińsko-mazurskiego w eksporcie towarów inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo w kraju w roku 2018 wynosił 5,41%. W odniesieniu do roku 2017 nastąpił spadek o 0,21 pkt. proc. W przedstawionych latach województwo najwyższy udział w eksporcie drewna i mebli osiągnęło w roku 2016 – 5,71%. Do osiągnięcia ustalonych wartości docelowych brakuje kolejno dla roku 2020 – 0,22 pkt. proc. oraz dla roku 2025 – 0,61 pkt. proc. W roku 2018 województwo warmińsko-mazurskie podobnie jak w 2017 znalazło się na 7 miejscu w kraju z wartością eksportu na poziomie 3 354,26 mln zł. Od roku 2017, nastąpił wzrost o 1,69%. Największym eksporterem produktów wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo w roku 2018 w Polsce było podobnie jak w roku poprzednim województwo wielkopolskie z udziałem w rynku na poziomie 27,19%.

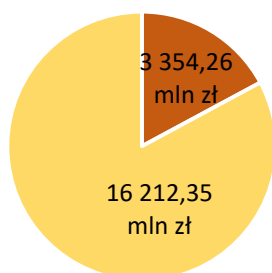
Wykres 70 Drewno i meblarstwo – 10 krajów o największej wartości importu z województwa warmińsko-mazurskiego w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Największym importerem dóbr wpisujących się w specjalizację drewno i meblarstwo z województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2018 były Niemcy (podobnie jak w roku poprzednim) z wartością importu na poziomie 1 372,59 mln zł. Kolejnymi największymi importerami były Niderlandy oraz Wielka Brytania z importem o wartościach kolejno: 397,53 mln zł oraz 180,95 mln zł.

Wykres 71 Udział eksportu towarów inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo w łącznym eksporcie województwa w 2018 r.

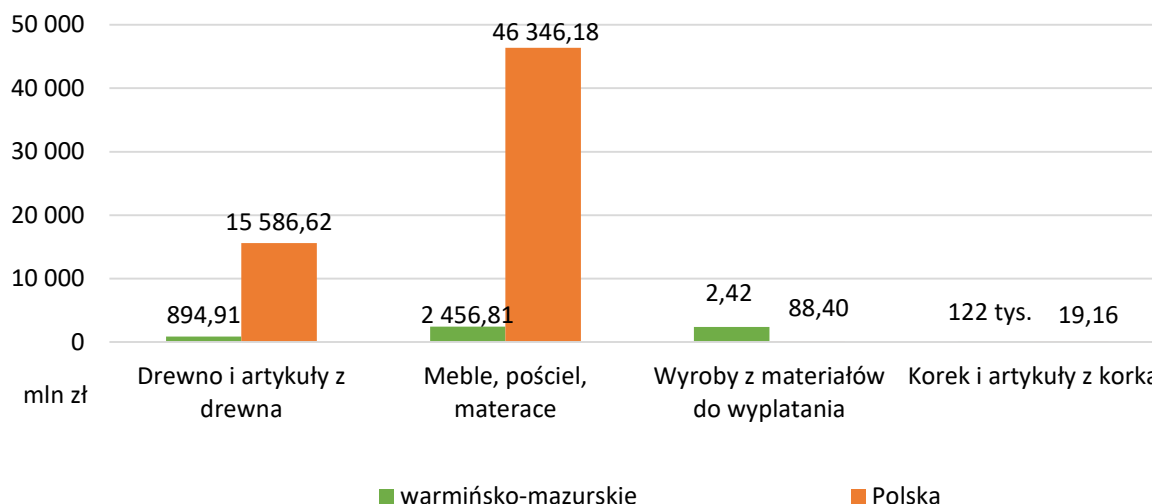

- Eksport drewno i meblarstwo ogółem
- Eksport województwa ogółem

Udział eksportu towarów należących do specjalizacji drewno i meblarstwo w ogólnym eksporcie województwa wynosił 20,69%. Eksport wszystkich towarów województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2018 wyniósł 16 212,35 mln zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Wykres 8 Udział eksportu regionalnego poszczególnych towarów⁶ inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo w analogicznym eksporcie krajowym w 2018 r

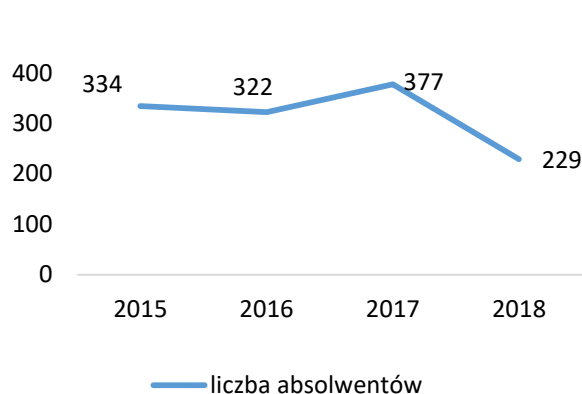

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Administracji Skarbowej

Eksport krajowy inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo regionu w roku 2018 wyniósł 62 040,35 mln zł. Udział eksportu towarów zakwalifikowanych do tej specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego w podziale na towary wyniósł:

- drewno i artykuły z drewna oraz węgiel drzewny z udziałem w analogicznym eksporcie krajowym wynoszącym 5,74%,
- meble, pościel, materace, stelaże pod materace z udziałem na poziomie 5,30%,
- wyroby ze słomy, z esparto lub pozostałych materiałów do wyplatania; wyroby koszykarskie oraz wyroby z wikliny z udziałem na poziomie 2,73%,
- korek i artykuły z korka z udziałem na poziomie 0,64%.

Wykres 73 Drewno i meblarstwo - absolwenci szkół wyższych

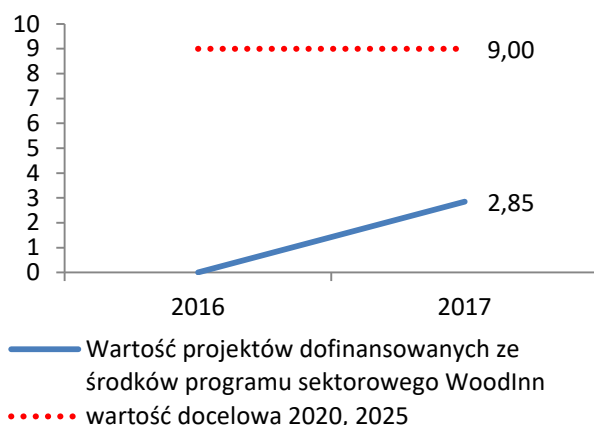

W roku 2018 liczba absolwentów szkół wyższych kierunków związanych z inteligentną specjalizacją drewno i meblarstwo wyniosła 229. W okresie 2015-2017 wartość wskaźnika wzrosła o 12,87% (43 osoby), natomiast w latach 2017-2018 nastąpił spadek liczby absolwentów o 39,26% (148 absolwentów).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych szkół wyższych z województwa warmińsko-mazurskiego

⁶ Sekcje i działy klasyfikacji CN dla inteligentnych specjalizacji zgodnie z raportem pn. Zarządzanie i monitoring inteligentnych specjalizacji w województwie warmińsko-mazurskim.

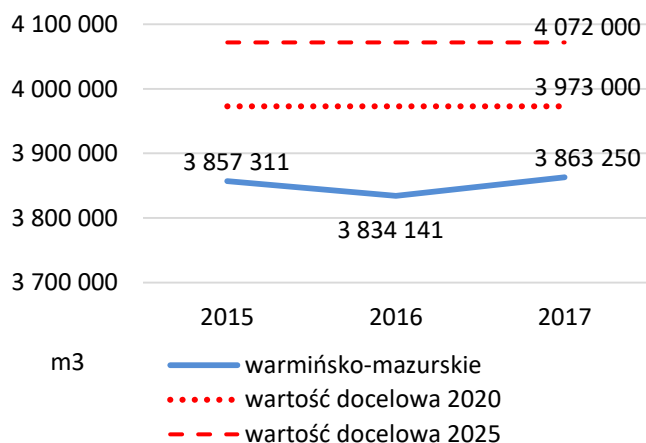
Wykres 74 Wartość projektów dofinansowanych ze środków programu sektorowego WoodInn

W latach 2016-2017 w ramach programu sektorowego WoodInn (działanie 1.2 „Sektorowe programy B+R” POIR) realizowany był jeden projekt o wartości 2,85 mln zł. Odległość do wartości docelowej to 6,15 mln zł. Projekt dotyczy dofinansowania przedsiębiorstwa REMA S.A. z Reszla. W roku 2018 nie odbył się nabór wniosków do programu sektorowego WoodInn.

Źródło: www.poir.gov.pl

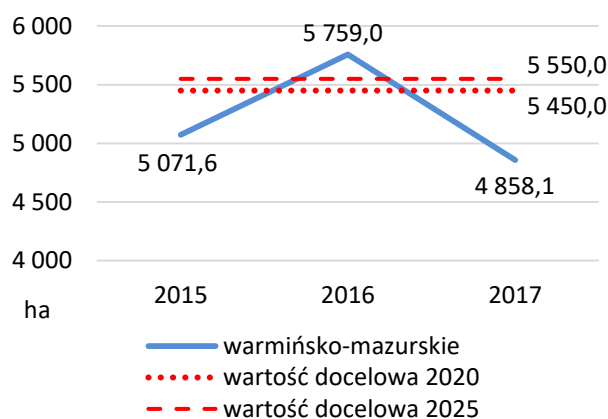
Wykres 75 Pozyskiwanie drewna ogółem

Pozyskiwanie drewna ogółem w regionie w roku 2017 kształtowało się na poziomie 3 863 250 m³. W porównaniu do roku 2016 nastąpił wzrost o 29 109 m³. W roku 2017 do osiągnięcia wartości docelowych na rok 2020 brakowało - 109 750 m³, natomiast na rok 2025 - 208 750 m³.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 76 Odnowienia i zalesienia ogółem

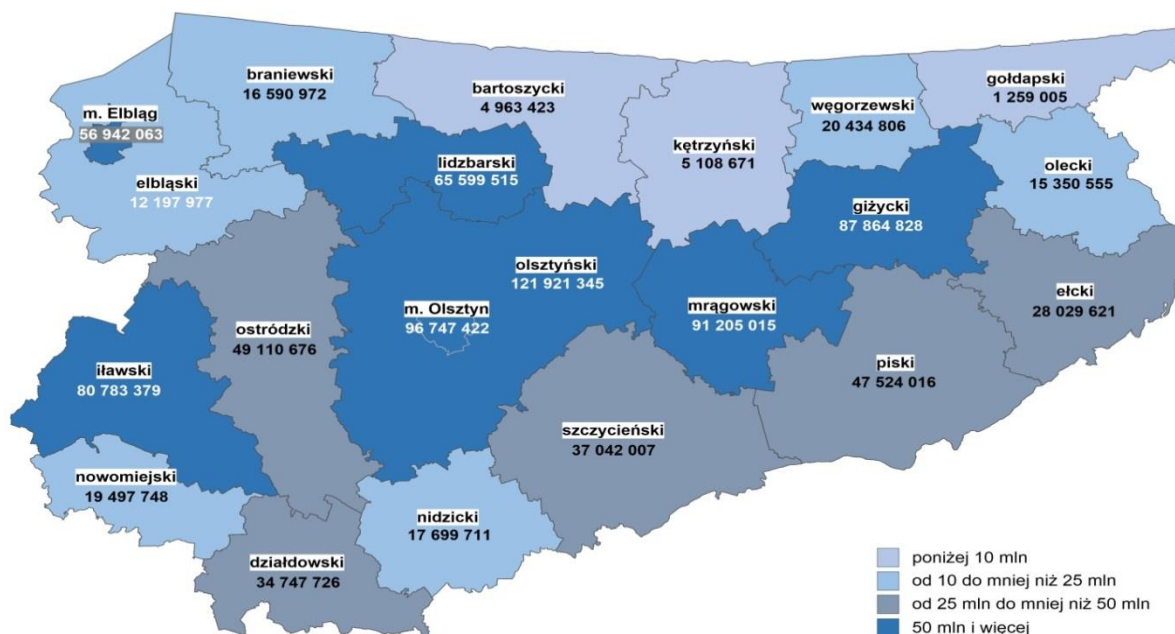

Odnowienia i zalesienia ogółem w roku 2017 w województwie warmińsko-mazurskim wyniosły 4 858,1 ha w porównaniu do roku 2016 (w którym zostały przekroczone wartości docelowe zarówno dla roku 2020 jak i roku 2025) nastąpił spadek o 900,9 ha. W roku 2017 do osiągnięcia wartości docelowej przewidzianej dla roku 2020 brakowało 591,9 ha.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4. Wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020

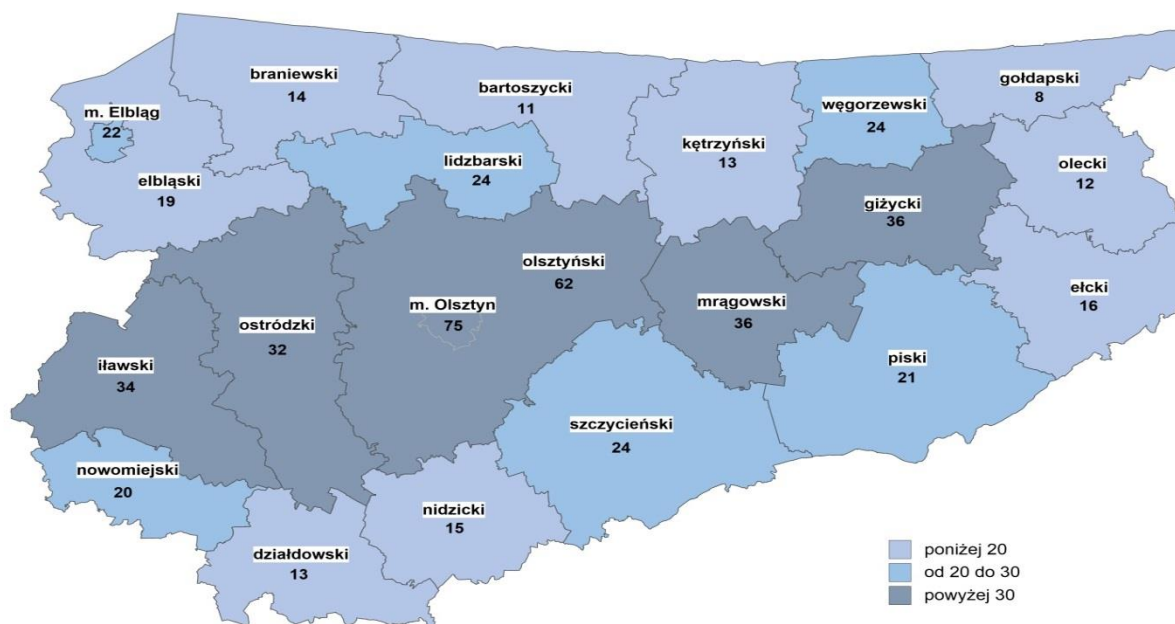
Rysunek 1 Wartość podpisanych w roku 2018 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 na projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami z podziałem na powiaty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

W roku 2018 największa wartość podpisanych umów na realizację projektów wpisujących się w inteligentne specjalizacje odnotowana została w powiecie olsztyńskim – 121,92 mln zł, w powiecie podpisane zostały 62 umowy. Znaczna koncentracja środków odnotowana została ponadto w Mieście Olsztyn – 96,75 mln zł, gdzie podpisano 75 umów oraz powiatach mrągowskim (91,20 mln zł, 36 podpisanych umów), giżyckim (87,86 mln zł, 36 podpisanych umów) i iławskim (80,78 mln zł, 34 podpisanych umów). Najniższa wartość podpisanych umów zanotowana została w powiatach: góldapskim (1,26 mln zł, 8 podpisanych umów), bartoszyckim (4,96 mln zł, 11 podpisanych umów) oraz kętrzyńskim (5,10 mln zł, 13 podpisanych umów). Średnio na powiat wartość podpisanych umów wynosiła 43,36 mln zł.

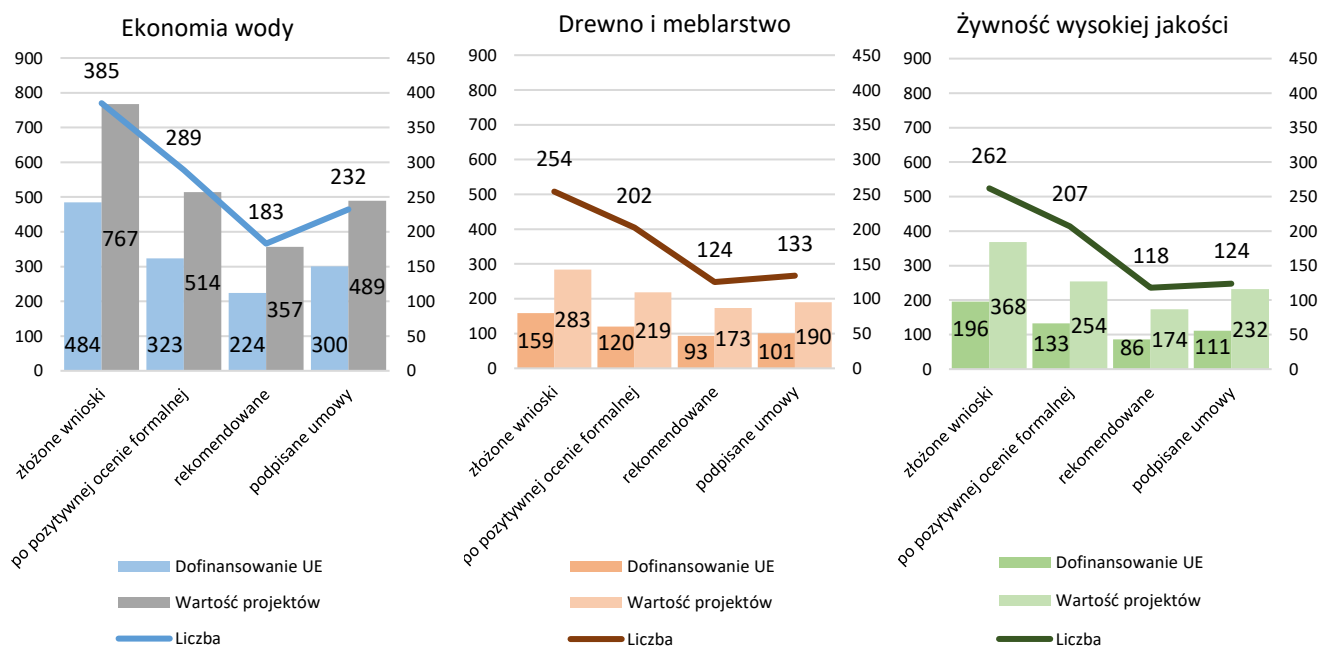
Rysunek 2 Ilość podpisanych w roku 2018 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 na projekty zgodne inteligentnymi specjalizacjami z podziałem na powiaty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

W roku 2018 największa liczba umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 na projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami podpisana została podobnie jak w latach 2016-2017 w Mieście Olsztyn (75 umów) i powiecie olsztyńskim (62), dość duża liczba umów podpisana została także w powiatach: mrągowskim i giżyckim (po 36) oraz iławskim (34). Analogicznie do lat 2016-2017 najmniej umów podpisanych zostało w powiecie gołdapskim (8), w 9 pozostałych powiatach podpisane zostały umowy w liczbie poniżej 20.

Wykres 77 Ilość i wartość podpisanych w roku 2018 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 – projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami, złożone wnioski, wnioski po ocenie formalnej oraz rekomendowane do dofinansowania z podziałem na inteligentne specjalizacje⁷

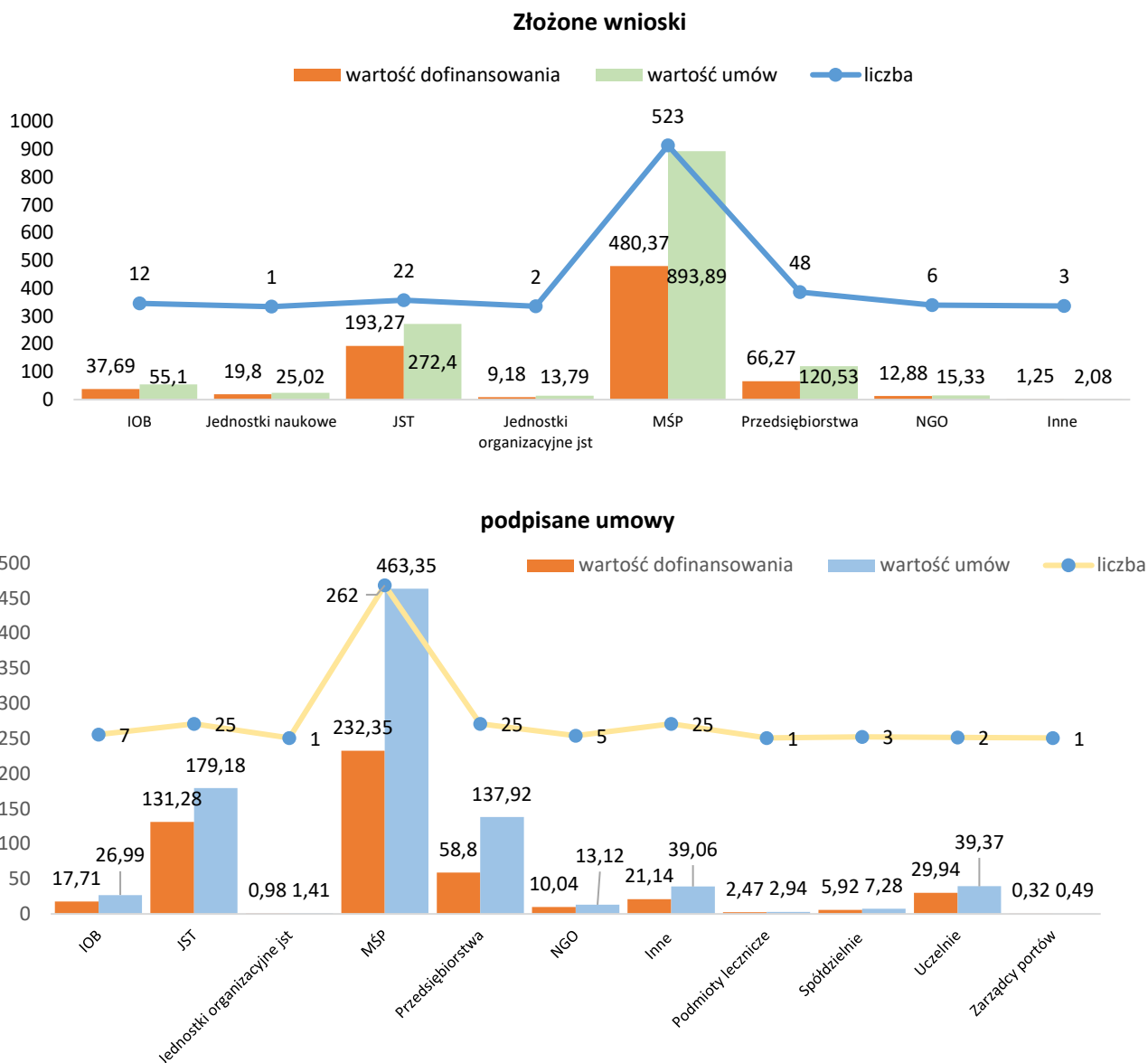
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

Podobnie jak w latach 2016-2017 również w roku 2018 najwięcej złożonych wniosków o dofinansowanie i podpisanych umów dotyczyło projektów wykazujących wpływ na inteligentną specjalizację ekonomiczną wody: 385 wniosków i 232 umowy. W ramach specjalizacji drewno i meblarstwo podpisano 133 umowy (na 254 złożone wnioski) a z 262 aplikacji dotyczących specjalizacji żywność wysokiej jakości podpisanych zostały 124 umowy. Średni wskaźnik sukcesu w roku 2018 wyniósł 38,18%: ekonomiczna woda – 41,82%, drewno i meblarstwo – 38,58%, żywność wysokiej jakości – 32,44%⁸.

⁷ W przypadku, gdy projekt wpisywał się w dwie lub więcej specjalizacji, wliczany był do każdej specjalizacji, natomiast jego wartość dzielona była przez liczbę specjalizacji. Wyższa liczba umów podpisanych w stosunku do liczby wniosków rekomendowanych do dofinansowania wynika z faktu, iż część wniosków złożona została w latach poprzednich, a umowy podpisane zostały w roku 2018

⁸ Przy wyliczeniu wskaźnika sukcesu został wzięty pod uwagę wyłącznie stosunek umów podpisanych w roku 2018 do wniosków złożonych w roku 2018

Wykres 78 Ilość i wartość podpisanych w roku 2018 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 - projekty zgodne inteligentnymi specjalizacjami oraz złożone wnioski, wnioski po ocenie formalnej oraz rekomendowane do dofinansowania z podziałem na typ beneficjenta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

Najwięcej umów w roku 2018 zostało podpisanych z MŚP - 262. Podmioty te złożyły również najwięcej wniosków o dofinansowanie - 523 oraz realizują projekty o największej wartości dofinansowania UE - 232,35mln zł oraz wartości ogółem - 463,35 mln zł. Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia podpisały w roku 2018 - 25 umów na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu, ich wartość ogółem wyniosła - 179,18 mln zł, a dofinansowanie UE - 131,28 mln zł 48 przedsiębiorstw z regionu złożyło wnioski o dofinansowanie natomiast podpisanych zostało 25 umów o ogólnej wartości - 137,92 mln zł, dofinansowanie UE wyniosło 58,80 mln zł.

Tabela 3 Ilość i wartość podpisanych w latach 2018 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 - projekty zgodne inteligentnymi specjalizacjami z podziałem na działania/poddziałania

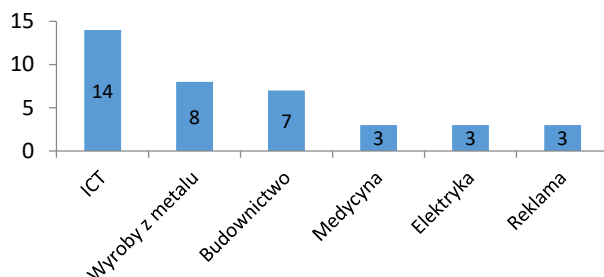
Działanie/poddziałanie	Podpisane umowy		
	Liczba	Dofinansowanie UE w mln zł	Wartość umów
1.2.1 Działalność B+R przedsiębiorstw	23	18 513 475	37 077 460
1.2.2 Współpraca biznesu z nauką	13	18 131 324	64 459 091
1.3.1 Inkubowanie przedsiębiorstw	5	8 427 699	10 820 986
1.3.2 Firmy w początkowej fazie rozwoju	54	33 106 341	50 002 604
1.3.4 Tereny inwestycyjne	4	1 177 929	3 690 811
1.3.5 Usługi dla MŚP	25	5 658 067	9 782 418
1.3.6 Nowoczesne usługi instytucji otoczenie biznesu	3	12 627 600	20 100 168
1.4.2 Pakietowanie produktów i usług	41	44 236 449	86 686 764
1.4.3 Technologie informacyjno-komunikacyjne w działalności MŚP	3	291 679	747 674
1.4.4 Internacjonalizacja MŚP	43	38 247 913	90 447 733
1.5.1 Wdrożenie wyników prac B+R	30	56 573 318	112 790 870
1.5.2 Odtwarzanie gospodarczego dziedzictwa regionu	35	38 343 782	84 644 421
2.3.2 Rozwój kompetencji i umiejętności zawodowych osób dorosłych	1	366 797	407 553
2.4.1 Rozwój kształcenia i szkolenia zawodowego	20	11 539 179	13 575 753
3.1 Cyfrowa dostępność informacji sektora publicznego oraz wysoka jakość e-usług publicznych	1	977 500	1 414 500
4.1 Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	7	6 711 714	9 059 092
4.2 Efektywność energetyczna i wykorzystanie OZE w MŚP	6	3 542 501	5 874 916
4.3.2 Efektywność energetyczna w budynkach mieszkalnych	1	1 827 834	2 508 280
4.4.4 Infrastruktura transportu publicznego (Niskoemisyjny transport miejski)	1	1 013 944	1 461 970
4.5 Wysokosprawne wytwarzanie energii	2	16 401 519	34 936 920
5.1 Gospodarka odpadowa	3	16 850 570	30 338 319
5.2 Gospodarka wodno-ściekowa	14	32 911 081	55 902 315
5.3 Ochrona różnorodności biologicznej	2	3 391 500	4 000 000
6.2.1 Infrastruktura uzdrowiskowa	2	11 683 237	16 393 381
6.2.2 Szlaki wodne i nabrzeża	1	61 360 208	72 731 963
6.2.3 Efektywne wykorzystanie zasobów	13	33 711 794	48 026 777
9.1.1 Rozwój specjalistycznych usług medycznych	1	2 471 027	2 940 900
9.3.1 Infrastruktura kształcenia zawodowego	1	746 422	910 271
9.3.2 Infrastruktura dydaktyczna szkół wyższych	2	29 939 899	39 365 608
RAZEM	357	510 782 302	911 099 518

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

Umowy wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu zostały w roku 2018 podpisane w ramach następujących osi priorytetowych: 1 - Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur, 2 – Kadry dla gospodarki, 3 – Cyfrowy region, 4 – Efektywność energetyczna, 5 – Środowisko przyrodnicze

i racjonalne wykorzystanie zasobów, 6 – Kultura i dziedzictwo oraz 9 – Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych. Największa liczba umów została podpisana w ramach osi 1 (279 podpisanych umów) a najmniejsza w ramach osi 9 (4 umowy) oraz osi 3 (1 umowa). W ramach osi 1 najwięcej umów podpisano w ramach poddziałań: 1.3.2 Firmy w początkowej fazie rozwoju (54 umowy), 1.4.4 Internacjonalizacji MŚP (43 umowy), 1.4.2 Pakietowanie produktów i usług (41 umów), 1.5.2 Odtwarzanie gospodarczego dziedzictwa regionu (35 umów) oraz 1.5.1 Wdrożenie wyników prac B+R (30 umów).

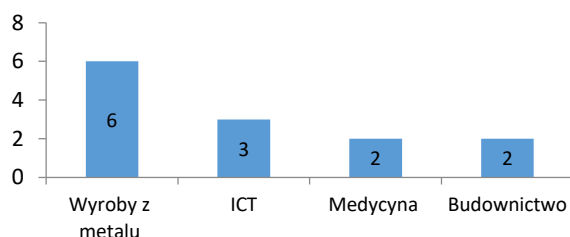
Wykres 79 Złożone wnioski o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM w roku 2018 – wnioskodawcy o PKD innym niż IS (z podziałem na branże)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

Spośród wniosków złożonych o dofinansowanie w roku 2018 w ramach osi I RPO WiM o PKD nie wpisującym się w inteligentne specjalizacje regionu wyróżnia się branża ICT (podobnie jak w latach 2016-2017) – 14 złożonych wniosków, branża związana z wyrobami z metalu – 8 złożonych wniosków oraz branża budowlana – 7 wniosków.

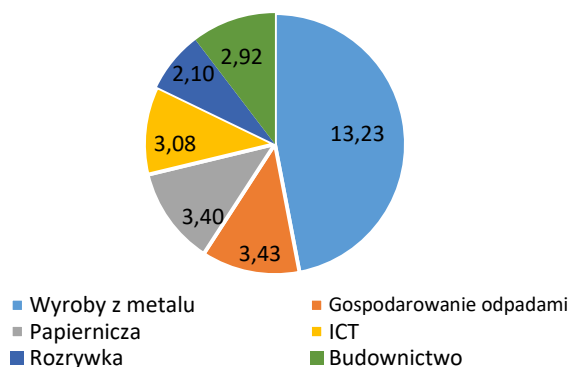
Wykres 80 Ilość podpisanych umów o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM w roku 2018 – beneficjenci o PKD innym niż IS (z podziałem na branże)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

W roku 2018 podpisanych zostało 24 umów o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM z podmiotami o PKD innym niż wpisującym się w inteligentne specjalizacje regionu. 6 umów podpisanych zostało z podmiotami z branży związanej z wyrobami metalowymi, 3 z podmiotami ICT oraz po 2 umowy zawarte zostały z podmiotami z branż medycznej oraz budowlanej.

Wykres 81 Wartość podpisanych umów o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM w roku 2018 – beneficjenci o PKD innym niż IS (z podziałem na branże)

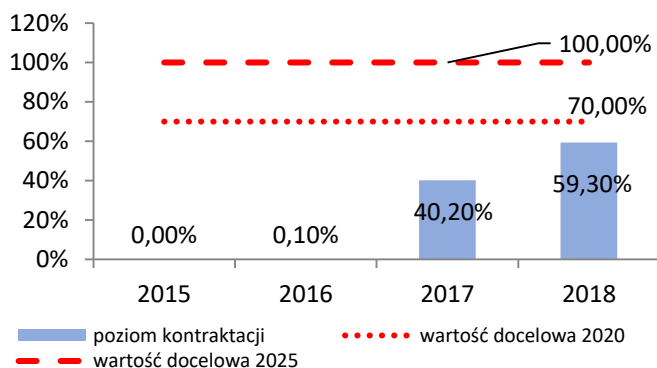

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014

Umowy o najwyższej wartości ogółem z podmiotami o PKD nie wpisującym się w inteligentne specjalizacje województwa w roku 2018 zostały podpisane z beneficjentami z następujących branż: wyroby z metalu – 13,23 mln zł, gospodarowanie odpadami – 3,43 mln zł, papiernicza – 3,40 mln zł, ICT – 3,08 mln zł, budowlana – 2,92 mln zł oraz rozrywkowa – 2,10 mln zł.

Wykres 82 Poziom wykorzystania środków dostępnych w ramach CT1 i CT3 w ramach RPO WiM w roku 2018

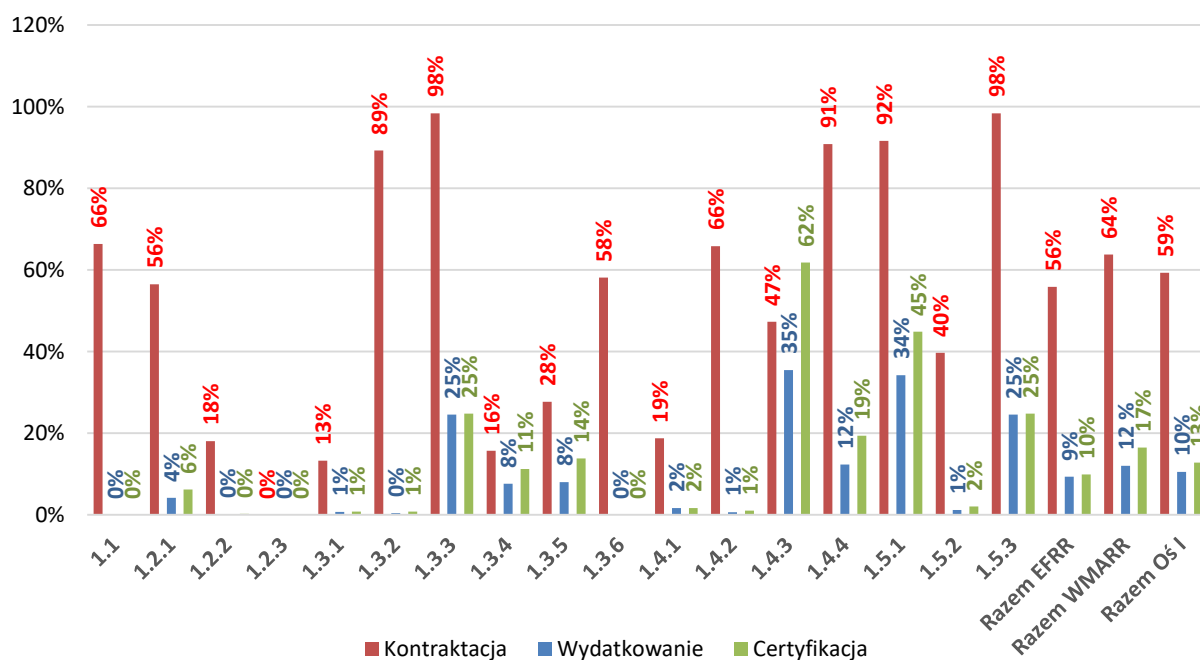
Wykorzystanie środków dostępnych w ramach CT1 i CT3 RPO WiM w roku 2018 osiągnęło 59,30%. Od

roku 2017 poziom kontraktacji wzrósł o 19,10 pkt. proc. Do osiągnięcia wartości docelowych wyznaczonych dla roku 2020 oraz 2025 brakuje kolejno: 10,70 pkt. proc. oraz 40,70 pkt. proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Polityki Regionalnej dotyczących realizacji RPO WiM 2014-2020

Wykres 83 Postęp finansowy I Osi Priorytetowej (stan na 31.12.2018 r.)

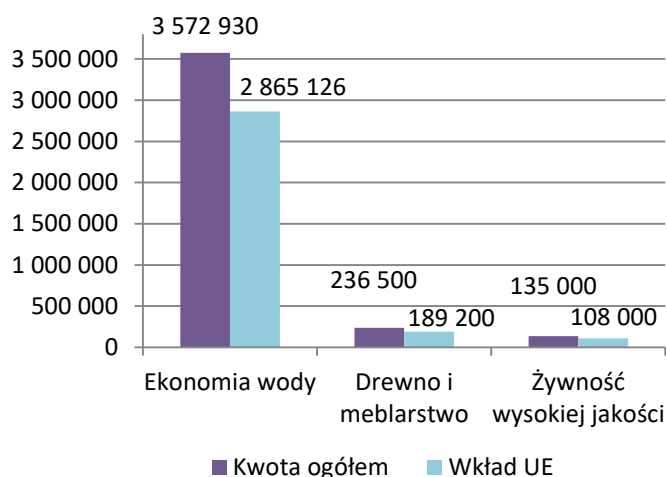

Źródło: Dane Departamentu Polityki Regionalnej dotyczących realizacji RPO WiM 2014-2020

Wykres przedstawia poziom realizacji I osi priorytetowej (procent wykorzystania alokacji z podziałem na działania/poddziałania). Poziom kontraktacji dla CT1 wyniósł: 41%, w tym poziom kontraktacji w działaniu 1.1 (Nowoczesna infrastruktura badawcza publicznych jednostek naukowych) wyniósł 66 %, w poddziałaniu 1.2.1 (Działalność B+R przedsiębiorstw) 56%, w poddziałaniu 1.2.2 (Współpraca biznesu z nauką) 18%, w poddziałaniu 1.2.3 (Profesjonalizacja usług ośrodków innowacji) nie zakontraktowano żadnych środków. Poziom kontraktacji dla CT3 wyniósł: 67%. Najwyższy poziom kontraktacji dotyczy poddziałań wdrażanych w formie instrumentów finansowych (zakontraktowano całą kwotę powierzając wdrażanie IF Menadżerowi Funduszu Funduszy). Najmniej umów podpisanych

zostało w ramach poddziałań 1.4.1 (Promocja gospodarcza regionu): 19%, 1.3.4 (Tereny inwestycyjne): 16% oraz 1.3.1 (Inkubowanie przedsiębiorstw): 13%.

Wykres 84 Wartość umów zawartych w ramach instrumentów finansowych na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu w roku 2018

Wartość umów zawartych w ramach instrumentów finansowych na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu wyniosła ogółem 3,94 mln zł, natomiast wkład UE wyniósł powyżej 3,16 mln zł. Zaangażowanie środków prywatnych wyniosło łącznie 782 tys. zł. Najwięcej umów (i co za tym idzie najwyższa wartość umów) zostało zawartych w ramach inteligentnej specjalizacji: ekonomia wody.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozostających w dyspozycji Departamentu Polityki Regionalnej dotyczących monitorowania instrumentów finansowych

Tabela 4 Realizacja wskaźników 3 poziomu monitorowania RPO WiM 2014-2020.

1	Wartość zrealizowanych projektów ogółem wpisujących się w inteligentne specjalizacje w podziale na działania RPO WiM							
	Działanie	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	Działanie 1.1. Nowoczesna infrastruktura badawcza publicznych jednostek naukowych	0	0	0	0	61,26 mln EUR	72,08 mln EUR	W roku 2018 nie został zakończony żaden projekt w ramach działania 1.1. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędna jest realizacja projektów o wartości 30,63 mln EUR rocznie.
	Działanie 1.2. Innowacyjne firmy	0	0	0	1,82 mln EUR	84,56 mln EUR	99,48 mln EUR	Wartość zrealizowanych w 2018 r. wyniosła 1,82 mln EUR. Odległość do wartości docelowej wynosiła 82,74 mln EUR. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędna jest realizacja projektów o wartości 41,37 mln EUR rocznie.
	Działanie 1.3. Przedsiębiorczość	0	0	0,39	4,30 mln EUR	82,90 mln EUR	97,53 mln EUR	Odległość do wartości docelowej określonej na rok 2020 wynosiła 78,21 mln EUR. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędna jest realizacja projektów o wartości 39,11 mln EUR rocznie.
	Działanie 1.4. Nowe modele biznesowe i ekspansja	0	0	1,32	6,89 mln EUR	66,46 mln EUR	78,19 mln EUR	Odległość do wartości docelowej określonej na rok 2020 wynosiła 58,25 mln EUR. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędna jest realizacja projektów o wartości 29,13 mln EUR rocznie.
	Działanie 1.5. Nowoczesne firmy	0	0	2,75	30,49 mln EUR	111,52 mln EUR	131,20 mln EUR	Odległość do wartości docelowej określonej na rok 2020 wynosiła 78,28 mln EUR. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędna jest realizacja projektów o wartości 39,14 mln EUR rocznie.
2	Liczba przedsiębiorstw otrzymująca wsparcie na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje w podziale na działania RPO WiM							
	Działanie	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	Działanie 1.2. Innowacyjne firmy	0	0	9	45	120	142	W ramach działania wsparcie uzyskało ogółem 45 przedsiębiorstw. Odległość do wartości docelowej wynosiła 75. Do osiągnięcia wartości docelowej za rok 2020 niezbędne jest otrzymanie wsparcia przez 38 przedsiębiorców rocznie.

	Działanie 1.3. Przedsiębiorczość	0	20	65	288	149	175	W ramach działania wsparcie uzyskało ogółem 288 przedsiębiorców. Tym samym zostały osiągnięte i przekroczone wartości docelowe na rok 2020 o 139 oraz na rok 2025 o 113 .
	Działanie 1.4. Nowe modele biznesowe i ekspansja	0	0	57	193	175	208	W ramach działania wsparcie uzyskało ogółem 193 przedsiębiorców. Przekroczona została wartość docelowa wyznaczona na rok 2020 o 18 . Odległość do wartości docelowej wyznaczonej na rok 2025 wynosiła 15.
	Działanie 1.5. Nowoczesne firmy	0	0	46	106	365	429	W ramach działania wsparcie uzyskało ogółem 106 przedsiębiorców. Odległość do wartości docelowej określonej na rok 2020 wynosiła 259. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędne jest otrzymanie wsparcia przez 130 przedsiębiorstw rocznie.
3	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje w podziale na działania RPO WiM							
	Działanie	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	Działanie 1.1. Nowoczesna infrastruktura badawcza publicznych jednostek naukowych	0	0	0	0	1,53 mln EUR	1,80 mln EUR	W latach 2015-2018 nie realizowano projektów angażujących inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne. Do osiągnięcia wartości docelowej wyznaczonej na rok 2020 należy zaangażować inwestycje prywatne o wartości 765 tys. euro rocznie
	Działanie 1.2. Innowacyjne firmy	0	0	2,9	37,82 mln EUR	28,05 mln EUR	33,00 mln EUR	Zostały osiągnięte i przekroczone wartości docelowe wyznaczone zarówno dla roku 2020 jak i 2025, kolejno o: 9,77 mln EUR oraz 4,82 mln EUR
	Działanie 1.3. Przedsiębiorczość	0	0	3,36	8,11 mln EUR	10,20 mln EUR	12,00 mln EUR	Odległość do wartości docelowej określonej na rok 2020 wynosiła 2,09 mln EUR. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędne jest zaangażowanie inwestycji prywatnych o wart. 1,05 mln EUR rocznie.
	Działanie 1.4. Nowe modele biznesowe i ekspansja	0	0	8,73	30,93 mln EUR	21,08 mln EUR	24,80 mln EUR	Zostały osiągnięte i przekroczone wartości docelowe wyznaczone zarówno dla roku 2020 jak i 2025, kolejno o: 9,85 mln EUR oraz 6,13 mln EUR.

	Działanie 1.5. Nowoczesne firmy				0	0	25,15	41,96 mln EUR	31,28 mln EUR	36,80 mln EUR	Zostały osiągnięte i przekroczone wartości docelowe wyznaczone zarówno dla roku 2020 jak i 2025, kolejno o: 10,68 mln EUR oraz 5,16 mln EUR.	
4	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne na projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju											
	Działanie				2015		2016		2017		2018	Komentarz
	Działanie 1.1. Nowoczesna infrastruktura badawcza publicznych jednostek naukowych				0		0		3,55 mln EUR		3,55 mln EUR	Wskaźnik inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne na projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju traktowany jest jako uzupełnienie wskaźnika: inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje w podziale na działania RPO WiM. Nie wyznaczono wartości docelowych
	Działanie 1.2. Innowacyjne firmy				0		0		3,14 mln EUR		9,78 mln EUR	
	Działanie 1.5. Nowoczesne firmy				0		0		18,10 mln EUR		37,43 mln EUR	
5	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi											
	2015		2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)		Wartość docelowa (2025)		Komentarz		
	0		1	1	15	-		45		Odległość do wartości docelowej określonej na rok 2020 wynosiła 30. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest współpraca minimum 4 przedsiębiorstw z ośrodkami badawczymi rocznie.		
6	Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług											
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)		Wartość docelowa (2025)		Komentarz			
	0	0	0	6	-		12		W roku 2018 odległość do wartości docelowej wynosiła 6. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest wsparcie min. 1 IOB w zakresie profesjonalizacji usług rocznie.			
7	Liczba zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu											
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)		Wartość docelowa (2025)		Komentarz			
	0	0	0	9	-		38		W roku 2018 odległość do wartości docelowej wynosiła 29. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest świadczenie przez IOB minimum 4 zaawansowanych usług rocznie.			
8	Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym											

	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	27	27	-	14	Wartość docelowa na rok 2025 została osiągnięta i przekroczona o 13 w roku 2017. W roku 2018 przedsięwzięcia informacyjno-promocyjne o charakterze międzynarodowym objęte wsparciem nie były realizowane.
9	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	702	1112	1739	3290	5616	Odległość do wartości docelowej określonej na rok 2020 wynosiła 1551. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędne jest uczestnictwo 776 uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego w stażach i praktykach u pracodawcy rocznie.
10	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	8	29	43	-	18	W roku 2018 r. wartość docelowa na rok 2025 została osiągnięta i przekroczona o 25.
11	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	39	185	302	-	594	Odległość do wartości docelowej określonej na rok 2020 wynosiła 292. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2020 rok niezbędne jest objęcie wsparciem 42 nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu rocznie.
12	Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	1	4	4	-	4	Wartość docelowa została osiągnięta w roku 2017. W roku 2018 liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie nie wzrosła.
13	Liczba szkół i placówek objętych wsparciem w zakresie realizacji zadań w obszarze doradztwa zawodowego						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz

	0	1	2	2	-	137	Odległość od wartości docelowej wynosiła 135. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest objęcie wsparciem min. 20 szkół i placówek w zakresie realizacji zadań w obszarze doradztwa zawodowego rocznie.
14	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	78	398	398	-	1815	Liczba osób bezrobotnych, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w roku 2018 nie wzrosła. Odległość od wartości docelowej wynosiła 1417. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest objęcie wsparciem w postaci bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej 203 osób pozostających bez pracy rocznie.
15	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	0	0	-	6919	W latach 2015-2018 nie podpisano żadnej umowy w ramach działania 10.6 wspierającej inteligentne specjalizacje. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest objęcie wsparciem 989 os. rocznie.
16	Liczba mikro -, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	0	0	-	1258	W latach 2015-2018 nie podpisano żadnej umowy w ramach działania 10.6 wspierającej inteligentne specjalizacje regionu. Do osiągnięcia wartości docelowej za 2025 rok niezbędne jest objęcie usługami rozwojowymi 180 firm.
17	Odsetek wspartych przedsiębiorstw, które podjęły działalność eksportową w wyniku zrealizowanej interwencji						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	20%	14,29%	20%	20%	Ogółem
	0	0	13,33%	6,59%	13,33%	13,33%	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	6,67%	2,20%	6,67%	6,67%	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	13,33%	7,69%	13,33%	3,33%	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
18	Odsetek przedsiębiorstw, które zwiększyły wartość eksportu w wyniku zrealizowanej interwencji						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	13,33%	16,48%	13,33%	13,33%	Ogółem
	0	0	0	6,59%	6,67%	6,67%	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	6,67%	2,20%	6,67%	6,67%	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	6,67%	7,69%	6,67%	6,67%	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo

19	Przychody ze sprzedaży na eksport (w ramach i poza UE) wyrobów i/lub usług, osiągnięte przez przedsiębiorstwo wsparte w zakresie internacjonalizacji działalności w wyniku zrealizowanej interwencji						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	3,6 mln	5,16 mln	44,8 mln	71,37 mln	Ogółem
	0	0	3,2 tys.	1,13 mln	39,6 tys.	63,5 tys.	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	3,6 mln	3,63 mln	44 mln	70,57 mln	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	37,2 tys.	395,38 tys.	457,53 tys.	734,2 tys.	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
20	Odsetek wspartych przedsiębiorstw, które podjęły działalność innowacyjną w wyniku zrealizowanej interwencji						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	58,33%	54,05%	58,33%	58,33%	Ogółem
	0	0	41,67%	24,32%	41,67%	41,67%	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	16,67%	20,27%	16,67%	16,67%	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	16,67%	31,08%	16,67%	16,67%	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
21	Odsetek wspartych przedsiębiorstw, które po raz pierwszy wykazały nakłady na działalność innowacyjną w wyniku zrealizowanej interwencji						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	25 %	32,43%	25 %	25 %	Ogółem
	0	0	16,67 %	10,81%	16,67 %	16,67 %	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	0	8,11%	8,33%	8,33%	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	8,33%	24,32%	8,33%	8,33%	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
22	Odsetek wspartych przedsiębiorstw, które po raz pierwszy wykazały nakłady na działalność B+R w wyniku zrealizowanej interwencji						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	21,43 %	20,00%	21,43 %	21,43 %	Ogółem
	0	0	14,29 %	5,88%	14,29 %	14,29 %	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	0	2,35%	7,14%	7,14%	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	7,14%	15,29%	7,14%	7,14%	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
23	Odsetek wspartych przedsiębiorstw, które zatrudniły osobę ze stopniem co najmniej doktora w wyniku zrealizowanej interwencji						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	7,14%	5,88%	7,14%	7,14%	Ogółem
	0	0	0	2,35%	7,14%	7,14%	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	0	3,53%	7,14%	7,14%	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	7,14%	4,71%	7,14%	7,14%	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
24	Odsetek przedsiębiorstw, które złożyły zgłoszenie patentowe/wzorów użytkowych/wzorów przemysłowych w wyniku zrealizowanej interwencji						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	0	5,88%			Ogółem

	0	0	0	0	Wartość docelową wskaźnika można będzie oszacować po dwóch, trzech latach prowadzenia monitoringu i zgromadzeniu niezbędnych danych.	Wartość docelową wskaźnika można będzie oszacować po dwóch, trzech latach prowadzenia monitoringu i zgromadzeniu niezbędnych danych.	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	0	0			Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	0	5,88%			Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
25	Liczba patentów uzyskanych ogółem w wyniku interwencji						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	0	0	-	-	Wartość docelową wskaźnika można będzie oszacować po dwóch, trzech latach prowadzenia monitoringu i zgromadzeniu niezbędnych danych.
26	Liczba uzyskanych praw z rejestracji na wzór przemysłowy						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	0	0	-	-	Wartość docelową wskaźnika można będzie oszacować po dwóch, trzech latach prowadzenia monitoringu i zgromadzeniu niezbędnych danych.
27	Liczba uzyskanych praw ochronnych na wzór użytkowy						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	0	0	-	-	Wartość docelową wskaźnika można będzie oszacować po dwóch, trzech latach prowadzenia monitoringu i zgromadzeniu niezbędnych danych.
28	Liczba firm, które wprowadziły innowacje w wyniku zrealizowanej interwencji zorientowanej na wsparcie współpracy						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	4	30	29	46	Ogółem
	0	0	3	14	22	34	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	0	10	7	11	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	1	17	7	11	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
29	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	2	2	-	1	Ogółem
	0	0	2	2	-	1	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	2	2	-	1	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	1	1	-	1	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo

30	Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	163	163	-	65	Ogółem
	0	0	163	163	-	22	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	163	163	-	22	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	87	87	-	22	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
31	Liczba nowych wspieranych przedsiębiorstw						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	2	40	-	23	Ogółem
	0	0	2	31	-	8	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	1	3	-	8	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	1	12	-	8	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
32	Liczba przedsiębiorstw które wprowadziły zmiany organizacyjno-procesowe						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	44	67	-	32	Ogółem
	0	0	16	28	-	11	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	19	24	-	11	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	21	34	-	11	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
33	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	43	131	-	53	Ogółem
	0	0	26	64	-	18	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	22	63	-	18	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	26	58	-	18	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
34	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	40	120	-	39	Ogółem
	0	0	19	63	-	18	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	13	56	-	18	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	19	53	-	18	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
35	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji działalności						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	18	61	-	25	Ogółem
	0	0	7	23	-	9	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	6	16	-	9	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości

	0	0	9	36	-	9	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
36	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	6	30	-	132	Ogółem
	0	0	5	26	-	44	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	3	17	-	44	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	3	19	-	44	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
37	Liczba realizowanych projektów B+R						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	4	17	-	134	Ogółem
	0	0	3	14	-	45	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	2	12	-	45	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	2	8	-	45	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
38	Liczba dokonanych zgłoszeń patentowych						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	6	12	-	71	Ogółem
	0	0	4	9	-	24	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	3	7	-	24	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	2	7	-	24	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
39	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	73,83	78,24	-	68	Ogółem
	0	0	62,22	64,12	-	23	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	7,5	9,03	-	23	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	4,12	5,20	-	23	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo
40	Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach						
	2015	2016	2017	2018	Wartość docelowa (2020)	Wartość docelowa (2025)	Komentarz
	0	0	183,43	435,19	-	286	Ogółem
	0	0	51,08	152,96	-	96	Inteligentna specjalizacja ekonomia wody
	0	0	61,16	121,51	-	96	Inteligentna specjalizacja żywność wysokiej jakości
	0	0	71,18	158,73	-	96	Inteligentna specjalizacja drewno i meblarstwo

5. Wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji funduszami strukturalnymi dostępnymi na poziomie krajowym

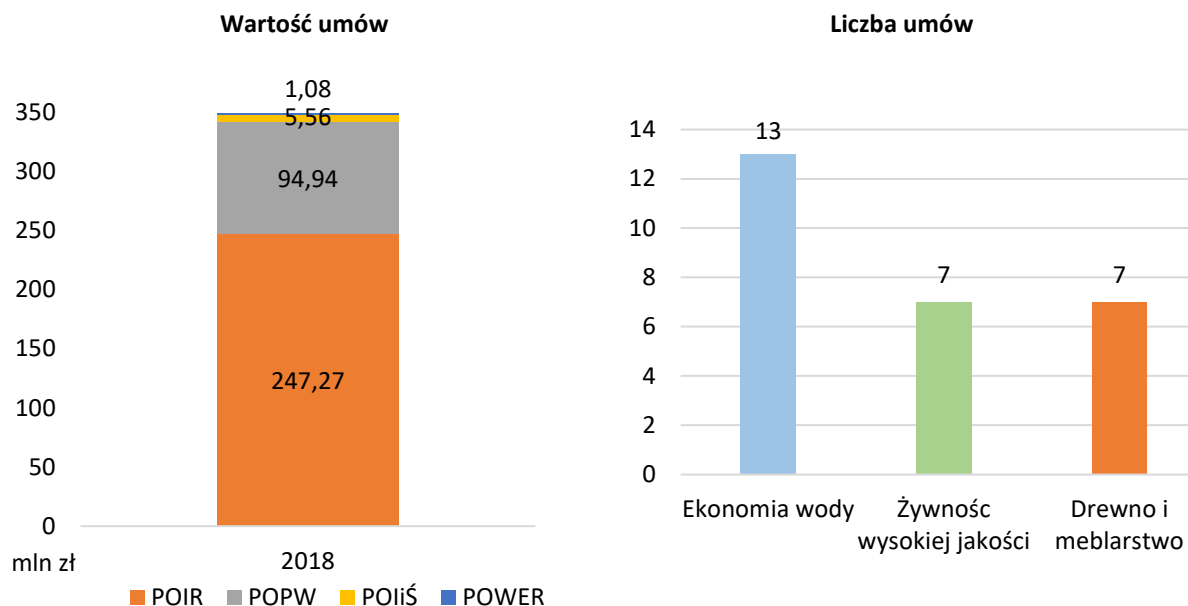
Fundusze strukturalne dostępne z poziomu krajowego są obok środków Samorządu Województwa, budżetu państwa oraz środków własnych beneficjentów ważnym źródłem finansowania rozwoju inteligentnych specjalizacji.

Tabela 5 Struktura finansowania projektów zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami wg programów operacyjnych w roku 2018

	Program	Rok	Liczba projektów	Wartość projektu (mln zł)	Wartość dofinansowania UE (mln zł)	Specjalizacja	Średnia wartość projektów
1	PO IiŚ	2018	1	5,56	3,84	Ekonomia wody	5,56
2	PO PW	Ogółem	13	94,94	50,44		7,30
		2018	8	79,59	41,51	Ekonomia wody	9,95
			2	13,80	7,86	Żywność wysokiej jakości	6,90
			3	1,55	1,07	Drewno i meblarstwo	0,52
3	PO IR	Ogółem	12	247,27	108,05		20,60
		2018	3	36,83	20,80	Ekonomia wody	12,28
			5	153,35	58,39	Żywność wysokiej jakości	30,67
			4	57,09	28,86	Drewno i meblarstwo	14,27
4	PO WER	2018	1	1,08	1,02	Ekonomia wody	1,08
	RAZEM		27	348,85	163,35		12,92

Źródło: Lista projektów realizowanych z Funduszy Europejskich w Polsce w latach 2014-2020 - stan na 31 marca 2019 r. - <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/raporty/>

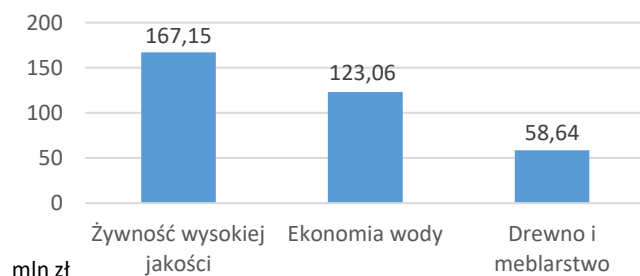
Wykres 85 Wartość i liczba projektów zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami, realizowanych w roku 2018, współfinansowanych z krajowych programów operacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/raporty/>

W roku 2018 projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu realizowane były ze środków: Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (247,27 mln zł), Programu Operacyjnego Polska Wschodnia (94,94 mln zł), Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (5,56 mln zł), Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (1,08 mln zł). Wartość ogółem podpisanych umów na projekty realizowane na rzecz inteligentnych specjalizacji wyniosła 348,85 mln zł (w tym dofinansowanie UE 163,35 mln zł). Realizowano 27 projektów o średniej wartości 12,92 mln zł. Najwięcej realizowanych w badanym roku projektów wpisywało się w inteligentną specjalizację ekonomia wody (13), po 7 projektów wpisywało się w pozostałe dwie specjalizacje.

Wykres 86 Wartość projektów zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami, realizowanych w roku 2018, współfinansowanych z krajowych programów operacyjnych

Wartość podpisanych umów na realizację przedsięwzięć wpisujących się w inteligentne specjalizacje województwa wyniosła w roku 2018: 348,85 mln zł. 47,91% wartości umów przeznaczona była na realizację umów na projekty wpisujące się w żywność wysokiej jakości, 35,28% ekonomię wody, a 16,81% w drewno i meblarstwo.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/raporty/>

6. Przegląd wybranych przedsięwzięć realizowanych w roku 2018 w ramach RPO WiM 2014-2020 związanych z inteligentnymi specjalizacjami

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu otrzymała dofinansowanie na *Centrum Kompetencji Społecznych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu*. Wartość realizowanego projektu wynosi 20,40 mln zł, a dofinansowanie UE 15,57 mln zł. Zakres projektu obejmuje zakup sprzętu, rozbudowę i modernizację obiektów. Przewiduje się rozbudowę obiektu przy ul. Wspólnej o halę dla naukowego laboratorium dronów oraz przebudowę obiektu przy ul. Zacisze, w wyniku której studenckie koła naukowe otrzymają nowe w pełni wyposażone pracownie: robotyki i mechatroniki, wzornictwa, aktywności artystycznych, gier edukacyjnych, multimedialnych. Powstanie również nowe naukowe laboratorium modelowania 3D. W nowo powstałej infrastrukturze realizowane będą działania dydaktyczne połączone z równoległym nabywaniem kompetencji zawodowych. Projekt umożliwi dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy. Powstała infrastruktura ulepszy warunki kształcenia w zakresie realizacji wypracowywanych koncepcji społecznych niezbędnych na rynku pracy, a w perspektywie długookresowej doprowadzi do zwiększenia liczby absolwentów.

Spółka PGB Energetyka 6 Sp. z o.o. realizuje projekt polegający na budowie biogazowni rolniczej o mocy elektrycznej 0,999 MW i cieplnej 1,136 MW w gminie Susz, powiat iławski. Koszt realizacji przedsięwzięcia wynosi 18,33 mln zł, w tym dofinansowanie UE 8,73 mln zł. Prąd będzie sprzedawany do sieci elektroenergetycznej, a ciepło wykorzystane na potrzeby własne elektrociepłowni. Zakres rzeczowy inwestycji obejmuje budowę kompletnej biogazowni. Obiekt składa się z: silosów, komór fermentacyjnych i pofermentacyjnych, zbiorników odcieki, dozowników, stacji pomp, sterowni, układu CHP, stacji trafo, stacji uzdatniania biogazu, pochodni biogazu, separatora. Celem inwestycji jest wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w województwie warmińsko-mazurskim, co wpłynie na wzrost bezpieczeństwa energetycznego regionu i całego kraju. Realizacja projektu przyczyni się do ograniczenia negatywnego wpływu produkcji energii w elektrowniach konwencjonalnych na środowisko naturalne.

Koszt projektu pn. „*Budowa infrastruktury uzdrowiskowej w Lidzbarku Warmińskim*” realizowany przez Gminę Miejską Lidzbark Warmiński wynosi 15,42 mln zł (w tym dofinansowanie UE 10,86 mln zł). Przedmiotem przedsięwzięcia jest powstanie infrastruktury uzdrowiskowej na terenie znajdującym się w południowej części miasta Lidzbark Warmiński. Planowane jest m.in. wykonanie promenad w połączeniu z realizacją infrastruktury doziemnej, tężni, etc. Przewiduje się również budowę zewnętrznej instalacji solanki. Nadrzędnym celem projektu jest zwiększenie atrakcyjności turystycznej zasobów naturalnych regionu poprzez rozwój publicznej infrastruktury uzdrowiskowej. W roku 2013 Lidzbark Warmiński uzyskał świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu, a później także wód (chlorkowo-sodowych, hipotermalnych), w roku 2016 miasto oraz przylegające sołectwa Medyny i Łabno otrzymały status obszaru ochrony uzdrowiskowej. Uzdrowisko będzie leczyło między innymi: choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby ortopedyczno-pourazowe, układu nerwowego i reumatologiczne.

Tymbark - MWS Sp. z o.o. Spółka Komandytowa rozpoczął projekt związany z opracowaniem innowacyjnych produktów na bazie wyłoków z przetwórstwa. Całościowy koszt przedsięwzięcia wynosi 11,96 mln zł (w tym dofinansowanie UE 3,76 mln zł). Tymbark prowadzi w ramach projektu prace B+R dotyczące możliwości kompleksowego opracowania nowych i efektywnych metod

przetworzenia i wykorzystania produktów ubocznych - wyłoków z przetwórstwa owoców i warzyw w wyrobach gotowych. W ramach projektu planowano nabycie infrastruktury B+R, usług podwykonawstwa i poniesienie kosztów wynagrodzeń pracowników B+R. Najważniejszymi fazami realizacji projektu są wstępne badania jakościowe wyłoków, zastosowanie i weryfikacja różnych sposobów przetworzenia tego surowca, weryfikacja wybranych sposobów ich przetworzenia, zastosowanie wybranych sposobów przetwarzania wyłoków do otrzymywania gotowych produktów, zademonstrowanie ostatecznej formy technologii, poprzez sprawdzenie procesu w warunkach produkcyjnych.

Firma Polmlek rozpoczęła w 2018 roku projekt związany z innowacyjną techniką i technologią wytwarzania nawozów organicznych ze ścieków mleczarskich. Wartość projektu wyniosła 10,43 mln zł, a dofinansowanie UE 3,35 mln zł. Przedmiotem projektu był zakup usług badawczych, technologii i wiedzy w jednostce naukowej (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski) oraz wdrożenie prac badawczych. Efektem ma być unikalne i innowacyjne rozwiązanie dotyczące opracowania nowego rozwiązania konstrukcyjnego hybrydowego bioreaktora służącego do kompleksowego oczyszczania ścieków z jednoczesnym odzyskiem energii. W ramach projektu zostanie opracowana i wdrożona innowacyjna na skalę światową technika i technologia wytwarzania nawozów organicznych ze ścieków mleczarskich. Projekt przyczyni się do zwiększenia odsetka firm innowacyjnych funkcjonujących w woj. warmińsko-mazurskim. Polmlek jako duży podmiot gospodarczy zapewni dyfuzję wyników prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej do ich ostatecznych użytkowników.

Inspire Consulting Sp. z o.o. rozpoczął projekt pod nazwą *Akcelerator rozwoju - drewno i meblarstwo* o wartości 6,19 mln zł (w tym dofinansowanie UE 3,89 mln zł). Projekt zakłada przygotowanie i świadczenie pakietowych usług służących podniesieniu innowacyjności firm, usług specjalistycznych kierowanych do podmiotów z woj. warmińsko-mazurskiego, ze szczególnym naciskiem na te działające w obrębie regionalnych inteligentnych specjalizacji i branż o wysokim poziomie prac B+R. W ramach przygotowanej oferty firmy z regionu będą mogły skorzystać z dwóch pakietów (I oferta to 12 usług dla firm już działających, II oferta 16 usług preinkubacyjnych), z których zobowiążą się wybrać min 8 usług dobranych do potrzeb firmy i jej planów rozwojowych. Celem działań jest wzrost innowacyjności firm w regionie poprzez transfer wiedzy, zainicjowanie prac B+R, podniesienie kompetencji kadr, wdrożenie nowych technologii i organizacji pracy. Wsparciem zostanie objętych 49 firm z sektora MŚP, które będą odbiorcami spakietowanych usług szkoleniowo-doradczych i które otrzymają na ten cel wsparcie w formie pomocy de minimis. Realizacja projektu ma się przyczynić do budowania powiązań sieciowych między specjalizacjami w regionie oraz aktywizacji podmiotów działających na rzecz przedsiębiorstw.

Firma PEG realizuje przedsięwzięcie pod nazwą *Biesiady warmińskie i produkcja tradycyjnych wyrobów sposobem na odtworzenie gospodarczego dziedzictwa regionu*. Na realizację projektu przeznaczone zostało 6,06 mln zł (dofinansowanie UE 1,35 mln zł). Projekt polega na rozbudowie i wyposażeniu istniejącej infrastruktury w celu przystosowania jej do produkcji tradycyjnych wyrobów regionalnych, takich jak: przetwory owocowe i warzywne, chleb na zakwasie, wypieki oraz organizacji biesiad warmińskich. Firma planuje realizację elementu edukacyjnego dla szkół podstawowych oraz osób indywidualnych w formie warsztatów przyrządzania przetworów. Ponadto planowana jest organizacja prezentacji przygotowania wyrobów (wycieczki edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych), podczas których uczniowie będą mogli poznać proces produkcji wyrobów. Wnioskodawca planuje wdrożyć

element edukacyjny również w formie kursów przygotowawczych z zakresu "kucharz" dla uczniów szkół gastronomicznych.

Browar Kormoran Sp. z o.o. realizuje projekt wdrożenia innowacji produktowej w wyniku implementacji prac B+R o wartości 6,62 mln zł (w tym dofinansowanie UE w wysokości 3,55 mln zł). Projekt polega na wdrożeniu wyników prac B+R dotyczących opracowania innowacyjnego piwa o podwyższonej zawartości ksantohumolu poprzez zakup i instalację specjalistycznych, browarniczych urządzeń i ich integrację w spójną linię do produkcji i rozlewu piwa. Ksantohumol jest substancją pozyskiwaną z chmielu lub jego granulatu w trakcie procesu warzenia piwa i ma właściwości antynowotworowe. Innowacyjne piwo o podwyższonym stężeniu ksantohumolu będzie nowością rynkową w skali światowej. Będzie to innowacja procesowa i produktowa.

Mazurskie Centrum Kongresowo - Wypoczynkowe „Zamek Ryn” Sp. z o.o. realizuje przedsięwzięcie pod nazwą *Rozwój przedsiębiorstw w oparciu o współpracę przy realizacji pakietów turystycznych* o ogólnej wartości 10,13 mln zł (dofinansowanie UE 950 tys. zł). Realizacja projektu polega na utworzeniu nowych pakietów dla turystów przez dwa przedsiębiorstwa działające na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Projekt realizowany jest w oparciu o umowę partnerską zawiązaną w celu utworzenia pakietów, wspólnej promocji i sprzedaży ich na rynku krajowym i zagranicznym. Partnerami są: przedsiębiorstwo działające w branży turystycznej od wielu lat świadcząc usługi zakwaterowania i wyżywienia w hotelu o standardzie 4* oraz nowo powstałe przedsiębiorstwo z branży usług kosmetycznych i odnowy biologicznej. Partnerzy w ramach pakietu będą oferować 8 usług, które będą mogły być kupione w jednej zbiorczej cenie, atrakcyjnej dla klienta ze względu na zastosowany upust sprzedaży pakietowej. Partnerzy poprzez wprowadzenie pakietu zyskają poprzez wzrost konkurencyjności wspólnej oferty na rynku krajowym, ułatwienie i obniżenie kosztów związanych z pozyskaniem klientów i promocją, a także przewidują wyższe przychody ze względu na większą ilość sprzedanych usług.

7. Wnioski

1. Drugi raport z monitorowania inteligentnych specjalizacji potwierdza zasadność strategicznych wyborów podjętych przez Samorząd Województwa w 2013, kiedy wraz z zatwierdzeniem *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025* zdefiniowano trzy regionalne specjalizacje i pięć obszarów horyzontalnych. Dowodem na powyższe są stale rosnące wartości szeregu wskaźników obrazujących sytuację w wybranych dziedzinach gospodarki. W tym m.in:
 - a. stale wzrasta wartość eksportu towarów wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu. W roku 2018 w każdej z inteligentnych specjalizacji odnotowano wzrost eksportu w stosunku do roku 2017. Wartość eksportu towarów wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody wzrosła o 23,78%, towarów należących do specjalizacji żywność wysokiej jakości o 11,35%, natomiast zakwalifikowanych do specjalizacji drewno i meblarstwo o 1,69%. Wśród eksporterów produktów wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody województwo warmińsko-mazurskie zajmowało 3 miejsce w kraju, w odniesieniu do drewna i meblarstwa miejsce 7, natomiast pod względem eksportu żywności region znalazł się na 8 miejscu.
 - b. nadal utrzymuje się wysoki wskaźnik odsetka wartości dodanej brutto w przedsiębiorstwach z branż powiązanych z inteligentnymi specjalizacjami regionu. Wartość dodana brutto stanowiła w roku 2018 45,10% wartości dodanej brutto wypracowanej przez wszystkie przedsiębiorstwa zarejestrowane na terenie Warmii i Mazur, w których pracowało co najmniej 10 osób. Na przestrzeni lat 2015-2018 wartość wskaźnika wzrosła o 3,2 pkt. proc. W roku 2018 województwo warmińsko-mazurskie było liderem w kraju pod względem odsetka wartości dodanej brutto firm o działalności PKD zgodnej z inteligentną specjalizacją drewno i meblarstwo do wartości dodanej brutto ogółem wypracowanej przez podmioty zatrudniające powyżej 10 osób. Pierwsze miejsce Warmia i Mazury zajęły również pod względem powyższego wskaźnika obliczonego dla specjalizacji żywność wysokiej jakości. W przypadku w ekonomii wody region zajął drugie miejsce.
 - c. W latach 2015-2018 zatrudnienie w branżach powiązanych ze specjalizacjami wzrosło łącznie o 2,9 tys. i osiągnęło w roku 2018 poziom 52,4 tys. osób, co stanowiło 46,62% zatrudnienia województwa ogółem w firmach prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej. Zatrudnienie w branżach wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu stanowi wysoki udział w ogólnym zatrudnieniu regionu.
2. Potwierdzeniem wysokiego potencjału obszarów gospodarki określonych jako regionalne inteligentne specjalizacje jest również wysoka aktywność podmiotów z tych sektorów w aplikowaniu o środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, będącego głównym narzędziem wsparcia ich rozwoju. Projekty wykazujące wpływ na IS stanowią większość przedsięwzięć finansowanych środkami RPO. Na koniec 2018 r. projekty związane ze specjalizacjami stanowiły blisko 89 % wszystkich projektów w osi priorytetowej *Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur* i przeznaczono na nie ponad 93 % alokacji tej osi. Do końca 2018 roku złożono łącznie 901 wniosków o dofinansowanie na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje, a ostatecznie podpisanych zostało 489 umów o łącznej wartości ponad 911 mln zł. Najwięcej umów podpisanych zostało podobnie jak w latach poprzednich w ramach specjalizacji ekonomia wody. Najliczniejszą grupą beneficjentów ubiegającą

się o środki wspierające rozwój inteligentnych specjalizacji były MŚP. Wśród wniosków złożonych w ramach Osi I Regionalnego Programu Operacyjnego przez wnioskodawców spoza inteligentnych specjalizacji regionu wyróżniały się branże ICT, wyrobów z metalu oraz budowlana. Umowy o najwyższej wartości podpisane zostały z przedstawicielami branży związanej z wyrobami z metalu, gospodarowania odpadami, papierniczej oraz budowlanej.

3. Na uwagę zasługuje liczba projektów, których wynikiem ma być innowacja na skalę krajową oraz światową realizowanych w ramach Osi I *Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur* realizowanych w obszarach inteligentnych specjalizacji. Najwyższa liczba projektów innowacyjnych należy do inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo (31 projektów, w tym aż 14 na skalę światową), w specjalizacji ekonomia wody jest ich 23 (w tym 6 na skalę światową) a w specjalizacji żywności wysokiej jakości 16 (na skalę światową 6). Powyższe wskazuje na wysoki potencjał innowacyjny zidentyfikowanych specjalizacji a innowacje na skalę światową stanowią dobry fundament do poszukiwania nisz rynkowych, w których wykorzystane mogą być nowe rozwiązania. Innowacje na skalę ponadregionalną tworzone są również poza trzema głównymi specjalizacjami województwa, a największą ich ilość odnotowano w branżach pomocniczych (w tym IT) wspierających działalność przemysłową i usługową. Stanowi to punkt wyjściowy do obserwacji pojawiających się nowych obszarów tworzenia przewag konkurencyjnych.
4. W kolejnych latach niezbędna będzie dalsza koncentracja interwencji publicznej na kluczowych dziedzinach regionalnej gospodarki. Rozwój inteligentnych specjalizacji wymaga także zacieśniania współpracy zarówno wewnątrz zidentyfikowanych sektorów (prowadząc tym samym do dywersyfikacji działalności wewnątrz specjalizacji i osiągania niezbędnej masy krytycznej) ale także do nawiązywania szerszych relacji i włączania się w międzynarodowe łańcuchy wartości umożliwiające konkurencję na globalnym rynku. Konieczne jest więc projektowanie nowych narzędzi interwencji publicznej pozwalających na ekspansję regionalnych firm poza dotychczasowe rynki i poszukiwanie nowych ścieżek rozwoju. Duża rola RPO WiM 2014-2020 jako narzędzia wspierającego podnoszenie konkurencyjności powinna zostać utrzymana a wnioski płynące z jego wdrażania wykorzystane do projektowania wsparcia w przyszłości. Należą do nich m.in. skala popytu na poszczególne instrumenty odzwierciedlająca faktyczne potrzeby firm z regionu a także informacja o uwarunkowaniach wpływających na zainteresowanie potencjalnych beneficjentów dofinansowaniem oraz ewentualnych barierach w realizacji projektów.
5. Istnienie potencjału naukowego w obszarach inteligentnych specjalizacji, zwłaszcza żywności wysokiej jakości oraz ekonomii wody wykazało badanie profilu badawczego uczelni oraz instytucji naukowych naszego regionu (badanie było częścią prowadzonej przez Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego analizy działalności badawczo-rozwojowej oraz aktywności innowacyjnej podmiotów z poszczególnych sektorów gospodarki regionu). Żywność wysokiej jakości oraz ekonomia wody mają wysokie możliwości rozwojowe dzięki projektom prowadzonym przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski oraz Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu działa na rzecz inteligentnych specjalizacji poprzez prowadzone badania w sferze m.in. meblarstwa, technologii żywności, mechaniki i budowy maszyn, czy ochrony środowiska.
6. Na rozwój specjalizacji obok przedsiębiorstw i sektora naukowego duży wpływ mają instytucje okołobiznesowe, których jednym z głównych zadań jest usprawnienie i stymulowanie współpracy pomiędzy dwoma pierwszymi środowiskami. Na uwagę zasługuje fakt, iż w roku 2018

zidentyfikowano 6 inicjatyw instytucji otoczenia biznesu wspartych ze środków RPO w zakresie profesjonalizacji usług (takich działań nie realizowano w latach poprzednich). Aktywność tych podmiotów nadal jednak pozostaje niska w stosunku do potrzeb przedsiębiorstw z regionu, stąd niezbędna jest analiza potencjału IOB oraz przygotowanie odpowiednich instrumentów umożliwiającą dostosowanie ich oferty do wymagań rynkowych.

7. Zauważalny jest niski procent udziału podmiotów z regionu ubiegających się o środki z programów wspierających działalność badawczo-rozwojową oraz innowacje, takich jak krajowy Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, czy unijny Horyzont 2020. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być nie tylko niski potencjał innowacyjny firm z regionu, ale również brak wystarczającej wiedzy oraz informacji wśród przedsiębiorców o korzyściach płynących z uczestnictwa w Programach. Biorąc pod uwagę powyższe istotna wydaje się intensywna promocja różnych źródeł wsparcia działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej oraz zachęcanie do tworzenia partnerstw w celu realizacji przedsięwzięć.
8. Rozwój inteligentnych specjalizacji jest nierozzerwalnie połączony z coraz powszechniejszą digitalizacją i cyfryzacją praktycznie każdej sfery działalności człowieka i w dużym stopniu uzależniony jest od dostępu i umiejętności wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych. W 2017 r. przedsiębiorstwa wykorzystujące komputery, posiadające dostęp do Internetu, wykorzystujące Internet szerokopasmowy, czy wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną stanowiły w województwie powyżej 90%. W tym samym okresie odnotowano wzrost wskaźnika dostępu do Internetu o 2,1 pkt proc. oraz awans regionu na 10 miejsce w kraju. Wymaga podkreślenia, że znacznie zmniejszył się w tym zakresie dystans do średniej krajowej. Na tym tle niepokojąco wyglądają jednak wskaźniki obrazujące wykorzystanie Internetu do rozwoju własnej działalności przedsiębiorstw. Tylko 61,80% firm posiadało własną stronę internetową, a już tylko dla 56,80% firm strona internetowa pełniła funkcję prezentacji katalogów, wyrobów, czy cenników. W najbliższych latach ważne będzie więc jak najlepsze przygotowanie podmiotów z regionu do tego, by lepiej i szybciej wykorzystać szanse, jakie niesie za sobą trwająca transformacja gospodarki, określana mianem czwartej rewolucji przemysłowej (tzw. Przemysł 4.0) zarówno w aspekcie kwalifikacji i umiejętności pracowników (w tym kształcenie ustawiczne) jak i dostępu do niezbędnej infrastruktury teleinformatycznej.
9. Jak wynika z sygnałów płynących od interesariuszy wszystkich trzech inteligentnych specjalizacji, szczególnie istotne dla zwiększenia konkurencyjności produktów i usług pochodzących z Warmii i Mazur jest stworzenie i wypromowanie marki regionalnej rozpoznawalnej na rynku międzynarodowym. Ta potrzeba winna być adresowana przez wszystkie działania związane z promocją gospodarczą regionu w kolejnych latach.
10. W roku 2018 powstał pierwszy Plan Działań inteligentnej specjalizacji (dotyczy IS *żywność wysokiej jakości*). Jest to dokument operacyjny Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego i obejmuje działania, które mogą być realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego lub we współpracy z nimi. Do każdego z działań wskazano proponowane podmioty, które mogą je realizować, przy założeniu dostępności środków finansowych. Monitoring PD odbywać się będzie w cyklu rocznym, w ramach procesu monitorowania inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego. Dane o poziomie realizacji działań wraz z opisem wykonanych zadań będą ujmowane w raportach z monitorowania specjalizacji począwszy od raportu za r. 2019. Również w 2019 r. planowane jest opracowanie Planów Działań dla kolejnych IS.

Wykaz skrótów

CN – Klasyfikacja służąca do określenia grup produktów będących przedmiotem sprzedaży wewnątrzwspólnotowej i eksportu

IOB – Instytucje Otoczenia Biznesu

IRZiBŻ PAN - Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk

IS - Inteligentne Specjalizacje Województwa Warmińsko-Mazurskiego

JST – Jednostki Samorządu Terytorialnego

KE - Komisja Europejska

NCBR - Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

PKD 2007 - Polska Klasyfikacja Działalności

PO - Program Operacyjny

PO IiŚ - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

PO IR - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój

PO PW - Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020

POWER - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

RPO WiM - Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020

RSI WiM - Regionalna Strategia Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020

RSU - Regionalny System Usług

SRWWiM 2025 - Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

UE - Unia Europejska

US - Urząd Statystyczny

UWM - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

WMARR S.A. - Warmińsko- Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego

Spis wykresów, rysunków oraz tabel

Wykres 1 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON, deklarujące prowadzenie działalności, według PKD 2007	5
Wykres 2 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON, deklarujące prowadzenie działalności, według PKD 2007	5
Wykres 3 Podmioty deklarujące prowadzenie działalności, według PKD 2007 wpisujące się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego.....	6
Wykres 4 Struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, deklarujących prowadzenie działalności, według PKD 2007	6
Wykres 5 Ilość nowopowstałych i zlikwidowanych przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2016-2018, według PKD 2007 wpisujących się w inteligentne specjalizacje	7
Wykres 6 Przedsiębiorstwa, które dokonały zgłoszeń patentowych jako % przedsiębiorstw ogółem ...	7
Wykres 7 PKB na mieszkańca jako % średniej krajowej (w cenach bieżących)	8
Wykres 8 Nakłady na działalność B+R (GERD) jako % PKB wg cen bieżących	8
Wykres 9 Nakłady wewnętrzne na działalność B+R sektora przedsiębiorstw w relacji do PKB.....	8
Wykres 10 Udział nakładów sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w nakładach na działalność B+R ogółem.....	9
Wykres 11 Wartość dodana brutto (w cenach bieżących) na jednego pracującego	9
Wykres 12 Pracujący w gospodarce regionu według faktycznego miejsca pracy w 2017 r.....	9
Wykres 13 Zatrudnieni w sektorze prywatnym według sekcji PKD 2007 w 2017 r.	10
Wykres 14 Odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych w przemyśle i usługach.....	11
Wykres 15 Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach	11
Wykres 16 Udział podmiotów z województwa warmińsko-mazurskiego na tle kraju w pozyskiwaniu środków z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój	13
Wykres 17 Eksport towarów wpisujących się w inteligentne specjalizacje w ujęciu łącznym w 2018 r... ..	15
Wykres 18 Udział absolwentów grup kierunków związanych z inteligentnymi specjalizacjami w ogóle absolwentów szkół wyższych w województwie warmińsko-mazurskim (publicznych i prywatnych).....	15
Wykres 19 Udział uczniów zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych (bez specjalnych) z grup kierunków związanych z inteligentnymi specjalizacjami w ogóle uczniów tego typu szkół.....	16
Wykres 20 Wartość dodana brutto w latach 2015-2018	16
Wykres 21 Przeciętne zatrudnienie w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji	16
Wykres 22 Zatrudnienie w podmiotach z branż sklasyfikowanych do inteligentnych specjalizacji jako % zatrudnienia województwa ogółem	17
Wykres 23 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnych specjalizacji w 2018 r.	17

Wykres 24 Liczba projektów innowacyjnych wpisujących się w inteligentne specjalizacje regionu wspartych w ramach I osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur	18
Wykres 25 PKD firm spoza inteligentnych specjalizacji z największą liczbą innowacji na skalę krajową wspartych w ramach I osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur	18
Wykres 26 PKD firm spoza inteligentnych specjalizacji z największą liczbą innowacji na skalę światową wspartych w ramach I osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 – Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur	19
Wykres 27 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody w latach 2015-2018	20
Wykres 28 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody. Stan na 31 XII 2018 r.	20
Wykres 29 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację ekonomia wody wg klas wielkości - liczba zatrudnionych. Stan na 31 XII 2018 r.	21
Wykres 30 Podmioty powstałe w 2018 r. wg branż	21
Wykres 31 Zatrudnienie w podmiotach gospodarki narodowej wpisujących się w inteligentną specjalizację ekonomia wody	22
Wykres 32 Zatrudnienie w firmach z branż sklasyfikowanych do inteligentnej specjalizacji ekonomia wody jako % zatrudnienia województwa ogółem	22
Wykres 33 Wartość dodana brutto w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji ekonomia wody ..	23
Wykres 34 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji ekonomia wody .	23
Wykres 35 Ekonomia wody – eksport w latach 2015-2018	24
Wykres 36 Udział eksportu towarów w specjalizacji ekonomia wody	24
Wykres 37 Ekonomia wody – 10 krajów o największej wartości importu z województwa warmińsko-mazurskiego w 2018 r.	25
Wykres 38 Udział eksportu towarów inteligentnej specjalizacji ekonomia wody w łącznym eksporcie województwa w 2018 r.	25
Wykres 39 Udział eksportu regionalnego poszczególnych towarów inteligentnej specjalizacji ekonomia wody w analogicznym eksporcie krajowym w 2018 r.	26
Wykres 40 Udział absolwentów grup kierunków studiów związanych ze specjalizacją ekonomia wody (nauk o środowisku, inżynierijno-techniczne) w ogóle absolwentów szkół wyższych (publicznych i prywatnych)	26
Wykres 41 Korzystający z turystycznych obiektów noclegowych	26
Wykres 42 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości w latach 2015-2018	27
Wykres 43 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości. Stan w dniu 31 XII 2018 r.	27

Wykres 44 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości wg klas wielkości – liczba zatrudnionych. Stan w dniu 31 XII 2018 r.....	28
Wykres 45 Podmioty powstałe w 2018 r. wg branż	28
Wykres 46 Zatrudnienie w podmiotach gospodarki narodowej wpisujących się w inteligentną specjalizację żywność wysokiej jakości.....	28
Wykres 47 Zatrudnienie w firmach z branż sklasyfikowanych do inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości jako % zatrudnienia województwa ogółem	29
Wykres 48 Wartość dodana brutto w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości	29
Wykres 49 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości	30
Wykres 50 Żywność wysokiej jakości – eksport w latach 2015-2018	30
Wykres 51 Udział eksportu towarów w specjalizacji żywność wysokiej jakości na tle kraju	31
Wykres 52 Żywność wysokiej jakości – 10 krajów o największej wartości importu z województwa warmińsko-mazurskiego w 2018 r.....	31
Wykres 53 Udział eksportu towarów inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości w łącznym eksporcie województwa w 2018 r.....	32
Wykres 54 Udział eksportu regionalnego poszczególnych towarów inteligentnej specjalizacji żywność wysokiej jakości w analogicznym eksporcie krajowym w 2018 r.	32
Wykres 55 Udział absolwentów grup kierunków studiów związanych ze specjalizacją żywność wysokiej jakości (rolnictwo, leśnictwo, rybactwo, weterynaria) w ogóle absolwentów szkół wyższych (publicznych i prywatnych).....	33
Wykres 56 Liczba ekologicznych gospodarstw rolnych	33
Wykres 57 Udział powierzchni ekologicznych gospodarstw rolnych z certyfikatem w powierzchni użytków rolnych ogółem	34
Wykres 58 Liczba zarejestrowanych grup producentów rolnych i podmiotów zrzeszonych w grupach ..	34
Wykres 59 Liczba zarejestrowanych produktów tradycyjnych wpisana na listę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi	35
Wykres 60 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo w latach 2015-2018.....	36
Wykres 61 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo. Stan w dniu 31 XII 2018 r.....	36
Wykres 62 Podmioty gospodarki narodowej wpisujące się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo wg klas wielkości-liczba zatrudnionych. Stan w dniu 31 XII 2018 r.	37
Wykres 63 Podmioty powstałe w 2018 r. wg branż	37
Wykres 64 Zatrudnienie w podmiotach gospodarki narodowej wpisujących się w inteligentną specjalizację drewno i meblarstwo	38
Wykres 65 Zatrudnienie w firmach z branż sklasyfikowanych do inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo jako % zatrudnienia województwa ogółem.....	38

Wykres 66 Wartość dodana brutto w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo	39
Wykres 67 Nakłady inwestycyjne w podmiotach z branż inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo	39
Wykres 68 Drewno i meblarstwo – eksport w latach 2015-2018	40
Wykres 69 Udział eksportu towarów w specjalizacji drewno i meblarstwo na tle kraju	40
Wykres 70 Drewno i meblarstwo – 10 krajów o największej wartości importu z województwa warmińsko-mazurskiego w 2018 r.....	41
Wykres 71 Udział eksportu towarów inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo w łącznym eksporcie województwa w 2018 r.....	41
Wykres 72 Udział eksportu regionalnego poszczególnych towarów inteligentnej specjalizacji drewno i meblarstwo w analogicznym eksporcie krajowym w 2018 r.....	42
Wykres 73 Drewno i meblarstwo - absolwenci szkół wyższych	42
Wykres 74 Wartość projektów dofinansowanych ze środków programu sektorowego WoodInn	43
Wykres 75 Pozyskanie drewna ogółem.....	43
Wykres 76 Odnowienia i zalesienia ogółem.....	43
Wykres 77 Ilość i wartość podpisanych w roku 2018 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 – projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami, złożone wnioski, wnioski po ocenie formalnej oraz rekomendowane do dofinansowania z podziałem na inteligentne specjalizacje	46
Wykres 78 Ilość i wartość podpisanych w roku 2018 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 - projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami oraz złożone wnioski, wnioski po ocenie formalnej oraz rekomendowane do dofinansowania z podziałem na typ beneficjenta	47
Wykres 79 Złożone wnioski o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM w roku 2018 – wnioskodawcy o PKD innym niż IS (z podziałem na branże).....	49
Wykres 80 Ilość podpisanych umów o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM w roku 2018 – beneficjenci o PKD innym niż IS (z podziałem na branże)	49
Wykres 81 Wartość podpisanych umów o dofinansowanie w ramach osi I RPO WiM w roku 2018 – beneficjenci o PKD innym niż IS (z podziałem na branże)	49
Wykres 82 Poziom wykorzystania środków dostępnych w ramach CT1 i CT3 w ramach RPO WiM w roku 2018	50
Wykres 83 Postęp finansowy I Osi Priorytetowej (stan na 31.12.2018 r.)	50
Wykres 84 Wartość umów zawartych w ramach instrumentów finansowych na projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje regionu w roku 2018	51
Wykres 85 Wartość i liczba projektów zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami, realizowanych w roku 2018, współfinansowanych z krajowych programów operacyjnych.....	62
Wykres 86 Wartość projektów zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami, realizowanych w roku 2018, współfinansowanych z krajowych programów operacyjnych.....	62

<i>Rysunek 1</i> Wartość podpisanych w roku 2018 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 na projekty zgodne z inteligentnymi specjalizacjami z podziałem na powiaty	44
<i>Rysunek 2</i> Ilość podpisanych w roku 2018 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 na projekty zgodne inteligentnymi specjalizacjami z podziałem na powiaty	45
<i>Tabela 1</i> Udział pomiotów z województwa warmińsko-mazurskiego na tle kraju w pozyskiwaniu środków z Programu Horyzont 2020	13
<i>Tabela 2</i> Udział pomiotów z kraju w pozyskiwaniu środków z Programu Horyzont 2020 z podziałem na województwa	14
<i>Tabela 3</i> Ilość i wartość podpisanych w latach 2018 umów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 - projekty zgodne inteligentnymi specjalizacjami z podziałem na działania/poddziałania	48
<i>Tabela 4</i> Realizacja wskaźników 3 poziomu monitorowania RPO WiM 2014-2020.	52
<i>Tabela 5</i> Struktura finansowania projektów zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami wg programów operacyjnych w roku 2018	61

Załącznik nr 1. Wybór rodzajów działalności wpisujących się w inteligentne specjalizacje wg PKD 2007, do poziomu podklas włącznie

Tabela 1. Wybór rodzajów działalności wpisujących się w inteligentną specjalizację **Ekonomia wody** wg PKD 2007, do poziomu podklas włącznie⁹

Sekcja	Dział	Nazwa działu	Podklasa	Nazwa podklasy
Ekonomia wody – produkcja i naprawa statków i łodzi				
C	30	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3011Z	Produkcja statków i konstrukcji pływających
C	30	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3012Z	Produkcja łodzi wycieczkowych i sportowych
C	33	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3315Z	Naprawa i konserwacja statków i łodzi
Ekonomia wody – Zakwaterowanie, wypoczynek i sport				
H	50	Transport wodny	#	#
I	55	Zakwaterowanie	#	#
N	79	Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane	#	#
R	93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	9311Z	Działalność obiektów sportowych
R	93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	9312Z	Działalność klubów sportowych
R	93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	9313Z	Działalność obiektów służących poprawie kondycji fizycznej
R	93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	9319Z	Pozostała działalność związana ze sportem
N	77	Wynajem i dzierżawa	7721Z	Wypożyczanie i dzierżawa sprzętu rekreacyjnego i sportowego
S	96	Pozostała indywidualna działalność usługowa	9604Z	Działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej
N	77	Wynajem i dzierżawa	7734Z	Wynajem i dzierżawa środków transportu wodnego
Ekonomia wody – ochrona środowiska i instalacje wodne				
E	36	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	#	#
D	35	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3530Z	Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	3812Z	Zbieranie odpadów niebezpiecznych
E	38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	3821Z	Obróbka i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne
E	38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	3822Z	Przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych
E	38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	3831Z	Demontaż wyrobów zużytych
E	38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	3832Z	Odzysk surowców z materiałów segregowanych
F	42	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	4291Z	Roboty związane z budową obiektów inżynierii wodnej
F	42	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	4221Z	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych

- oznacza, że zaliczono wszystkie podklasy w danym dziale, czyli cały dział. Źródło: opracowanie własne.

⁹ W specjalizację Ekonomia wody wpisują się ponadto ujęte w ramach specjalizacji Żywność wysokiej jakości działalności: 0311Z Rybołówstwo w wodach morskich; 0322Z Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach śródlądowych; 0312Z Rybołówstwo w wodach śródlądowych; 0321Z Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach morskich; 1107Z Produkcja napojów bezalkoholowych; produkcja wód mineralnych i pozostałych wód butelkowanych; 1020Z Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków.

Tabela 2. Wybór rodzajów działalności wpisujących się w inteligentną specjalizację **Drewno i meblarstwo** wg PKD 2007, do poziomu podklas włącznie

Sekcja	Dział	Nazwa działu	Podklasa	Nazwa podklasy
Drewno i meblarstwo – Produkcja i pozyskiwanie				
A	02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	#	#
C	16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	#	#
C	31	Produkcja mebli	#	#
C	20	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2052Z	Produkcja klejów
C	22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2223Z	Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych
C	25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2512Z	Produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej
C	25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	2572Z	Produkcja zamków i zawiasów
C	23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2311Z	Produkcja szkła płaskiego
C	23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2312Z	Kształtowanie i obróbka szkła płaskiego
Drewno i meblarstwo – Handel i usługi				
S	95	Naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego	9524Z	Naprawa i konserwacja mebli i wyposażenia domowego
G	46	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	4647Z	Sprzedaż hurtowa mebli, dywanów i sprzętu oświetleniowego
G	46	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	4673Z	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego
G	46	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	4665Z	Sprzedaż hurtowa mebli biurowych
F	43	Roboty budowlane specjalistyczne	4332Z	Zakładanie stolarki budowlanej

- oznacza, że zaliczono wszystkie podklasy w danym dziale, czyli cały dział. Źródło: opracowanie własne.

Tabela 3. Wybór rodzajów działalności wpisujących się w **produkcję maszyn** dla inteligentnych specjalizacji Warmii i Mazur wg PKD 2007, do poziomu podklas włącznie

Sekcja	Dział	Nazwa działu	Podklasa	Nazwa podklasy
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2811Z	Produkcja silników i turbin, z wyłączeniem silników lotniczych, samochodowych i motocyklowych
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2812Z	Produkcja sprzętu i wyposażenia do napędu hydraulicznego i pneumatycznego
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2813Z	Produkcja pozostałych pomp i sprężarek
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2814Z	Produkcja pozostałych kurków i zaworów
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2815Z	Produkcja łożysk, kół zębatach, przekładni zębatach i elementów napędowych
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2821Z	Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2822Z	Produkcja urządzeń dźwigowych i chwytaków
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2824Z	Produkcja narzędzi ręcznych mechanicznych
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2825Z	Produkcja przemysłowych urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2829Z	Produkcja pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2841Z	Produkcja maszyn do obróbki metalu
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2849Z	Produkcja pozostałych narzędzi mechanicznych

C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2899Z	Produkcja pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2893Z	Produkcja maszyn stosowanych w przetwórstwie żywności, tytoniu i produkcji napojów
C	28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	2830Z	Produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa

- oznacza, że zaliczono wszystkie podklasy w danym dziale, czyli cały dział. Źródło: opracowanie własne.

Tabela 4. Wybór rodzajów działalności wpisujących się w inteligentną specjalizację **Żywność wysokiej jakości** wg PKD 2007, do poziomu podklas włącznie

Sekcja	Dział	Nazwa działu	Podklasa	Nazwa podklasy
Oznaczenie na potrzeby badania: Żywność wysokiej jakości – Produkcja				
A	01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	#	#
A	03	Rybnictwo	#	#
Oznaczenie na potrzeby badania: Żywność wysokiej jakości – Przetwórstwo i usługi				
C	10	Produkcja artykułów spożywczych	#	#
C	11	Produkcja napojów	#	#
M	75	Działalność weterynaryjna	#	#
M	71	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	7120A	Badania i analizy związane z jakością żywności

- oznacza, że zaliczono wszystkie podklasy w danym dziale, czyli cały dział. Źródło: opracowanie własne.

Załącznik nr 2. Lista 20 projektów realizowanych w roku 2018 ze środków RPO na rzecz inteligentnych specjalizacji o największej wartości ogółem

L.p.	Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość ogółem (mln zł)	Dofinansowanie UE (mln zł)	Inteligentna specjalizacja
1.	Budowa i przebudowa infrastruktury związanej z rozwojem funkcji gospodarczych na szlakach wodnych Wielkich Jezior Mazurskich wraz z budową śluzy „Guzianka II” i remontem śluzy „Guzianka I” / Etap II B – przebudowa i umocnienie 5 kanałów	Stowarzyszenie Wielkie Jeziora Mazurskie 2020	72,73	61,36	Ekonomia wody
2.	MAZURSKA PĘTLA ROWEROWA – Etap II – Południowo-Wschodni Trakt Rowerowy Krainy Wielkich Jezior Mazurskich	Stowarzyszenie Wielkie Jeziora Mazurskie 2020	21,30	14,34	Ekonomia wody
3.	Centrum Kompetencji Społecznych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	20,40	15,57	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
4.	LogPorta. Opracowanie i wdrożenie innowacji procesowej w optymalizacji działalności produkcyjno-logistycznej	PORTA KMI POLAND spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa	19,72	3,57	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
5.	Przebudowa i rozbudowa infrastruktury dydaktycznej Elbląskiej Uczelni Humanistyczno – Ekonomicznej w Elblągu poprzez utworzenie Centrum Dydaktyki i Symulacji Medycznej	Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna w Elblągu	18,97	14,37	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
6.	Budowa elektrociepłowni na biogaz o mocy elektrycznej 0,999 MW i mocy cieplnej 1,136 MW w miejscowości Falknowo, gminie Susz	PGB Energetyka 6 Sp. z o.o.	18,33	8,73	Żywność wysokiej jakości
7.	Modernizacja instalacji mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów	EKOLOGICZNY ZWIĄZEK GMIN „DZIAŁDOWSZCZYŻNA”	18,05	9,96	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody,

	w Działdowie w kierunku zwiększenia efektywności doczyszczania frakcji odpadów zbieranych selektywnie, tj. modernizacji linii sortowniczej części mechanicznej				Żywność wysokiej jakości
8.	Budowa oczyszczalni ścieków w Łukcie.	Zakład Gospodarki Komunalnej w Łukcie Spółka z o.o.	16,91	8,77	Ekonomia wody
9.	Budowa elektrociepłowni na biogaz o mocy elektrycznej 0,999 MW i mocy cieplnej 1,082 MW w miejscowości Kupin, gminie Zalewo	PGB Energetyka 6 Sp. z o.o.	16,61	7,67	Żywność wysokiej jakości
10.	Budowa infrastruktury uzdrowiskowej w Lidzbarku Warmińskim	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	15,42	10,86	Ekonomia wody
11.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie Orneta - zad 2.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „PWiK” Sp. z o.o.	12,71	6,59	Ekonomia wody
12.	Odtworzenie gospodarczego dziedzictwa regionu w hotelu „Mazurski Raj” w Piaskach	MAZURSKI RAJ Sp. z o.o.	12,17	1,98	Żywność wysokiej jakości
13.	Opracowanie innowacyjnych produktów na bazie wyłoków z przetwórstwa	Tymbark - MWS SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ SPÓŁKA KOMANDYTOWA	11,96	3,76	Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
14.	Modernizacja instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w Działdowie w kierunku zwiększenia efektywności części biologicznej Kompostowni w Zakrzewie.	EKOLOGICZNY ZWIĄZEK GMIN „DZIAŁDOWSZCZYŻNA”	11,39	6,28	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
15.	Nowoczesne i innowacyjne produkty w ramach kategorii baby food	Tymbark - MWS Sp. z o.o. Spółka Komandytowa	11,10	4,36	Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
16.	Innowacyjna technika i technologia wytwarzania nawozów organicznych ze ścieków mleczarskich	"POLMLEK" Sp. z o.o.	10,43	3,35	Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości
17.	Rozwój przedsiębiorstw w oparciu o współpracę przy realizacji pakietów turystycznych	MAZURSKIE CENTRUM KONGRESOWO - WYPOCZYNKOWE "ZAMEK RYN" Sp. z o.o.	10,13	950 tys.	Ekonomia wody

18.	Wdrożenie wyników prac B+R do działalności przedsiębiorstwa Piekarnia Ciastkarnia Marek Szabelski	Piekarnia Cukiernia Marek Szabelski	9,69	2,99	Żywność wysokiej jakości
19.	Internacjonalizacja działalności przedsiębiorstwa SMART AUTOMATION, etap 2	Smart Automation Sp. z o.o.	9,11	1,26	Żywność wysokiej jakości
20.	Akcelerator rozwoju - ekonomia wody	Inspire Consulting Sp. z o.o.	8,10	5,09	Drewno i meblarstwo, Ekonomia wody, Żywność wysokiej jakości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014